



GOSPODINOW AUTOREM KSIĄŻKI ROKU

Rozmowa Michała Nogasia
z bułgarskim pisarzem ► 14-15

NOWY NUMER JUŻ W SPRZEDAŻY!

LE GUIN i sztuka
tworzenia światów

CHEREZIŃSKA
o królu wyklętym

DENIS JOHNSON,
ukryty skarb Ameryki

ANDRZEJ DRAGAN
O AI:
Zmieni wszystko

10 KSIĄŻEK ROKU
W tym 8 powieści

10 WYDARZEŃ
I ZJAWISK
Co nas wkurzało,
a co ratowało



10 DEBIUTÓW ROKU
Ironiczne,
ale nie cyniczne

KSIĄŻKI
POD CHOINKĘ
Polecają m.in.
Cherezińska i Lis

Prezydent kontra rząd

Walka o krzesło dla szerpki na G20

Kancelaria prezydenta Karola Nawrockiego otwiera kolejny front walki z rządem Donalda Tuska. Chodzi o przygotowania do udziału Polski w obradach grupy G-20. Ludzie prezydenta chcą je zmonopolizować.

Bartosz T. Wieliński

– Powtarza się scenariusz z sierpnia, gdy ludzie prezydenta wykorzystali swoje kontakty w Białym Domu i do-

prowadzili do wyproszenia premiera z międzynarodowej telekonferencji poświęconej Ukrainie. To po prostu dziecinada – mówi nasz rozmówca z rządu.

Poszło o udział w przyszłorocznych spotkaniach grupy G20, która zrzesza 19 najważniejszych państw świata, Unię Europejską i Unię Afrykańską. Polskę – na rok – do tego gremium zaprosili Amerykanie, którzy w przyszłym roku sprawują przewodnictwo w grupie. Szczyt G20 odbędzie się w grudniu przyszłego roku w Miami na Florydzie. W dużej mierze to konsekwencja rozwoju Polski,

która w rankingu gospodarek świata zajmuje obecnie 20. pozycję i jest kluczowym krajem UE.

– Polska zajmie należne jej miejsce – oświadczył na początku grudnia sekretarz stanu Marco Rubio, potwierdzając nasz udział w spotkaniach G20. Wcześniej takie zapewnienia – choć nie publicznie – prezydentowi Karolowi Nawrockiemu składał prezydent USA Donald Trump.

G20 przeciwko rządowi

Po słowach Rubio i formalnym zaproszeniu zaczęły się schody. Udział w pracach G20 przebiega na kilku poziomach: osobno spotykają się głowy państw, osobno ministrowie, w tym szefowie dyplomacji i resortów finansów. Rząd zaproponował, by udział Polski koordynowało dwóch tzw. szerpów: wiceminister spraw zagranicznych Marcin Bosacki i szef Biura Polityki Międzynarodowej w Kancelarii Prezydenta Marcin Przydacz.

– Otoczenie prezydenta znowu poskarżyło się w Białym Domu. W efekcie z Waszyngtonu przyszła odpowiedź, że Amerykanie chcą rozmawiać o przygotowaniach tylko z Przydaczem. Prezydencki minister tym faktem zdążył się pochwalić na platformach społecznościowych. Pisał m.in., że jedzie do Waszyngtonu na spotkanie przygotowawcze G20, chwalił „dyplomację prezydenta Nawrockiego” i kpił z „mistrzów dyplomacji z Szucha” (gmachu MSZ) – słyszymy z kręgów rządowych. Nasi rozmówcy nie mają wątpliwości, że sprawę przygotowań do G20 Pałac Prezydencki będzie wykorzystywał propagandowo przeciwko rządowi.

Przydacz wyda polecenia członkom rządu?

Próba sił między Tuskiem a Nawrockim trwa od zaprzysiężenia nowego prezydenta. Nawrocki taśmowo wetuje ustawy, odmawia podpisania nominacji ambasadorom i promocji na

pierwszy stopień oficerski funkcjonariuszom służb. Nie chce też przyznać odznaczeń funkcjonariuszom ścigającym rosyjskich szpiegów i sabotażystów. W ten sposób prezydent chce zmusić rząd do uległości.

– Walka o krzesło dla szerpki na G20 się w to wpisuje. To szkodliwa działalność, Przydacz stąpa po cienkim lodzie – mówią nasi rozmówcy. Bo Przydacz, by wypełnić zadanie postawione przez Amerykanów, musiałby wydawać polecenia członkom rządu. – Może próbować, ale nic nie wskóra. Za pracę rządu odpowiada premier i jego ministrowie, a nie ludzie prezydenta – mówią nasze źródła.

Polska w pracach G20 będzie uczestniczyć przez rok. To, czy później wejdzie do grupy na takich prawach jak np. Hiszpania, która jest stałym gościem na szczytach G20, będzie zależało od tego, jak w 2026 roku pokaże się światu. – Liczymy na opamiętanie – słyszymy w rządzie. ●

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198



Sprawa aborcji w szpitalu w Oleśnicy

Bolesna historia pani Anity. I fałszywa narracja

Jako redakcja „Wyborczej” musimy sprostować fałszywą tezę, jaką niektóre środowiska proaborcyjne sugerują dziś w sprawie pani Anity i jej bardzo późnej aborcji, dokonanej przez dr Gizelę Jagielską w szpitalu w Oleśnicy.

Redakcja „Wyborczej”

Historię pani Anity i jej aborcji, dokonanej przez dr Gizelę Jagielską, opublikowaliśmy 17 marca 2025 r. jako pierwsi. Autorka tekstu Paulina Nodzyńska pracowała nad nim przez wiele tygodni. Opisała, jak lekarze tygodniami zwodzili panią Anitę co do stopnia wady płodu. A gdy wreszcie ujawnili scenariusz o najgorszym rokowaniu, odmówili jej aborcji i wbrew jej woli zamknęli w izolatce oddziału psychiatrycznego.

Sprawa miała potężny oddźwięk i nie pozostała bez echa. Już następnego dnia po publikacji zareagowało Ministerstwo Zdrowia. Zleciło kontrolę w łódzkim szpitalu, w którym lekarze odmówili naszej bohaterce ratującego jej życie lub zdrowie zabiegu. Do pani Anity płynęła wtedy masa wyrazów wsparcia. Zarówno do niej, jak i do nas pisały kobiety, którym pomogły jej opowieść i odwaga. Głos zabrali też politycy oburzeni krzywdą, jaka ją spotkała.

Dolożyliśmy wszelkich starań, by ochronić panią Anitę przed hejtem – nie graliśmy w nagłówkach „aborcją w dziewiątym miesiącu”, celowo wyłączaliśmy komentarze. Zważaliśmy na każde słowo, w oparciu o dokumentację i wielogodzinne rozmowy z ekspertami, lekarzami, prawnikami. Wszystko po to, by ryzyko hejtu jak najbardziej zminimalizować.

Byliśmy także przygotowani na inny odbiór tej historii. Zdawaliśmy sobie sprawę, że może wywołać reakcję fanatycznych działaczy „w obronie życia”, prawicowych polityków i dziennikarzy, którzy dolożą wszelkich starań, by zożydzić opinii publicznej historię pani Anity.

Temat rzeczywiście był szeroko komentowany w ostatniej kampanii prezydenckiej, a pravicowi politycy postanowili to wykorzystać. Europoseł Konfederacji Korony Polskiej Grzegorz Braun wtargnął do szpitala w Oleśnicy, gdzie pracowała dr Jagielska, i napadł na lekarkę, domagając się jej zwolnienia.

Wcześniej dr Jagielska nie bała się nam opowiedzieć o dokonanej aborcji. Prokuratura wszczęła w jej sprawie śledztwo „ze względu na doniesienia medialne”, a po kilku miesiącach je umorzyła. Decyzja śledczych nie pozostawia wątpliwości, że zabieg był legalny. To rzuca nowe światło na dylematy lekarzy, czy postępują zgodnie z prawem – dzięki opowieści pani Anity i odwadze lekarki z Oleśnicy na naszych, a nie innych łamach.

Zanim tak się stało, na lekarkę zdążyła się jednak wylać fala hejtu. W internecie pojawiały się komentarze o „morderstwie w dziewiątym miesiącu”. Tę narrację podkreślały prawicowe media i stowarzyszenia, m.in. organizując marsze „w obronie Felka”. Dołączyli się politycy Konfede-

racji i PiS, ale też Kanál Zero Krzysztofa Stanowskiego.

Nie odpuściliśmy tematu. Cały czas go pilotowaliśmy, dementowaliśmy kłamstwa, dezinformację i fałszywe narracje. Także, a nawet szczególnie, w kampanii. Nie zignorowaliśmy stanowiska łódzkich lekarzy, którzy przypisywali nam manipulację, ale nie byli w stanie ich udowodnić. W tekście, by dochować wszelkiej staranności, zapytaliśmy o zdanie wszystkich.

I znów daliśmy przestrzeń pani Anicie, z którą Paulina Nodzyńska w jedynym wywiadzie wideo rozmawiała o tym, co się dzieje u niej po publikacji, jak się czuje, skąd jej zdaniem te kłamstwa. Powstało też mnóstwo materiałów o dr Jagielskiej.

Nie odpuściliśmy tematu. Cały czas go pilotowaliśmy, dementowaliśmy kłamstwa, dezinformację i fałszywe narracje. Także, a nawet szczególnie, w kampanii

Sprawę poruszaliśmy na różnych szczeblach: prawnym, medycznym, systemowym, etycznym. Pilotowaliśmy dyskusję w Sejmie. To dziesiątki tekstów i godzin pracy, zaangażowania w historię, której nie byłoby, gdyby pani Anita nie podzieliła się nią z „Wyborczą”. Czuliśmy się odpowiedzialni za nią oraz wszystkie związane z jej sprawą wydarzenia. Stawaliśmy w obronie pani Anity i dr Jagielskiej.

Dlatego nie zgadzamy się z narracją niektórych środowisk proaborcyjnych sugerujących, że odbiór społeczny sprawy pani Anity nieoczekiwanie zmienił się, bo nasz tekst, który ukazywał szerszy kontekst, był platny i nie każdy mógł go przeczytać. I że w kampanii prezydenckiej o sprawie zrobiło się cicho. I dopiero gdy inna dziennikarka, która pracuje w darmowym medium, publikując ponad miesiąc później opowieść pani Anity i omawiając wywołane nią reperkusje, przyszła na pomoc i spróbowała odkłamać złą narrację.

Te tezy nie mają nic wspólnego z prawdą. Choćby dlatego, że screeny z naszego pierwszego artykułu niosły się w internecie za darmo. I dlatego, że po pierwszym tekście „nie byliśmy cicho”, opublikowaliśmy np. wspomniany – bezpłatny – wywiad wideo z panią Anitą.

Czy gdyby jej historia ukazała się najpierw w jakimkolwiek darmowym medium, złych emocji i zdarzeń udało by się uniknąć? Czy byłoby mniejsze? Nie! I subskrypcja „Wyborczej” nie ma tu nic do rzeczy. ●

Andrzej rysuje



Adam Zadworny nagrodzony „Ta katastrofa miała dla mnie wymiar emocjonalny”

Adam Zadworny z „Wyborczej” stał wyróżniony nagrodą Grand Press w kategorii Książka Reporterska Roku 2025 za wydany w formie książki przez Wydawnictwo Czarne rozbudowany reportaż o tragicznej katastrofie polskiego promu „Jan Heweliusz” sprzed 32 lat.

Odbierając w niedzielę nagrodę, Adam Zadworny stwierdził: – W sprawie „Heweliusza” nigdy nie było tyle samo prawd, ile kłamstw. Nieprawdziwa była nawet oficjalna liczba ofiar katastrofy, podawana w encyklopediach przez wszystkie te lata. Pierwszą nagrodą było dla mnie to, że 14 stycznia br. po raz pierwszy podano 56 nazwisk, a nie 55.

W poniedziałek rano nasz redakcyjny kolega powiedział nam: – Jestem synem kapitana żeglugi wielkiej i ta katastrofa miała dla mnie wymiar emocjonalny. Staralem się zrozumieć, dlaczego kapitan „Heweliusza” Andrzej Ulasiewicz nie próbował ratować się z tonącego promu, chociaż miał taką możliwość. Pisząc o tej tragedii, chciałem znaleźć odpowiedź między innymi na to pytanie.

Katastrofa polskiego promu „Jan Heweliusz” wydarzyła się 14 stycznia 1993 r. u wybrzeży wyspy Rugia. Zadworny osobiście ją pamięta, bo relacjonował przebieg akcji ratunkowej jako młody szczeciński dziennikarz. Po latach niezwykle skrupulatnie opisał wszystkie okoliczności katastrofy i podał nowe, nieznane wcześniej fakty.

Adam Zadworny jest dziennikarzem „Gazety Wyborczej” od chwi-



FOT. Cezary Aszkiewicz / AGENCJA WYBORCZA.PL

li powstania jej szczecińskiej redakcji w 1990 r. Jest znanym reportaży- stą, a także autorem książek, m.in.: „Bałuka jestem” (o legendarnym przywódcy robotniczych protestów w Szczecinie), „Szpiegdy w Szczecinie” (10 szpiegowskich historii z czasów PRL-u), współautorem książki „Psy z Karbali” (razem z Marcinem Górka).

W 2010 r. otrzymał Polsko-Niemiecką Nagrodę Dziennikarską im. Tadeusza Mazowieckiego za reportaż „Dziki Zachód – Uznam”.

Grand Press nie jest pierwszą nagrodą dla Zadwornego za książkę o katastrofie „Heweliusza”. W październiku otrzymał za nią Kryształową Kartę Polskiego Reportażu na X Festiwalu Reportażu w Lublinie. W listopadzie swoją nagrodę przyznali mu czytelnicy w plebiscycie Nagrody Literackiej „Jantar” w Szczecinie.

Równorzędną nagrodą Grand Press w kategorii Książka Reporterska Roku 2025 otrzymała Urszula Glensk za książkę „Pinezka. Historie z granicy polsko-białoruskiej”. ● **Jerzy Połowniak**

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412389

Wojtku,

wyrazy współczucia
z powodu śmierci

Mamy

Myślami jesteśmy z Tobą i Twoimi Bliskimi.

Agnieszka, Ania, Bartek, Maciek i Tomek
wraz z przyjaciółmi z Grupy Mediowej Agora

PIP sprawdzi firmy kurierskie

Resort pracy wysłał Państwową Inspekcję Pracy do skontrolowania firm kurierskich. To efekt artykułu Wyborczej.biz, w którym ujawniliśmy, że część z nich chce wysłać kurierów do pracy w Wigilię.

Dominika Maciejasz

W tym roku po raz pierwszy jest to dzień ustawowo wolny od pracy. W Wigilię zamknięte będą przedszkola, szkoły, urzędy, sklepy (chyba że za ladą stanie właściciel biznesu bądź jego rodzina), większość firm. Wyjątkami są podmioty, które muszą sprawować dyżury w dni świąteczne: szpitale, komendy policji i straży pożarnej, itp. Co ważne, pełniącym tego dnia dyżury należy się za to dzień wolny w innym terminie lub dodatek do wynagrodzenia w wysokości 100 proc. stawki za każdą przepracowaną w tym dniu godzinę.

Szczególnie istotny dla polskiego rynku pracy jest natomiast fakt, że osoby mające umowy cywilnoprawne czy świadczące usługi w ramach kontraktów B2B pod tę nowelizację ustawy nie podlegają. Ich stosunki zawodowe reguluje Kodeks cywilny, a nie Kodeks pracy. A właśnie na takich stosunkach opiera się niemal cały rynek kurierski w Polsce.

„Witamy w świecie samozatrudnionych” – pisali na forach kurierzy, którzy w Wigilię mają rozwozić przesyłki do automatów z paczkami.

– Nie jesteśmy za to dodatkowo wynagradzani, premiovani, nie ma listy chętnych, którym do stołu wigilijnego się nie spieszy, bo woła tego dnia dorobić. Każdy z nas musi przyjść do pracy, to efekt tego, że wypchnięto nas na umowy B2B, więc przepisy o wolnej Wigilii nas omijają – mówił Wyborczej.biz Kamil, kurier DPD Polska z Krakowa.

Istotny sygnał

Wyborcza.biz w trybie interwencyjnym sprawdziła, które z największych firm kurierskich operujących w Polsce wysła tego dnia ludzi do pracy. Jak się okazało, od dnia wolnego wylamały



• **Allegro argumentowało, że „nikogo nie chcą pozbawiać prezentów na Święta”, a DPD: „specyfiką branży logistyczno-kurierskiej”** FOT. GOODBISHOP/SHUTTERSTOCK

się dwa podmioty: platforma e-handlowa Allegro oraz DPD Polska.

Allegro argumentowało, że „nikogo nie chcą pozbawiać prezentów na Święta”, a DPD: „specyfiką branży logistyczno-kurierskiej”.

Jak się dowiadujemy, decyzja ta wywołana oburzeniem nie tylko wśród samych zainteresowanych, ale także w ministerstwie pracy. Szefowa tego resortu, Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, jest członkinią partii Nowa Lewica, która

by obchodzenia przepisów prawa pracy kosztem ochrony pracowników oraz ich prawa do odpoczynku” – odpowiedziało nam biuro prasowe resortu. Dodaje, że ministra zwróciła się do Państwowej Inspekcji Pracy z prośbą o rozważenie przeprowadzenia kontroli w DPD Polska Sp. z o.o. oraz w innych podmiotach branży kurierskiej. „Celem wystąpienia do PIP jest zbadanie, czy w opisanych przypadkach nie dochodzi do naruszenia przepisów prawa pracy, w szczególności art. 22 Kodeksu pracy, poprzez zastępowanie umów o pracę umowami cywilnoprawnymi w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy. Ponadto, gdyby się okazało, że praca kurierów zatrudnionych w formule B2B nosi cechy stosunku pracy, warto zbadać, czy nie dochodzi do naruszeń przepisów dotyczących czasu pracy w dni ustawowo wolne od pracy” – podaje nam biuro prasowe.

Jak ustaliliśmy, PIP ma przyrzeć się nie tylko pracy kurierów, ale i osób pracujących w magazynach. Te też przecież będą musiały w Wigilię zostać otworzone, by móc przekazać paczki dalej. Co ważne, w okresie przedświątecznym zazwyczaj magazyny przyjmują dodatkowe osoby na umowach cywilnoprawnych lub z agencji pracy (często też współpracujących z nimi na śmieciówkach).

Inspektorzy mają też sprawdzić, czy firmy wysyłające kurierów do pracy w popołudniu wykroczenia z art. 281 par. 1 kp. To przepis, mówiąc

kolokwialnie, który omawia wypychanie ludzi na kontrakty B2B, zamiast oferować im umowy o pracę. Za popełnienie takiego wykroczenia grozi kara od 1 tysiąca do nawet 30 tys. zł.

To szczególnie istotny ruch ze strony resortu, w kontekście nadchodzącego roku i nowych uprawnień PIP.

Zmiany w prawie

Od 2026 roku inspektorzy PIP mają dostać nowe uprawnienia w postaci możliwości zamiany umów cywilnoprawnych (zlecenie, dzieło, kontrakt B2B) w etaty, jeśli po kontroli w firmach uznają, że stosunek pracy istnieje. Mają one polegać m.in. na sprawdzeniu, czy firma nie oszukuje państwa i nie wykorzystuje pracujących dla nich ludzi, przmuszając ich do zakładania jednoosobowych działalności gospodarczych lub oferując jedynie śmieciówki.

Kiedy taka sytuacja ma miejsce? Najbardziej drastyczny przykład to ten, gdy dana osoba wystawia jedną fakturę miesięcznie, na tę samą kwotę, do jednego podmiotu. Nierzadko ma też w tej firmie przypisane do siebie biurko, telefon służbowy, a nawet zarządza zespołem ludzi i raportuje wyniki jego działań wyżej – do swojego szefa. Występuje więc w tym przypadku typowa podległość służbowa (czyli mamy kierownika, który zleca nam zadania, zamiast świadczenia usług dla jakiegoś podmiotu na podstawie podpisania z nim umowy). To jedna z przesłanek, które kodeks pracy kwalifikuje jako element stosunku pracy. Pozostałe to m.in.: określone miejsce pracy, praca wykonywana osobiście (a nie przez podwykonawców), godzinowy wymiar czasu pracy.

Projekt zmian w ustawie, która umożliwiałaby inspektorom takie działanie, wywołał protesty, głównie ze strony organizacji zrzeszających pracodawców.

Jak pisaliśmy na naszych łamach, ostateczny kształt projektu został przyjęty 4 grudnia przez Stały Komitet Rady Ministrów, jednak ze złączonymi poprawkami. Te najbardziej doniosłe poprawki to usunięcie z projektu przepisu o tzw. rygorze natychmiastowej wykonalności decyzji inspektora (czyli zanim pracodawca odwoła się do sądu, który podejmie decyzję, czy inspektorzy mieli rację, pracownik już dostaje etat) oraz przesunięcie terminu wejścia w życie nowelizacji o pół roku. ●

• **Więcej na Wyborcza.biz**

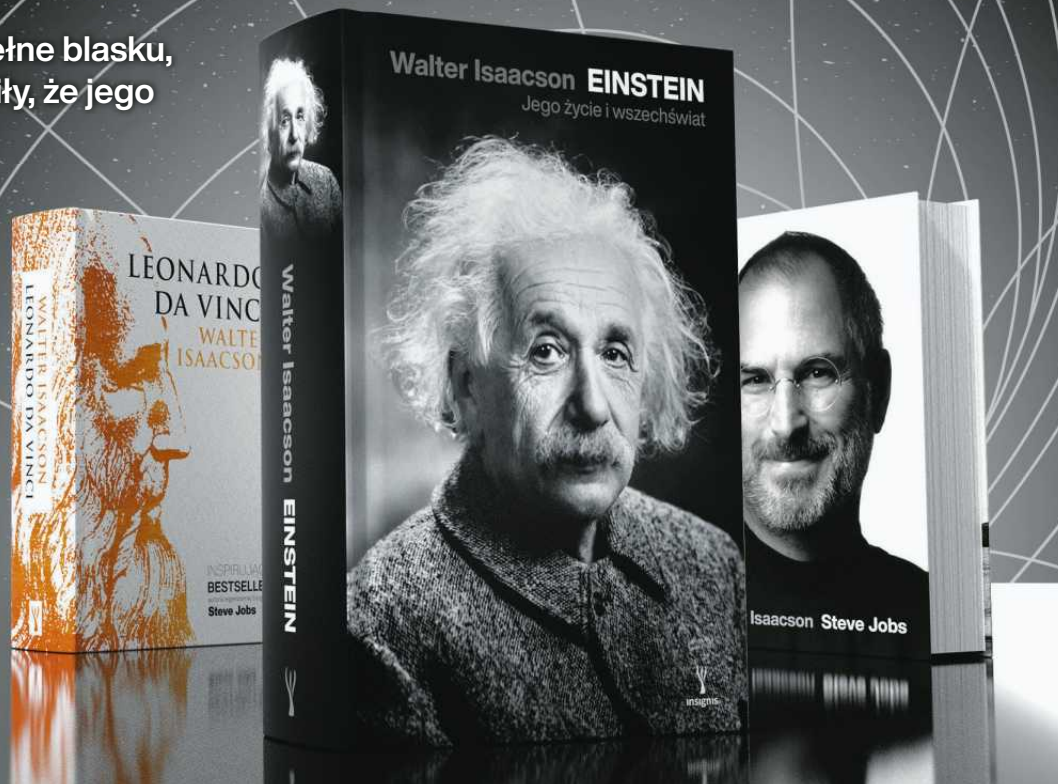
REKLAMA

Kraj/34412075

Einstein – ikona naszych czasów. Burza włosów, oczy pełne blasku, ujmująca, życzliwa osobowość i niezwykle umysł sprawiły, że jego twarz to dziś symbol, a imię – synonim geniuszu.

Walter Isaacson – autor bestsellerowych biografii, m.in. Steve’a Jobsa i Leonarda da Vinci – przedstawia kompletny portret człowieka, którego ciekawość była silniejsza niż konwenanse, a odwaga myślenia otworzyła drogę ku nowoczesności. Na podstawie udostępnionych w 2006 roku dokumentów i listów Einsteina Isaacson stworzył pasjonującą historię pomysłowego pracownika urzędu patentowego, który okazał się jednym z największych umysłów XX wieku.

Einstein to fascynująca opowieść o sile wyobraźni, o nauce rodzącej się z wolności i o człowieku, w którego oczach nie tylko odbijało się światło gwiazd, ale i lśnił blask niegasnącej ciekawości.



insignis



Reforma edukacji

MEN czeka na weto

Kluczowa dla reformy edukacji ustawa czeka na podpis prezydenta. MEN nie ukrywa, że czeka na weto. – Pan prezydent chciałby, żeby rząd rządził tak, jak on sobie życzy – mówi Katarzyna Lubnauer.

ROZMOWA Z
KATARZYNA LUBNAUER
wiceministrą edukacji

KAROLINA SŁOWIK: – Czy tęskni pani za prezydentem Andrzejem Dudą?
KATARZYNA LUBNAUER: – Nie. Ale niewątpliwie miał większą skłonność do tego, żeby w sprawach ważnych dla państwa nawiązać nic porozumienia z rządem. Mam tu na myśli szczególnie politykę zagraniczną. A weto traktował jednak jako ostateczność. Dla pana Karola Nawrockiego to narzędzie polityczne i wetuje trochę na oślep. Dostał nawet przydomek: wetomat.

Od Koalicji Obywatelskiej.
– Tak. Ale każdy chyba widzi, że część tych wet miała charakter ideologiczny, nie merytoryczny. Mam tu na myśli kryptowaluty, ale i psy na uwięzi, czyli ustawę łańcuchową, albo ustawę o energetyce wiatrowej.

Teraz MEN szykuje się na weto do ustawy, która jest najważniejsza dla reformy edukacji „Kompas jutra”.
– Tak. Bierzemy pod uwagę, że pan prezydent zawetował już 17 ustaw, a środowiska prawicowe traktują edukację jak obszar wojny ideologicznej.

Dlaczego prezydent miałby zawetować tę ustawę? Dla prawicy może być kontrowersyjna?
– To jest ciekawe, bo ustawa nie decyduje o podstawach programowych albo o tym, czy edukacja zdrowotna jest obowiązkowa czy nie. To rozstrzygają rozporządzenia i to jest niezależne od pana prezydenta.

Natomiast w ustawie jest wiele rozwiązań, które spowodują, że to, co jest obecnie dobrą praktyką, dostępną często tylko dla uczniów szkół niepublicznych, stanie się dobrym standardem wszystkich szkół. Również publicznych, w których uczy się większość polskich dzieci.

Chodzi o...
– ...doświadczenie edukacyjne, tydzień projektowy, moduły. Dzięki modułom młodzież będzie miała np. edukację medialną, tak potrzebną w dzisiejszych czasach.

Moduły to tzw. małe przedmioty. Żeby nie tworzyć nowych, zaszywa się w tej samej siatce godzin nowe treści, np. na języku polskim.
– Tak, nie należy tworzyć dużej liczby nowych przedmiotów, ale każdy z nas widzi, że powinien być obszar wiedzy o kulturze, bezpieczeństwie albo np. prostej wiedzy o ekonomii i finansach, której można uczyć na matematyce.

I to są rzeczy, co do których nie byliście w stanie dogadać się z prawicą?

– Prawica w kwestii zmian w oświacie nie kierowała się opinią ekspertów. Przypomnę sprawę gimnazjów. Naukowcy, którzy zajmują się badaniami edukacji, wskazywali, że gimnazja były dobrym rozwiązaniem dla takiego kraju jak Polska. Wyrównywały szanse, szczególnie tej młodzieży pochodzącej ze wsi. A mimo to PiS zlikwidował gimnazja. Trudno więc o racjonalną rozmowę z kimś, kto ma ideologiczną, a nie merytoryczną wizję szkoły.

Prosta rzecz: jak w czasach PiS powstawał przedmiot historia i terazniej-szość? Nie można było się dowiedzieć, kto tam był ekspertem. Listę nazwisk dostaliśmy dopiero po kontroli poselskiej. Okazało się, że byli to ludzie, którzy mieli niewiele wspólnego z pracą w szkole.

Podręcznik do HiT okazał się na tyle słaby i na tyle ideologiczny, że został odrzucony przez nauczycieli. Wybrało go z 5 proc. szkół.

A prezydent mógłby uznać jakiś element tej ustawy za ideologię?
– Nie. Ale zauważmy, że środowiska prawicowe, które ją krytykują, nie powołują się zwykle na konkretne zapisy tej ustawy.

O weto apeluje Koalicja na rzecz Ocalenia Polskiej Szkoły, która skupia ok. 90 prawicowych organizacji – chce przywrócenia dwóch godzin religii tygodniowo, rezygnacji z edukacji obywatelskiej i zdrowotnej, zmiany programów nauczania oraz wycofania ograniczenia prac domowych.

– Ani religia, ani edukacja zdrowotna i obywatelska, ani zadania domowe nie dotyczą tej ustawy. Zmiana programów to też rozporządzenia.

Może to niezrozumienie tematu?
– Nie. To celowe działanie. Próbuje z edukacji zrobić przestrzeń wojny ideologicznej.

Pamiętam, jak pani jako posłanka razem z byłą ministrami Krystyną Szumilas i obecną ministrami Barbarą Nowacką chodziłyście do prezydentowej Agaty Kornhauser-Dudy walczyć o prezydenckie weto w sprawie „lex Czarnek”.
– I skutecznie – to zostało zawetowane.

Dlaczego teraz nie chodźcie do Pałacu szukać porozumienia?

– Pani Agata Kornhauser-Duda była nauczycielką, przez wiele lat uczyła języka niemieckiego w jednym z krakowskich liceów. I miałyśmy poczucie, że rozmawiamy z osobą, która zna system edukacji. I rzeczywiście widziała zagrożenia, jakie niesło „lex Czarnek”.

Teraz nie ma z kim rozmawiać?

– Jak byliśmy w opozycji, to zgodnie z werdyktem wyborców nie sprawowaliśmy władzy. Szukaliśmy pomocy wszędzie w sprawach, które uznawaliśmy za groźne. I na ulicy, i u pierwszej damy.

Konstytucja jasno mówi, jaki jest rozkład władzy. Mamy system parlamentarno-gabinetowy. Rządzi rząd. A ustawy przyjmuje większość parlamentarna. Pan prezydent ma prawo weta, ale nie powinien go nadużywać. Szczególnie, jeśli jest to ze szkodą dla społeczeństwa i nie ma podstaw merytorycznych, tylko ideologiczne.

Ministerstwo Edukacji samo wcześniej zdecydowało się na otwarcie dwóch frontów ideologicznych: obcięcie lekcji religii i uruchomienie edukacji zdrowotnej, nieakceptowanej przez prawicę. Wiadomo było, że będą chcieli brać odwet.

– Powiedzmy sobie bardzo jasno: to była racjonalizacja. Ten przedmiot miał nieproporcjonalnie dużą liczbę godzin w stosunku do zakresu wiedzy.

Dobrym przykładem jest szkoła branżowa I stopnia. Przed zmianą uczniowie od I do III klasy mieli więcej lekcji religii niż matematyki. A testy PISA pokazują, że uczniowie tych szkół po I klasie mają wiedzę matematyczną poniżej poziomu, który umożliwia funkcjonowanie we współczesnym świecie. Dalszych zmian w organizacji lekcji religii nie przewidujemy, chociaż przy przeładowanych ramówkach w technikum niezrozumiałe jest, dlaczego mają więcej godzin religii niż licea.

W zeszłym roku 36 proc. nauczycieli, według danych pochodzących z jednego ich miejsca pracy, z jednej szkoły, wchodziło w drugi próg podatkowy

KATARZYNA LUBNAUER

Wszystkie badania pokazują, że społeczeństwo oczekuje, by religia odbywała się przed lub po lekcjach. Żeby każde dziecko było traktowane na równi i nie czekało na swoje zajęcia.

A dyrektorom byłoby ciężko to zaplanować przy dwóch godzinach tygodniowo.

– Tak. Ale zmiany w religii nie mają nic wspólnego z reformą i ustawą.

To inaczej: co jest największym problemem polskiej szkoły?

– To, co pokazują badania międzynarodowe: że polscy uczniowie są powyżej

• Katarzyna Lubnauer
FOT. KUBA ATYS /
AGENCJA WYBORCZA.PL

średniej, jeśli chodzi o wiedzę, chociaż jest gorzej niż przed likwidacją gimnazjów, a jednocześnie nie mają poczucia przynależności do szkoły i wpływu na swoją edukację. W tych obszarach są na końcu wszystkich krajów OECD. A są państwa, które mogą stać się dla nas przykładem, gdzie wiedza idzie w parze z dobrostanem uczniów. Jak np. Dania.

Nasza reforma polega na tym, żeby uczniowie, poza wiedzą, posiadali też kompetencje społeczne i osobiste, dotyczące pracy grupowej, organizowania pracy, samokontroli. Byli cennym członkiem każdej grupy zawodowej.

I nie ma to być szkoła dla elit, jak ta Anny Zalewskiej?

– My chcemy, by cała polska młodzież była w elicie edukacyjnej świata. Reforma ma przygotować polską szkołę do tego, by najlepsze praktyki z najlepszych szkół stały się standardem w całej Polsce. Jak się dzieje w Singapurze.

„To będzie największy skok, jaki wykona polska szkoła od kilkudziesięciu lat” – mówiła ministra Nowacka. W jaki sposób?

– Pierwszy raz od lat mamy reformę, która opiera się nie na widzimisię polityków, tylko na badaniach naukowych, na wiedzy, doświadczeniu i analizach tego, co dzieje się na świecie.

Koncentrujemy się na efektach uczenia się, a nie na treściach nauczania. Czyli stawiamy na to, by szkoła była skuteczną w tym uczeniu, a nie żeby temat lekcji był odhaczony. Chcemy, żeby uczeń miał głęboką wiedzę, która pozostanie z nim na dłużej.

Często mówimy: musimy uczyć uczniów krytycznego myślenia. A nie

Reforma edukacji



da się tego robić w oderwaniu od wiedzy. Wiedza jest bazą. Umiejętności czytania ze zrozumieniem, umiejętności matematyczne, przyrodnicze – to baza. I na niej powinny być budowane umiejętności związane z wykorzystaniem wiedzy, również w działaniach praktycznych.

Tak już uczą Nauczyciele Roku, Superbelfrzy, Edu-partyzanci, Budzące się szkoły. A wy chcecie to przeskalować na system właśnie tą ustawą?

– Dokładnie tak.

Ta ustawa więc jest kluczowa, a wy nie robicie nic, by prezydent jej nie zawetował?

– Były już próby ze strony innych ministerstw. Interweniowano w sprawie niektórych ustaw, zawetowanych ostatecznie przez pana prezydenta. Kończyło się na niczym. Pan prezydent chciałby, żeby rząd rządził tak, jak on sobie życzy.

Jeśli prezydent zawetuje ustawę, wprowadzicie 21 przedmiotów rozporządzeniami. Czy to opóźni reformę? Zdążyście?

– Nie ma wątpliwości, że pan prezydent ma jedną siłę. To siła blokowania i opóźniania, spowalniania. I nie waha się tego użyć. Psucie jest zawsze łatwiejsze niż rzetelna praca.

My zdążymy. Przygotowujemy się od dawna. Przypomnę, że edukacja obywatelska i zdrowotna według zasad dotyczących doświadczeń edukacyjnych i zagadnień fakultatywnych już obowiązuje w polskiej szkole.

Wywrócić reformę może też brak poparcia społecznego. Nie martwi pani to, że krytycy reformy są nie tylko po

prawej stronie, ale również w środowisku oświatowym?

– Robimy wszystko, żeby społeczeńść tę reformę. Reforma odbywa się w sze-rokich konsultacjach. Już na początku przygotowaliśmy ankietę, w której wzięło udział kilkadziesiąt tysięcy nauczycieli. Potem było 700 spotkań w całej Polsce. Uwagi zostały zebrane przez Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) i trafiły do zespołów ekspertów, które piszą podstawy programowe.

Te zespoły zostały wyłonione w otwartych naborach i składają się w dużej części z nauczycieli. To nauczyciele praktycy, którzy na co dzień pracują z uczniami, najczęściej w szkołach publicznych. Znają współczesnego ucznia.

Wszystkie podstawy programowe są napisane tak, by dać większą autonomię nauczycielom. Również przez to, że będą mieli więcej czasu: liczba zagadnień jest mniejsza niż liczba godzin.

Cały proces tworzenia podstaw programowych został przeniesiony do IBE, żeby nie było tak, że to politycy układają program.

Ale IBE jest pod nadzorem MEN. A politycy mają wpływ i na końcu ponoszą odpowiedzialność polityczną.

– Dokładnie tak. Dlatego kiedy widziałam, że w jakimś zespole jest konflikt albo że jakiś zespół nie chce w pełni realizować ogólnych założeń reformy, wtedy MEN interweniowało. Natomiast staraliśmy się, by cały proces był przejrzysty. I żeby nauczyciele widzieli siebie w tym procesie.

Ważnym etapem były wysłuchania publiczne.

Słuchała ich pani?

– Dostałam raporty.

Czy dotarły do pani takie głosy nauczycieli: „Sami wdrażajcie sobie tę reformę”; „Jesteśmy zmęczeni, słabo opłacani”; „Jest zmiana za zmianą, nie nadążamy”?

– Zauważmy, że nakłady na edukację w ciągu trzech lat, od 2023 do 2026, wzrastają o 73 proc. Poza obronnością nie ma innej dziedziny, w której pokazałibyśmy tak jednoznacznie, że jest ona dla nas priorytetem.

Bardzo często słyszę w pani wypowiedziach te liczby. Ale czy to się przekłada na szkolne realia? Czy pani sądzi, że polski nauczyciel to nauczyciel szczęśliwy, zwarty i gotowy do kolejnej zmiany?

– W niedawnych badaniach międzynarodowych TALIS polscy nauczyciele wypadli znacząco powyżej średniej, jeśli chodzi o poczucie wpływu na młodzież, zadowolenie z tego, że ją kształcą. A przypominę, że te badania zostały przeprowadzone jeszcze zanim nauczyciele dostali 30-procentowe podwyżki w 2024 roku. A okazało się, że czują misję. Ja wierzę w polskich nauczycieli.

Tylko 15 proc. uważa, że są cenieni przez decydentów. 30 proc. – że praca w znacznym lub dużym stopniu wpływa negatywnie na ich zdrowie psychiczne. Kochają swoją pracę, ale jest im ciężko.

– Dokładnie. Jedna z polonistek powiedziała, że podstawy programowe, które wprowadzamy, są realizacją marzenia nauczyciela, który jest aktywny. Kochającego swoją pracę. Cieszę się, że tych kochających swoją pracę jest więcej niż w innych krajach.

A jednak część mówi: „Sami wprowadzajcie sobie tę reformę”.

– W każdym środowisku jest tak, że część osób mówi: „nie, bo nie”. Staramy się uspokajać tych, którzy mają obawy.

Jeśli ktoś uczyl geografii, biologii, fizyki, chemii i widzi, że z jego przedmiotu zmniejsza się liczba godzin, to uspokajamy, że liczba godzin przedmiotów przyrodniczych, ogólnie rzecz biorąc, wzrosła. A uprawnienia do nauczania przyrody będą mieć nauczyciele przedmiotów przyrodniczych. Wiem, że to dla nauczycieli ważne.

Przypomnę też, że w priorytetach rządu Donalda Tuska były podwyżki dla nauczycieli. I nauczyciele dostali większe podwyżki niż reszta budżetówki.

Ale 30-procentowe podwyżki to już pieśń przeszłości.

– Nie, bo są następne, nawet jeśli mniejsze...

W tym roku 3 proc.

– W tym roku 5 proc., w kolejnym 3 proc. Jest to procent od większej podstawy. To ma znaczenie. Podwyżka w pierwszym roku jest najbardziej cenna, bo każda kolejna jest od pieniędzy podwyższonych po raz pierwszy.

Zgodzi się pani z opinią, że nauczyciele to najbardziej spauperyzowana grupa zawodowa?

– W tej chwili już nie. W zeszłym roku 36 proc. nauczycieli, według danych pochodzących z jednego ich miejsca pracy, z jednej szkoły, wchodziło w drugi próg podatkowy.

Ale dlaczego oni wchodzą w drugi próg podatkowy?

– Bo ich pensja składa się z wielu składników.

Z półtora etatu. Albo dwóch. W tej jednej szkole też mogą mieć nadgodziny. Nauczyciele ogólnie wyrabiają 2,2 mln nadgodzin tygodniowo.

– To średnio 3-4 godziny na nauczyciela. Wcale nie tak dużo. Ale tak, godziny ponadwymiarowe mają wpływ.

Czyli według pani nauczyciele dobrze zarabiają?

– Lepiej niż dwa lata temu. Chciałabym, żeby zarabiali więcej.

Bardzo dało im w kość osiem lat rządów PiS-u. Wtedy można było mówić o pauperyzacji. Stąd 30-procentowa podwyżka na początku. Bardzo źle wpłynęła też nagonka inspirowana nawet z rządu. W badaniu TALIS 47 proc. dostrzega brak zaufania rodziców. To na pewno na nich wpływa. Dlatego tak zależy nam na podniesieniu prestiżu i autonomii.

Ale co to jest ten prestiż?

– To kilka rzeczy. To zaufanie do nauczyciela. Wyrazem naszego jest to, że włączyliśmy ich do każdego zespołu eksperckiego pracującego nad ustawą. Druga rzecz: większa autonomia, więcej czasu na możliwość realizowania doświadczeń edukacyjnych, wyjścia terenowego, realizacji poprzez działania praktyczne.

Ale te wyjścia to też więcej pracy. To zmiana metod nauczania.

– Tak, niewątpliwie. Dostarczamy im narzędzi, by mieli pewność popartą badaniami, które metody są skuteczne, a które nie.

Zmusza ich to do większego wysiłku za niezbyt wysokie pensje.

– Dobrze, ale czy my chcemy mieć dobrych nauczycieli?

Może lepiej opłacanych? Może wtedy będzie im się chciało więcej pracować?

– OK, wracamy do płac. Minister Nowacka obiecała do końca tej kadencji ustawę, która powiąże pensje nauczycieli z jakimś wskaźnikiem w gospodarce, żeby nie byli pauperyzowani przez żadną władzę, tak jak to się działo przez osiem lat rządów PiS-u.

Nie dało się tego wprowadzić obywatelskim projektem ZNP?

– Trzeba znaleźć taki model, na który będzie w przyszłości finansowanie. Już pierwsza podwyżka dla nauczycieli to było ok. 20 miliardów złotych.

Ministra Nowacka powiedziała: „Bez nauczycieli nawet najlepiej przygotowana podstawa programowa nie ma sensu”.

– Tak. Na końcu to nauczyciel i dyrektor wprowadzają reformę. My dajemy narzędzia: dobrą podstawę programową, przestrzeń, przykłady doświadczeń edukacyjnych, poradniki metodyczne, których kiedyś nie było, i np. scenariusze lekcji.

Skoro tyle dostają, to dlaczego są niezadowoleni?

– Są tacy, którzy chcą zmian. I tacy, którzy są nimi zmęczeni. Zawsze są obawy części środowiska przed zmianą. To naturalne. Po to spotykamy się z nauczycielami, konsultujemy, żeby jak najwięcej z nich rozumiało, że to, co się dzieje, wynika z ich postulatów i opinii. ●

Rozmawiała Karolina Słowik

Po artykule „Tajne leki szefa BBN”

Dlaczego powstał tekst o lekach Cenckiewicza

Czuchnowski



To nie „Gazeta Wyborcza” wywołała publiczną dyskusję o leczeniu psychiatrycznym Sławomira Cenckiewicza i o tym, jakie brał leki. Zachęcał do tego sam Cenckiewicz.

Sprawa zaczęła się 20 października od publikacji „Rzeczpospolitej”, która omówiła korzystny dla Cenckiewicza wyrok I instancji Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Cenckiewicz publicznie zachwycił się tekstem „Rz”. Nie miał pretensji, że podano tam (z dokładnymi datami) informacje o:

- konsultacji psychiatrycznej z 2020 r.,
- 8-miesięcznym leczeniu farmakologicznym,
- 5 receptach na leki działające na Ośrodkowy Układ Nerwowy,
- ocenie tych leków przez sąd jako nieistotnych z punktu widzenia Ankiety Bezpieczeństwa.

Cenckiewicz mówił o tym wszystkim w wywiadach, stwierdzając, że „w ogóle go to nie rusza”. Zmienił zdanie dopiero, gdy „Wyborcza” ujawniła niewygodną dla niego prawdę.

To nie za sprawą „Wyborczej” spór o szefa BBN wszedł na poziom dyskusji o lekach, które Cenckiewicz przyjmował, a których nie ujawnił, wypełniając ankietę bezpieczeństwa.

Dlaczego złamaliśmy zasadę. Tego rodzaju dyskusja jest czymś dotąd niespotykanym. Media w naszej strefie kulturowej pomijają tematy związane ze stanem zdrowia osób publicznych. Z wielką ostrożnością traktowane są zwłaszcza kwestie zdrowia psychicznego. I nie chodzi tu tylko o normy społeczne. Informacje o stanie zdrowia, przebytych operacjach, zażywanych lekach itd. są też chronione ścisłą tajemnicą lekarską. A podawane w wewnętrznej dokumentacji weryfikującej zdolność danej osoby do pełnienia funkcji w służbach specjalnych, wojsku, policji itp. prawie nigdy nie wychodzą na jaw.

Prawie, bo za rządów PiS co najmniej dwa razy koordynator służb specjalnych Mariusz Kamiński oraz jego zastępca, Maciej Wąsik, używali argumentów „psychiatrycznych” atakując osoby rozpowszechniające niewygodne dla PiS informacje. Tak było w przypadku agenta CBA Wojciecha J., który oskarżał marsz. Marka Kuchcińskiego o korzystanie z usług nieletnich prostutek, i w przypadku Roberta Z. współpracownika ABW, który ujawnił nielegalne podsłuchy w państwowych hotelach. Służby przekazały wtedy mediom szczegółowe dane o leczeniu psychiatrycznym Wojciecha J. i problemach zdrowotnych Roberta Z. Chodziło o to, by podważyć ich wiarygodność.



• Sławomir Cenckiewicz podczas posiedzenia Rada Bezpieczeństwa Narodowego, 11 września 2025 r. FOT. SŁAWOMIR KAMIŃSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jednak w sprawie Sławomira Cenckiewicza, szefa prezydenckiego Biura Bezpieczeństwa Narodowego, mamy do czynienia z sytuacją, gdy sam Cenckiewicz – a nie służby – mówi o swoim leczeniu i o tym, jakie przyjmował leki. – Ja mam do tego taki dystans, że mnie to w ogóle nie rusza – stwierdza w rozmowie z TV Republika (21 października). Problem w tym, że nie mówi prawdy i rzuca ciężkie oskarżenia wobec Służby Kontrwywiadu Wojskowego, porównując jej metody z KGB. Kontynuuje bowiem: – Tam nie ma żadnych zasad, wszystkie kwestie dotyczące intymności, prywatności, są od lat i były zawsze narzędziem walki z przeciwnikami i ja jestem tego ofiarą.

Właśnie dlatego zdecydowaliśmy się na złamanie nieformalnej zasady. Wcześniej złamał ją bowiem sam Cenckiewicz, wprowadzając przy tym w błąd opinię publiczną. Uznaliśmy, że mamy prawo sprostować wizję wykreowaną przez niego a powielaną przez propagandę PiS.

Przekłamania w kwestii leków. Niektórzy piszą, że Cenckiewicz powiedział, że brał leki „tak popularne, jak Paracetamol”. To nieprawda. W TV Republika potwierdził jedynie, że były to „leki z tej samej grupy co Apap”. A to zasadnicza różnica.

Michał Rachon 21 października w TV Republika mówił: „Okazuje się, że w tekście [Rzeczpospolitej] pada coś zupełnie szokującego, że Służba Kontrwywiadu Wojskowego leki z tej samej grupy co Apap nazywała lekami psychotropowymi i zarzuciła ci, że zataiłeś to przed służbą specjalną.”

Cenckiewicz odpowiada: „Po pierwsze, ty już o tym wiesz od długiego czasu, a po drugie, co cię tutaj w tej całej historii dziwi? Przecież to była sprawa robiona na zle-

Artykuł nie miał na celu napiętnowania Cenckiewicza za to, że miał problemy psychiczne. Mają je miliony Polek i Polaków. Ujawniliśmy prawdę, bo osoba na tym stanowisku co Cenckiewicz nie może kłamać

cenie polityczne, szukanie jakichkolwiek, w cudzysłowie, argumentów po to, żeby odebrać mi to poświadczenie i tak to zrealizowali i ten artykuł wczorajszy [Rzeczpospolitej] jakby to fajnie pokazał”.

A na pasku telewizyjnym pojawiła się w trakcie tego wywiadu taka informacja: „SKW nazywa paracetamol lekiem psychotropowym”. Tymczasem w tekście „Rzeczpospolitej” nie ma słowa o Apapie czy Paracetamolu.

Informacje o lekach, jakie przyjmował Cenckiewicz i zataił je w Ankiecie Bezpieczeństwa, miały nie tylko służyć specjalnie. Gdy sprawa znalazła się w sądzie, krąg osób znających szczegóły znacznie się poszerzył. Informator, który zgłosił się do „Wyborczej”, zareagował na kłamstwa wygłaszane publicznie przez szefa BBN. Podane przez informatora nazwy leków i inne okoliczności weryfikowaliśmy przez kilka tygodni.

To nie był nasz odwet. Również twierdzenie, że tekst „Wyborczej” został opublikowany „w odwecie” za to, że Cenckiewicz w sobotę powiesił na stronach BBN raport kierowanej przez siebie komisji „lex Tusk”, można łatwo obalić.

Szczegółowe pytania z „Wyborczej” Sławomir Cenckiewicz dostał

w piątek o godz. 11.45. Jego prawniczka przysłała odpowiedź w sobotę, o godz. 11.47. Raport pojawił się na stronie BBN w sobotę wieczorem. Jest bardzo prawdopodobne, że to Cenckiewicz opublikował na stronie raport „wyprzedzając” nasz tekst, po to, by przedstawić go jako „zemstę Tuska”. Raport był zresztą powszechnie dostępny. To, że znalazł się na stronie BBN, jest wyłącznie polityczną demonstracją.

Artykuł „Wyborczej” nie miał na celu napiętnowania Cenckiewicza za to, że miał problemy psychiczne. Mają je miliony Polek i Polaków, miliony korzystają z pomocy psychiatrycznej i biorą mocniejsze i słabsze leki.

Z mojej strony jako autora byłaby to szczególna hipokryzja, bo z powodu stanów depresyjnych też korzystałem z porady psychiatry, chodziłem na terapię i brałem leki. Problemy psychiczne i zażywanie leków nie powinny być niczym wstydlivym i dyskredytującym. Niestety, jak widać po dyskusji dotyczącej dzisiejszego tekstu, osoby korzystające z pomocy psychiatrycznej nie mogą liczyć na tolerancję. Nad takim zakłamanym odbiorem kwestii chorób psychicznych mogą tylko ubolewać. W dyskusji pod tekstem „Wyborcza” musiała więc wyłączyć opcję komentowania.

Nie sama choroba, a zatajenie faktów.

Tematem mojego tekstu jest konflikt na linii Prezydent-Rząd. I sprawa Cenckiewicza jako jednego z głównych tematów tego konfliktu. Szefowi BBN nie tylko odebrano certyfikat. Cenckiewicz ma też akt oskarżenia o ujawnienie na potrzeby propagandy PiS tajemnic Wojska Polskiego. Nawet gdyby teraz wygrał w sądzie, to z aktem oskarżenia nie doświadczenia bezpieczeństwa. Podkreślaliśmy wielokrotnie, że opisujemy zasady obowiązujące przy dopuszczeniu do informacji niejawnych. Najbardziej fundamentalna z tych zasad nakazuje w ankiecie bezpieczeństwa wpisywać prawdziwe dane. To, że ktoś uczęszcza do psychiatry lub bierze antydepresanty, nie eliminuje go z kręgu dopuszczenia do tajnych materiałów. Jeśli jednak ktoś w tej sprawie skłamał lub coś zataił, to jest podstawą do odmowy wydania, lub cofnięcia poświadczenia bezpieczeństwa.

Cenckiewicz skłamał zarówno w ankiecie (nie podając nazw leków), jak i w publicznych wypowiedziach, kłamiąc co do właściwości tych leków i rzucając niedopuszczalne oskarżenia na służby, które wykonywały swoją pracę.

W tej sytuacji, poznawszy prawdę, musieliśmy ją ujawnić. Osoba na tym stanowisku co Sławomir Cenckiewicz nie może w takich sprawach kłamać. Stwarza wtedy fundamentalne zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa i nie daje rękojmi zachowania tajemnicy. ●

Wojciech Czuchnowski

Wielkie pieniądze na bezpieczeństwo nas wszystkich

W województwie śląskim wydano już 527 mln zł, by zwiększyć bezpieczeństwo regionu. W 2026 roku ta kwota będzie wyższa. Wojewoda zapowiada m.in. remonty miejsc, w których będzie można się ukryć.

Przemysław Jedlecki

W 2025 i 2026 roku rząd na Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej przeznaczy ok. 33 mld zł. Te pieniądze mają sfinansować inwestycje zwiększające bezpieczeństwo obywateli i obywaterek, odpowiadające zarówno na zagrożenia naturalne, jak i na spowodowane działaniami człowieka.

„Wyborcza” zorganizowała debatę na ten temat. 10 grudnia spotkaliśmy się w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach. Podczas spotkania wojewoda śląski Marek Wójcik poinformował, że w regionie wydano już 527 mln z 528 mln zł przeznaczonych na ten rok dla województwa z rządowego Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.

– Kwota, która nam została, również zostanie rozdysponowana – zapewnił.

Pieniądze popłynęły do samorządów, Państwowej Straży Pożarnej, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego... – W wielu przypadkach nasi partnerzy są jeszcze na etapie postępowań przetargowych, zakupy sprzętu trwają – dodał wojewoda.

Do straży pożarnej w województwie śląskim trafiło około 120 mln zł. Za te pieniądze powstają m.in. nowe magazyny, których ma być dziewięć. – Kupujemy też specjalistyczny sprzęt, w tym samochody. Mobilne laboratorium strażaków z Katowic zostanie uzupełnione o głowicę do zdalnej detekcji, która pozwoli z odległości nawet kilku kilometrów od pożaru badać skład powietrza – mówił wojewoda.

Do tej pory śląscy strażacy inwestowali w sprzęt co roku ok. 30 mln zł. – Zatem obecne wsparcie to spora różnica – podkreślił Marek Wójcik.

Strażacy potrzebują ubrań balistycznych

Kapitan Michał Konarski, naczelnik wydziału ochrony ludności Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach pytany o najważniejsze zakupy mówił, że do tej pory udało się zamówić kilkadziesiąt różnych pojazdów na potrzeby strażaków z województwa śląskiego. Przyznał, że z większością zakupów problemu nie było.



• **Debata na temat Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej nr 2 Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, 10 grudnia 2025 r.** FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ochronić ludzi

33

MILIARDY ZŁOTYCH

• **Tyle pieniędzy przeznaczy rząd na Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilną w latach 2025-2026**

Ale były wyjątki. Okazało się bowiem, że na rynku praktycznie nie ma ubrań balistycznych. – To kamizelki kuloodporne, specjalne helmy, sprzęt, którego używa też wojsko. Dla nas w sytuacji zagrożenia to może być bardzo potrzebny sprzęt, gdy strażakom przyjdzie działać w gryfie konfliktu zbrojnego – mówił, podkreślając konieczność zabezpieczenia ratowników.

O zakupach dla samorządów mówiła Katarzyna Kuczynska-Budka, prezydentka Gliwic. – Każde z miast sprawdzało, co jest potrzebne, gdzie trzeba coś uzupełnić. W naszym przypadku na liście zakupów były m.in. agregaty prądowłórcze, nagrzewnice, powerbanki, zbiorniki na wodę, wieże oświetleniowe oraz mikrofalówki – wyliczała sprzęt, który może się przydać służbom podczas akcji ratunkowych.

Dodała, że miasto przygotowało też własną wersję podręcznika dla mieszkańców, w którym opisano, jak

należy się zachować w różnych kryzysowych sytuacjach, w planie są też szkolenia dla mieszkańców.

– Pierwsze jest już za nami. Było sporo chętnych, mamy listę rezerwową, zatem wiem, że kolejne takie spotkania są konieczne – mówiła. Podkreślała, że szczególnym zagrożeniem dla Gliwic są zmiany klimatyczne. – Nawalne deszcze, błyskawiczne powodzie to zdarzenia w miastach, które wymagają szybkiej reakcji, przygotowania. Im więcej się o tym mówi, im więcej szkoleń i sprzętu, tym większa odporność miast – dodała.

Wodociąg? Nie ma takiej opcji

Wojewoda zwrócił uwagę, że Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej to nowe rozwiązanie i należało się go nauczyć. Przyznał, że niekiedy wywoływało to zamieszanie. Dotyczyło na przykład tego, że jednym z zadań, które można finansować z programu, jest zapewnienie mieszkańcom wody. Przy czym intencją jest zapewnienie jej w razie sytuacji kryzysowej. Chodziło zatem o to, by samorządy kupowały cysterny, mobilne stacje uzdatniania wody, paczkowarki wody. Zdarzyło się jednak, że jedna z gmin w województwie śląskim zwróciła się o budowę wodociągu. – Samorządowcy dyskutowali z nami, że oni właśnie tak rozumieją zapewnienie dostaw wody. Szybko jednak podobne wątpliwości były rozwiewane – mówił Marek Wójcik.

Dodał, że ważną częścią programu były kwestie związane z budow-

nictwem ochronnym. – Nigdy wcześniej nie było na to pieniędzy. Teraz są. Jest czas, by się tym zająć – zaznaczył.

Nowy schron powstanie na terenie Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie. Ma być wyposażony m.in. w agregaty prądowłórcze i łóżka dla pacjentów szpitala. Na wybór Chorzowa miało wpływ centralne położenie miasta na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Schron blisko liceów

Edyta Taracha-Szewczyk, dyrektorka szpitala, który należy do samorządu województwa śląskiego, zapowiedziała, że schron będzie pełnił dwie funkcje. – Będzie w pełni wykorzystany w czasie pokoju, kiedy nie będzie pełnił swojej podstawowej roli. Będą tu bowiem pomieszczenia gospodarcze oraz szpitalna apteka. Natomiast, gdyby doszło do konfliktu zbrojnego, będzie tu schron dla personelu, pacjentów i mieszkańców Chorzowa. Całość tak zaprojektowano, by można tu było udzielać pomocy medycznej, nie przerywać leczenia – mówiła dyrektorka.

Pytana o koszt prac, podała kwotę 40 mln zł. Przy czym to koszt nie tylko schronu, ale także zaplanowanego nad nim nowego budynku szpitala. Z wcześniejszych zapowiedzi wynika, że obiekt ma być gotowy w 2027 roku.

– W tym wypadku ważne jest to, że schron powstaje w samym centrum miasta, w bezpośrednim sąsiedztwie dwóch liceów – mówił wojewoda i dodał, że w sumie będzie mogło się tu ukryć 900 osób (część w tzw. miej-

scu tymczasowego ukrycia się, część w schronie).

Kapitan Michał Konarski mówił za to o już istniejących obiektach. Strażacy razem z inspektorami nadzoru budowlanego kontrolowali schrony i miejsca ukrycia się w województwie śląskim. W sumie jest tu ponad 1350 takich miejsc. – Wśród nich takie, które wymagają generalnego remontu, ale są też takie, które trzeba uprzątnąć, wymienić drzwi, zadbać o wentylację. Tak jest w bardzo wielu przypadkach – mówił.

540 mln zł na 2026 rok

Marek Wójcik zapowiedział, że w 2026 roku województwo śląskie będzie miało do dyspozycji około 540 mln zł na wydatki związane z obroną cywilną i ochroną ludności. – Na pewno część tych pieniędzy przeznaczymy na powszechne szkolenia. W tym roku brali w nich udział urzędnicy, pracownicy bibliotek czy domów kultury. To osoby, które w razie potrzeby będą na miejscu, będą mogły pomóc innym, będą wiedziały, jak się zachować – mówił.

Wojewoda dodał, że przyszły rok to też prace remontowe i adaptacyjne istniejących schronów oraz miejsc tymczasowego ukrycia się. – Liczba tych miejsc wzrośnie z około 1350 do 1500 – ogłosił. – Mamy zgłoszonych około 200 różnych miejsc, które są np. piwnicami pod szkołami czy szpitalami. Nigdy nie były schronami, ale po przeprowadzeniu pewnych prac, np. dobudowaniu wyjść ewakuacyjnych czy wzmocnieniu stropów, będzie się można w nich schronić – mówił Marek Wójcik. ●

14 grudnia dwójka napastników zaatakowała na plaży Bondi w Sydney ludzi świętujących Chanukę. Zginęło 15 osób, 40 jest rannych.

Anna Wyrwik

Plaża Bondi jest jedną z największych plaż w Sydney. Mierzy ok. 1 km długości, położona jest ok. 6,5 km od centrum miasta i od lat regularnie pojawia się w rankingach najlepszych i najpiękniejszych plaż Australii i świata. Jest bardzo popularna wśród turystów i lokalnych mieszkańców.

W niedzielę (15.12) żydowskie centrum Chabad w Bondi zorganizowało na plaży wydarzenie z okazji obchodów święta Chanuki. Według policji brało w nim udział ok. tysiąca osób. Wydarzenie było przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych.

Ok. godziny 18:40 lokalnego czasu w okolicy plaży, na Campbell Parade, podjechał czarny samochód, z którego wysiadło dwóch mężczyzn.

Po chwili zaczęli strzelać do tłumu. Według świadków atak trwał ok. 10 minut. Na nagraniach wideo widać uciekających ludzi i strzelających mężczyzn. Władze określiły strzelaninę jako celowy atak o podłożu antysemitycznym.

Zbiórka dla bohatera, który obezwładnił jednego z napastników

Jeden z napastników został rozbity dzięki bohaterstwu zachowaniu mężczyzny, którego nagrał przypadkowy świadek. Na nagraniu widać, jak mężczyzna biegnie, następnie zachodzi napastnika od tyłu i w końcu wyrzywa mu karabin.

7News Australia zidentyfikowało go jako Ahmeda al Ahmeda, 43-letniego właściciela sklepu z owocami, ojca dwójki dzieci.

Jak się okazało, Ahmed al Ahmed został podczas tej akcji postrzelony. Obecnie przebywa w szpitalu, gdzie przeszedł operację ran postrzałowych ramienia i dłoni.

BBC cytuje jego kuzyna, który powiedział:

„To bohater, stuprocentowy bohater. Został dwukrotnie postrzelony, raz w ramię i raz w dłoń. Mam nadzieję, że wszystko będzie dobrze. Widziałem go wczoraj wieczorem. Wszystko było w porządku, ale czekamy na to, co powie lekarz”. Przed południem czasu polskiego media podały za rodziną Ahmeda, że jest już po operacji i „wraca do zdrowia”.

Podczas konferencji prasowej premier Nowej Południowej Walii Chris Minns powiedział o Ahmedzie al Ahmedzie, nie ujawniając jego nazwiska: „Ten człowiek jest prawdziwym bohaterem i nie mam wątpliwości, że dzisiejszy wieczór wielu, wielu ludzi przeżyło dzięki jego odwadze”.

Bill Ackman, żydowski miliarder i bankier inwestycyjny, zapowiedział, że chce nagrodzić bohatera. By „wspierać bohatera, który rozbilił napastnika z Bondi”, w serwisie GoFundMe powstała internetowa zbiórka. Jak dotąd zebrano ponad 1 mln dolarów australijskich (Bill Ackman wpłacił 99 tys. 999 dolarów australijskich i udostępnił zbiórkę na swoim koncie X).

Wśród ofiar rabini i 10-letnia dziewczynka

Jak podaje Agencja Reutera, ofiary miały od 10 do 87 lat. Policja informuje o 15 ofiarach śmiertelnych (16. osobą, która poniosła śmierć w wyniku zdarzenia, jest napastnik). Jest wśród nich 10-letnia Matilda. Zgi-

nął też rabin Eli Schlanger, emisariusz żydowskiej organizacji Chabad w Australii.

Na liście ofiar śmiertelnych są także rabin Jakow Lewitan, sekretarz żydowskiej organizacji religijnej Beth Din w Sydney; Alex Kleytman, 87-latek ocalały z Holocaustu oraz Piotr Meagher, emerytowany policjant, który przez lata udzielał się wolontaryjnie w Randwick Rugby Club i był w nim legendą.

W strzelaninie zginął obywatel Francji Dan Elkayam. Wśród ofiar jest także Tibor Weitzen. Jak podaje „Daily Mail”, został śmiertelnie postrzelony, chroniąc swoją żonę.

Czterdzieści osób pozostaje w szpitalu. Wśród nich dwóch policjantów, których stan jest poważny, ale stabilny. W pawilonie Bondi ustawiono prowizoryczny pomnik z kwiatami i flagami Izraela oraz Australii.

Podczas konferencji prasowej komisarz policji Nowej Południowej Walii Mal Lanyon poinformował, że napastnikami byli ojciec i syn.

Zidentyfikowała ich telewizja ABC. Starszy to 50-letni Sajid Akram, który zginął na miejscu. Drugim jest 24-letni Naveed Akram. Po postrzeleniu przez policjantów obecnie w stanie krytycznym przebywa w szpitalu.

Policja podała, że ojciec od 2015 roku miał pozwolenie na broń palną. Posiadał sześć sztuk. Do Australii przybył w 1998 r. na wizie studenckiej. Jego syn jest obywatelem Australii.

Podczas konferencji prasowej policja poinformowała, że w samochodzie należącym do napastników, który zaparkowali w pobliżu plaży, znalazła i rozbroiła dwa ładunki wybuchowe.

Jak informuje CNN, w związku z atakiem policja przeprowadziła nalot na dom na przedmieściach Sydney. Nie wiadomo, kto w nim mieszka.

Kondolencje z całego świata

W poniedziałek rano plaż Bondi odwiedził premier Australii Anthony Albanese. Złożył kwiaty w pobliżu miejsca ataku. „To, co wczoraj widzieliśmy, to akt czystego zła, akt antysemityzmu, akt terroryzmu na na-

Policja informuje o 15 ofiarach śmiertelnych (16. osobą, która poniosła śmierć w wyniku zdarzenia, jest napastnik). Jest wśród nich 10-letnia Matilda. Zginął też rabin Eli Schlanger, emisariusz żydowskiej organizacji Chabad w Australii

Ojciec i syn sprawcami strzelaniny w Bondi



• **Zamach terrorystyczny na plaży Bondi w Sydney, 14 grudnia 2025 r.** FOT. ALEX LARRIAGA

szym wybrzeżu w kultowym miejscu Australii” – powiedział.

Dodał, że kondolencje płyną z całego świata. Swój żal wyraził m.in. król Karol III, który napisał: „Moja żona i ja jesteśmy przerażeni i zasmuceni strasznym antysemickim atakiem terrorystycznym na Żydów uczestniczących w obchodach Chanuki na plaży Bondi”.

„Nie ma miejsca na antysemityzm w tym świecie. Nasze modlitwy są z ofiarami tego strasznego ataku, społecznością żydowską i narodem Australii” – napisał Sekretarz Stanu USA Marco Rubio.

Na wydarzenia zareagowali także m.in. prezydent Francji Emmanuel Macron, Sekretarz Generalny ONZ Antonio Guterres, kanclerz Niemiec Friedrich Merz, premier Indii Narendra Modi, premier Wielkiej Brytanii Kier Starmer, premier Nowej Zelandii Christopher Luxon, minister spraw zagranicznych Iranu Esmaeil Baghaei, przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula Von Der Leyen.

Zareagowały też władze Polski. „Składam najszczerze kondolencje rodzinom ofiar strasznego ataku terrorystycznego na plaży Bondi w Sydney. Antysemityzm, gdziekolwiek się pojawia, prowadzi do przestępstw. Polska wspiera Australię w tej chwili żaloby” – napisał Donald Tusk.

Karol Nawrocki oświadczył: „Wyrażam pełne potępienie dla zamachu terrorystycznego w Sydney. Wyrazy współczu-

cia kieruję do rodzin ofiar tej niewyobrażalnej zbrodni”.

Zwiększone środki bezpieczeństwa

Na tragedię zareagowały też władze Izraela. Premier Benjamin Netanjahu oświadczył: „Kilka miesięcy temu napisałem list do premiera Australii. Powiedziałem mu, że ich polityka dolewa oliwy do ognia antysemityzmu. Podsyca nienawiść do Żydów, która teraz rozlała się na wasze ulice. Antysemityzm to rak. Rozprzestrzenia się, gdy przywódcy milczą. Musicie słabość zastąpić działaniem”.

Szef izraelskiego MSZ Gideon Saar oświadczył z kolei: „Jestem zbulwersowany morderczą strzelaniną podczas obchodów Chanuki w Sydney w Australii. Oto skutki antysemickich ataków na ulicach Australii w ciągu ostatnich dwóch lat oraz antysemickich i podlegających okrzyków »Globalna Intifada«, które dziś zostały zrealizowane”.

Agencja Reutera przypomina, że w sierpniu tego roku Australia oskarżyła Iran o zorganizowanie co najmniej dwóch ataków antysemickich. Chodziło o podpalenia w Sydney i Melbourne. Po tym władze Australii dały ambasadorowi Teheranu tydzień na opuszczenie kraju.

Po ataku w Australii władze miast na całym świecie, w tym Berlina, Londynu i Nowego Jorku, a także członkowie społeczności żydowskich, zapowiedzieli, że zwiększą środki ostrożności podczas pochodów Chanuki. Australijska ABC News poinformowała, że Naveed Akram w 2019 roku był sprawdzany przez Australijską Organizację Bezpieczeństwa i Wywiadu (ASIO) pod kątem powiązań z komórką terrorystyczną ISIS z siedzibą w Sydney.

Jak podaje ABC News, premier Anthony Albanese potwierdził, że ASIO zwróciło uwagę na Naveeda Akrama w październiku 2019 roku. Przez sześć miesięcy był objęty śledztwem. Oceniono jednak, że nie stanowi stałego zagrożenia. ABC News poinformowało również, że dyrektor generalny ASIO Mike Burgess powiedział w niedzielę, iż agencja znalazła jednego ze strzelców, nie powiedział, którego.

Stacja poinformowała też, że ustaliła, iż śledczy z Połączonego Zespołu ds. Zwalczania Terroryzmu (JCTT), jednostki złożonej z przedstawicieli agencji stanowych i federalnych, uważają, że obaj napastnicy złożyli przysięgę wierności organizacji terrorystycznej ISIS. Anonimowe źródła poinformowały ABC, że w samochodzie napastników, który zaparkowali oni w pobliżu plaży Bondi, służby miały znaleźć dwie flagi Państwa Islamskiego.

W niedzielę, w dniu zamachu „Daily Mail” opisywał relacje jednego ze świadków, który powiedział, że mężczyźni zatrzymali samochód i umieścili czarną flagę z emblematem na przedniej szybie, a następnie przeszli przez kładkę dla pieszych i zaczęli strzelać.

CNN skontaktowało się z imamem, który udzielał Naveedowi Akramowi lekcji Koranu w Instytucie Al Murad w Sydney. Szejk Adam Ismail poinformował, że w 2019 roku Akram zwrócił się do ośrodka z prośbą o lekcje recytacji Koranu i języka arabskiego. Naukę kontynuował przez rok.

„Bez wahania potępiam ten akt przemocy” – powiedział Ismail w oświadczeniu. – „Znajduję głęboko ironicznym to, że Koran, którego uczył się recytować, wyraźnie stwierdza, że odebranie życia jednej niewinnej osobie jest jak zabicie całej ludzkości. To jasno dowodzi, że to, co wydarzyło się wczoraj [w Bondi], jest w islamie całkowicie zakazane”.

Chanuka, nazywana też Świętem Świąteł, to jedno z najważniejszych świąt judaizmu. Trwa osiem dni, w tym roku od 14 do 22 grudnia. ●

Kuba w kryzysie, ludzie przestają się bać

Misje lekarskie maleją. Podobnie eksport cygar, rumu czy węgla drzewnego. Cukru Kuba już dawno nie eksportuje. Kasa państwowa jest pusta. Tylko system represji działa bez zakłóceń.

ROZMOWA Z
YOANI SÁNCHEZ,
kubańską dysydentką i dziennikarką, założycielką bloga Generación Y, na którym pisze o życiu na Kubie. Autorka książki „Cuba libre. Notatki z Hawany”. W 2013 roku została uhonorowana tytułem Człowieka Roku „Gazety Wyborczej”.

MACIEJ STASIŃSKI: Doniesienia z Kuby są monotonne i monotennie makabryczne: bieda, inflacja, wyłączenia prądu na kilkanaście godzin co kilka dni. Brakuje lekarstw, żywności na kartki. Właściwie wszystkiego. Do tego ostatnio wystąpiły epidemie dengi i gorączki tropikalnej chikungunya. Zapaść kraju jest niepoahamowana. Gdzie jest dno upadku?
YOANI SÁNCHEZ: Nie wiem, czy to jeszcze można nazywać kryzysem. W ostatnich dniach znowu wybuchły protesty z powodu 12-godzinnej prze-

rwy w dostawach prądu w Hawanie, Marianao, Baracoa itd. Ludzie walili w garnki, palili śmieci, krzyczeli. Brak jest powszechny, tak, jak i protesty na Kubie. Ludzie mają dosyć wszystkiego. Przed wielkim buntem w lipcu 2021 roku czegoś takiego nie było. To dowodzi, że ludzie przestali się bać, mimo okropnych represji reżimu po tamtych protestach, kiedy aresztowano w obławach ok. 2 tys. osób.

Pojawiło się nowe zjawisko – bandytyzm. Stał się powszechną plagą. Bandyci napadają na ludzi, kradną telefony komórkowe, motocykle, riksze, rowery, samochody, cokolwiek. Ludzie giną od ran zadanych nożem, choć władze to ukrywają.

Lekarstw brakowało zawsze, ale wydawało się, że przynajmniej działa system szczepień przeciw chorobom przenoszonym przez komary. Teraz jednak mamy epidemię dengi i chikungunya. Władze informują o 44 zmarłych, ale prawdziwa liczba jest o wiele wyższa, bo reżim ukrywa prawdę.

Reżimowi brakuje coraz bardziej pieniędzy, bo dochody dewizowe z turystyki spadają.
– Turystyka się wali. Plan na 2025 rok przewiduje rok 2,4 mln turystów, ale mimo że to zaledwie połowa turystów, którzy przyjechali w czasie odwilży za prezydentury Baracka Obamy, to się raczej nie uda. Kto zechce przyjechać, żeby zachorować? W do-



• **Yoani Sánchez**
FOT. MACIEJ ZIEN-
KIEWICZ / AGENCJA
WYBORCZA.PL

datku Kuba już nie jest konkurencyjna na Karaibach.

W pięciogwiazdkowym hotelu Melia w Varadero śniadanie jest mizerne: mleko, ser i nawet jogurtu nie ma, nie mówiąc o innych usługach. Światło wszędzie ciągle gaśnie i mimo że hotele mają swoje generatory prądu, turyści chcą wyjść na ulice, ale nie mogą. Gdzie Kubie np. do Dominikany, gdzie wszystko działa! Nie ma perspektyw, żeby turystyka się podniosła.

Jednak dyktatura się trzyma.

– Bo tylko system represji niezmiennie działa. To jest prawdziwy priorytet zawziętego reżimu. Wszystko mogą zaniedbać, nawet służbę zdrowia, którą zawsze się chlubil, ale nie aparat represji. Nawet propaganda słabnie. Programy informacyjne w telewizji i prasie, reportaże z miast są coraz rzadsze i skromniejsze. Doniesienia zza granicy, oprócz „Russia Today”, wysychają.

Plakaty propagandowe na ulicach w rodzaju „Revolucion!”, „Cuba libre!”, „Hasta siempre, Comandante!”, „Patria o muerte!”, portrety Che Guevary oraz Fidela Castro blakną i nie są wymieniane na nowe.

Jak ludność to znosi?

– Coraz gorzej. Ludzie są wyczerpani, zniechęceni, słabi. W moim 14-piętrowym budynku prawie wszyscy sąsiedzi są chorzy. Mój mąż Reinaldo Escobar też wychodzi z wirusa.

Opozycja wewnętrzna słabnie wskutek masowych wyjazdów?

– Owszem, nie przeżywamy dobrego momentu. Wyjechały setki działaczy różnych ugrupowań, nawet partii politycznych. Reżim wypędził zasłużonego dysydenta i długoletniego więźnia politycznego Jose Daniela Ferrera. Widać, że organizacyjnie ruch oporu bardzo osłabił.

Jednocześnie opór jako postawa społeczna jest powszechny. Na ulicach ludzie otwarcie protestują, wyrażają i lżą reżim, skandują: „Precz z tymi komuchami, byle by wyjechali”. Ci, którzy pozostali, jak Angel Moya czy Berta Soler, szefowa Dam w Biele, są w permanentnej matni policyjnej za kordonem безпеki rozpostartym wokół ich domu.

Internet jest kontrolowany i cenzurowany, często pada z powodu braku prądu. Mimo to sieci kontaktów między krajem i wychodźstwem są coraz silniejsze i gęstsze.

Rosja i Chiny podtrzymują dyktaturę?

– Rosja więcej obiecuje, niż jest w stanie dać. Obiecała zmodernizować i rozbudować kolej, ale nic z tego nie widać. Na razie wysyła ropę na swoich tankowcach widmach. Rosyjscy oligarchowie nie chcą tracić pieniędzy. Chiny nie mają za grosz zaufania do nieudolnego reżimu. Obiecują panele słoneczne, ale nie inwestują. Kończy się na propagandzie: „Bracia”, „Towarzysze”...

Jesteś na kursie w Teksasie. Nie boisz się, że nie pozwolą ci wrócić do kraju?

– Owszem, jest taka groźba. Ostatnio się zdarzało. Jednak próbować trzeba. Święta chcę spędzić z moim mężem w domu. ●
Rozmawiał Maciej Stasiński

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34409602

DO 20 GRUDNIA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej” — na styczeń 2026 u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do wyborcza.pl**
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów



***W prezencie książka „Prawdziwe zbrodnie”**



*Książka do odbioru od 16 stycznia 2026 w punkcie sprzedaży **Aby otrzymać dostęp do Klubowego pakietu prenumeraty Wyborcza.pl oraz do archiwum tekstów „Wyborczej”: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-17). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej. ***Cena sugerowana

**CENA PRENUMERATY
199,99 zł*****

ZUS wziął, ZUS zabrał. Tomasz stracił 1,5 mln zł składek

Zgłaszają się do nas kolejni Polacy, którym ZUS zabrał z konta składki emerytalne. Średnio księgowi, informatycy, menadżerowie tracą po 200-300 tys. Rzecznik Praw Obywatelskich nie wytrzymał i grzmi: „takie działanie to naruszenie konstytucji”. Domaga się interwencji od ministerstwa pracy.

Leszek Kostrzewski

– To jest, nie boję się użyć tego słowa, jedna z największych afer w polskim systemie ubezpieczeniowym. Mamy bowiem do czynienia nie z jednostkowymi błędami, ale z systemowym mechanizmem – mówi dr Łukasz Waclawik z wydziału zarządzania krakowskiej AGH

– Obecne przepisy powodują, że żaden obywatel nie może spać spokojnie. Bo w każdej chwili ZUS może uznać, że opłacane przez niego składki za np. ostatnie 15-20 lat, były nieprawidłowe i Zakład ma prawo wszystko, co wpłaciliśmy w czasie naszej kariery zawodowej, skonfiskować. Co tym ludziom pozostanie na starość? Życie z zasiłku pomocy społecznej albo, jak ktoś ma szczęście, życie ze świadczenia żony czy męża i pomocy dzieci – dodaje.

Polacy składki tracą

O sprawie piszemy w Wyborczej.biz od końca września. Skąd cały problem? Otóż ZUS może przejąć nasze składki ubezpieczeniowe, jeśli uzna, że płacenie ich było niepotrzebne. Słowem robiliśmy to, choć nie musieliśmy.

Sprawa konfiskaty składek dotyczy np. osób pracujących we własnej spółce na etacie, ale też osób na umowach zlecenia. ZUS może nakazać przejęcie składek przez państwo za czas ubezpieczenia dowolnej długości. Obywatel może domagać się ich zwrotu, ale tylko za ostatnie pięć lat (to efekt wprowadzonego przez PiS w 2022 roku Polskiego Ładu). Wcześniejsze składki przepadają.

Do Wyborczej.biz zgłaszały się kolejni poszkodowani. Podobne sygnały mamy od kancelarii prawnych.

– Codziennie, również dzięki publikacjom „Gazety Wyborczej”, zgłaszają się do mnie nowe osoby dotknięte tym samym schematem działania. W każdej z tych spraw ZUS przez lata przyjmował składki, wydawał kolejne decyzje potwierdzające podleganie ubezpieczeniom lub prawo do przeliczenia świadczeń, a następnie – po dekadzie lub dwóch – stwierdzał, że „podlegania nigdy nie było” – mówi dr Katarzyna Kalata, radca prawny z Kancelarii Kalata, która reprezentuje część poszkodowanych w sądzie.

Do jej kancelarii w ostatnich dniach zgłosił się choćby pan Tomasz (imię zmienione), który otrzymał decyzję ZUS stwier-



• **Budynek ZUS**
FOT. CEZARY ASZKIE-
ŁOWICZ / AGENCJA
WYBORCZA.PL

dzającą „brak podlegania ubezpieczeniom od 1999 r.”.

Łączna kwota składek, które opłacił przez ponad dwie dekady, przekracza 1,5 mln zł. W tym są składki emerytalne i rentowe, które raz na zawsze przepadły.

Mężczyzna, który pracował jako inżynier, był zatrudniony we własnej spółce na etacie. ZUS uznaje jednak, że jeśli ktoś ma większościowy pakiet udziałów w spółce i jednocześnie pracuje w niej na etacie, to trudno mówić o klasycznym stosunku pracy, bo taka osoba „nie podlega podporządkowaniu” – ma przecież wpływ na działalność spółki.

Na tej podstawie ZUS przyjmuje, że umowa o pracę jest pozorna, a więc obywatel w ogóle nie powinien z jej tytułu podlegać ubezpieczeniom społecznym.

Tak właśnie stało się w sprawie pana Tomasza. Przez 25 lat odprowadzał składki od wynagrodzenia, a ZUS uznał, że nigdy nie powinien płacić składek.

– Nawet gdyby przyjąć, że osoby te nie podlegały ubezpieczeniom z tytułu stosunku pracy, to Zakład powinien zaliczyć wpłacone składki na właściwy tytuł ubezpieczeniowy, a nie przeksięgowywać je na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych [to tzw. wspólny worek, z którego ZUS wypła-

ca Polakom emerytury -red.]. Jeżeli Zakład twierdzi, że składki były „nienależne”, to uczciwość wymaga ich zwrotu – podkreśla dr Kalata. ZUS pieniędzy jednak nie zwraca – robi to jedynie za składki z ostatnich pięciu lat.

Ten sam mechanizm dotknął panią Aldonę, księgową, której ZUS skonfiskował 350 tys. zł składek emerytalnych. Jej sprawa toczy się obecnie w sądzie.

Do Wyborczej.biz zgłosili się też pracownicy branży IT, graficy, budowlańcy, menadżerowie czy ogrodnicy. Wszyscy stracili średnio 200-300 tys. zł

Emerytka bez składek

Jak tłumaczy Piotr Juszczak, główny doradca podatkowy InFakt, ZUS w ten sposób traktuje nie tylko osoby pracujące we własnej spółce, bo Zakład zabiera też składki osób, w przypadku których nastąpił tzw. zbieg tytułów.

Chodzi o sytuacje, gdy ktoś składki odprowadzał z kilku źródeł, np. z umów zlecenia, ale jednocześnie od pracy na etacie albo od działalności gospodarczej. Tu ZUS też uznaje, że składki powinny być opłacane wyłącznie z jednego źródła (np. etat) i pozostałe uznaje za „nienależne”.

– Mam klienta, któremu właśnie z powodu „zbiegu tytułów” ZUS skonfiskował 30 tys. zł składek. Walczymy o ich odzyskanie w sądzie – mówi Juszczak

Okazuje się, że problemy mają też dorabiający emeryci.

– To jedna z najbardziej poruszających spraw, jakie prowadziłam. Pani Anna przez 10 lat dorabiała na umowach zlecenia i co roku składała dokumenty do przeliczenia emerytury. ZUS wszystkie dokumenty przyjmował, wydawał kolejne decyzje i potwierdzał dodatkowy kapitał. A w 2024 r. nagle stwierdził, że umowy były pozorne. Nie przedstawiono żadnych nowych dowodów, nie uchylono wcześniejszych decyzji, wydano nową, sprzeczną z poprzednimi. To narusza zasadę trwałości decyzji administracyjnych – uważa dr Kalata.

Dlaczego ZUS zakwestionował więc składki pani Anny?

– I to jest najbardziej zaskakujące. Nie wiadomo. Pani Anna ani jej zleceniodawca nie zostali nawet wezwani na przesłuchanie, nie przeprowadzono żadnego postępowania dowodowego, które mogłoby uzasadniać tak daleko idące rozstrzygnięcie. A nawet gdyby przyjąć, że składki nie powinny być opłacane, to organ powinien je zwrócić ubezpieczonej – mówi radczyni prawna.

ZUS jednak nie zamierza zwracać żadnych środków. Wręcz przeciwnie – obniżył

Pani Annie emeryturę o 800 zł miesięcznie (skoro, w ocenie Zakładu, składki były nienależne, to nie przysługiwało jej co-roczone przeliczenie), a dodatkowo zażądał zwrotu ponad 92 tys. zł.

Interwencja RPO

Po naszych artykułach postanowił zainterweniować Rzecznik Praw Obywatelskich prof. Marcin Wiącek. W połowie października jego biuro zapewniło nas, że przeanalizuje całą sprawę. Analiza się właśnie zakończyła.

„Decyzje ZUS wyłączające z ubezpieczeń społecznych nawet kilkadziesiąt lat wstecz – bez zapewnienia realnej możliwości odzyskania nienależnie pobranych składek – naruszają konstytucyjne standardy ochrony praw jednostki, w tym zaufania obywateli do państwa (art. 2 Konstytucji RP)” – napisał w komunikacie wysłanym do Wyborczej.biz 10 grudnia RPO.

Dalej Rzecznik wyjaśnia, że z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika, że jeśli dana osoba „uiszcza obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne oraz spełnia ustawowe wymagania uzyskania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, to może ufać, że zostanie ono w przyszłości wypłacone”.

Tu jednak ta zasada została złamana. A to powoduje, że dodatkowo został naruszony, zdaniem RPO, „standard konstytucyjny” związany z „wolności działalności gospodarczej oraz prawa do poszanowania mienia”.

Marcin Wiącek przyznaje, że już wystąpił do szefowej resortu pracy (podlega jej ZUS) Agnieszki Dziemianowicz-Bąk z Lewicy o zajęcie stanowiska i odpowiedź czy dojdzie do zmiany przepisów, aby Polacy nie tracili odkładanych przez lata składek.

W sprawie stanowiska RPO poprosiliśmy o komentarz resort pracy i ZUS. Czekamy na odpowiedź

Wcześniej po naszych artykułach sprawa konfiskaty były omawiane w październiku przez rząd, związkowców i pracob dawców na zespole ds. ubezpieczeń społecznych Rady Dialogu Społecznego. Jak się dowiadujemy, będą kolejne posiedzenia zespołu w tej sprawie.

Na jakim podstawie ZUS konfiskuje składki

Znaczenie ma zapis ustawy z niesławnego pisowskiego Polskiego Ładu. Chodzi o wprowadzoną w 2022 r. nowelizację ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Jeden z jej artykułów mówi, że po pięciu latach ubezpieczony traci prawo do zwrotu nadpłaconych składek (za takie nadpłacone składki uznaje się m.in. daniny, których nie powinniśmy według ZUS płacić) i do korekty dokumentów. Składki przepadają.

Ale ważna uwaga – przepisy o 5-letnim przedawnieniu roszczeń o zwrot nadpłaty w sprawie składek obowiązują już od 2011 r. Dlaczego więc winę za całą sytuację ponosi Polski Ład? Bo to właśnie on zmienił zasady gry: wprowadził zapisy, które wprost przesądza, że po 5 latach składki nie tylko się przedawniają, ale w całości przepadają na rzecz Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (specjalny fundusz, z którego ZUS wypłaca emerytury) i nikt nie ma prawa do korekty dokumentów. ●

Obecne przepisy powodują, że żaden obywatel nie może spać spokojnie. Bo w każdej chwili ZUS może uznać, że opłacane przez niego składki za np. ostatnie 15-20 lat, były nieprawidłowe i Zakład ma prawo wszystko, co wpłaciliśmy w czasie naszej kariery zawodowej, skonfiskować. Co tym ludziom pozostanie na starość?

DR ŁUKASZ WACLAWIK
z wydziału zarządzania krakowskiej AGH

Przewoźnicy drogowi dostaną po kieszeni

Od lutego rząd podniesie o ponad 40 proc. stawki opłaty dla ciężarówek i autobusów za korzystanie z dróg szybkiego ruchu. Sporo, ale i tak nie dogonimy nawet sąsiadujących z nami krajów. Sieć płatnych dróg zarządzanych przez państwo wydłuży się o 645 km.

Andrzej Kublik

W przyszłym roku przewoźników drogowych czeka mocny wzrost wydatków za świadczone usługi. Pod koniec zeszłego tygodnia Ministerstwo Infrastruktury podsumowało konsultacje projektu rozporządzenia rządu w sprawie sieci dróg, na których pobierane są elektroniczne opłaty za przejazdy ciężarówkami i autobusami, a także w sprawie stawek tych opłat. A to znaczy, że wkrótce rząd będzie mógł zatwierdzić zmiany proponowane w tym projekcie.

Zgodnie z propozycją Ministerstwa Infrastruktury rozporządzenie ma obowiązywać od lutego 2026 r., o dwa miesiące później niż wcześniej zapowiadało Ministerstwo Finansów, które zarządza e-Toll, satelitarnym system naliczania e-myta. To znaczy, że skutki tych zmian nie uderzą w przewoźników na najbliższe święta Bożego Narodzenia. Ale potem przewoźnicy będą musieli sięgnąć do kieszeni dużo głębiej niż teraz.

Przybędzie płatnych dróg

Znajdujące się już na ostatniej prostej rozporządzenie przewiduje wprowadzenie opłat na kolejnych 645 km dróg szybkiego ruchu oraz wybranych odcinkach dróg krajowych niższych kategorii. W efekcie sieć dróg płatnych dla przewoźników drogowych, która obecnie mierzy 5 225 km, wydłuży się do 5 869 km.

Opłaty dla ciężarówek i autobusów zostaną wprowadzone na autostradzie A2 od Kaluszy do Siedlec, na kolejnych odcinkach dróg ekspresowych S1, S3, S5, S6, S7, S11, S12, S14, S16, S17, S52 i S61 – chodzi o odcinki tych dróg, które zostały oddane do eksploatacji pod koniec zeszłego roku i na początku obecnego roku (np. obwodnica Łomży na trasie S61).



• Ciężarówki na autostradzie A1 FOT. GRZEGORZ SKOWRONEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ponadto opłaty w systemie e-Toll zostaną wprowadzone na wybranych odcinkach dróg krajowych nr 8, nr 12, nr 50 i nr 91.

Podwyżka z grubej rury

Dużo większym wyzwaniem dla przewoźników będzie podwyżka bazowych stawek opłat.

Od 1 lutego 2026 r. mają one wzrosnąć aż o 42 proc. w stosunku do stawek obowiązujących w tym roku. Konkretnie Ministerstwo Infrastruktury chce dla ciężarówek o dopuszczalnej masie całkowitej (dmc) od 3,5 tony do 12 ton podnieść opłatę bazową za przejazd 1 km drogą szybkiego ruchu o 12 gr, a za przejazd 1 km drogą krajową niższej kategorii o 10 gr.

Natomiast dla pojazdów ciężarowych o dmc ponad 12 ton (popularnie nazywanych „tirami”) opłata bazowa za przejazd 1 km drogą szybkiego ruchu wzrośnie o 16 gr, a za przejazd drogą krajową niższej kategorii o 12 gr.

Te nowe stawki bazowe w kolejnych latach będą waloryzowane o wskaźnik inflacji.

Przy tym faktycznie skala podwyżek od lutego 2026 r. będzie nieco niższa niż zapowiada rozporządzenie. Bo stawki e-myta wzrosną już od początku stycznia, o 4-8 groszy za każdy 1 km przejechanej trasy. To będzie jednak nadal tylko przystawką do następnej, skokowej podwyżki od lutego.

Trzeba pieniędzy na drogi

Ministerstwo Infrastruktury stwierdziło, że postanowiło tak drastycznie podnieść stawki e-myta, aby „urealnicić ich wysokość”. I wskazuje, że stawki tych opłat wprowadzone w 2011 r. zaczęto zmieniać dopiero od 2022 r.,

waloryzując pierwotne bazowe cenniki o wskaźnik inflacji.

Argumentuje przy tym, że obecne opłaty elektroniczne dla przewoźników drogowych w Polsce są niższe niż w innych państwach Europy.

Według Ministerstwa Infrastruktury obecnie średnia opłata za przejazd 1 km ciężarówką w Polsce kosztuje 45 gr, na Węgrzech 57 gr, na Słowacji 0,82 zł, w Austrii 1,26 zł, w Niemczech 1,28 zł, a w Belgii 0,8 zł.

Resort sugeruje również, że obciążenie wyższymi kosztami przewoźników drogowych zwiększy konkurencyjność przewozów kolejowych i żegluga śródlądową.

Dodatkowo zmiana stawek opłaty elektronicznej będzie miała wpływ na zapewnienie właściwego poziomu konkurencji między sektorem transportu kolejowego/żegluga śródlądowego a sektorem transportu samochodowego w Polsce, która to jest permanentnie zaburzona na korzyść transportu kołowego – stwierdziło Ministerstwo Infrastruktury.

Z uzasadnieniem szykowanej podwyżki opłat nie wynika jednak, aby resort infrastruktury spodziewał się spadku przewozów towarów ciężarówkami – bo nie zakłada spadku dochodów z e-myta. Przeciwnie, wprowadzana podwyżka opłat ma znacząco zwiększyć wpływy z tego tytułu.

Według szacunków Ministerstwa Infrastruktury rozszerzenie sieci płatnych dróg ma zwiększyć wpływy z e-myta o 284 mln zł rocznie, za to z podwyżki stawek opłat – aż o 2,8 mld zł rocznie.

Dzięki temu Krajowy Fundusz Drogi będzie mógł sfinansować większą część wydatków inwestycyjnych bez zaciągania nowych długów – stwierdziło Ministerstwo Infrastruktury.

Takie zwiększenie krajowego finansowania inwestycji drogowych jest coraz bardziej ważne, bo już w obecnym wieloletnim budżecie UE na dotacje do budowy nowych dróg w Polsce przewidziano o połowę mniej niż w dwóch poprzednich budżetach Unii. Można też podejrzewać, że w przyszłym budżecie Unii wsparcie na budowę nowych dróg w Polsce zostanie jeszcze bardziej okrojone. A na razie zbudowano dopiero dwie trzecie docelowej sieci polskich dróg szybkiego ruchu. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34412012

W Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie, w II Wydziale Cywilnym pod sygnaturą akt II Ns 661/22 toczy się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po Łukaszu Bartłomieju Niewczasie, synu Zbigniewa Andrzeja i Ewy Stanisławy, zmarłym w dniu 7 maja 2016 roku w Warszawie, mającym przed śmiercią ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Warszawie, przy ul. Bielszowskiej 22. Wzywa się spadkobierców wymienionej osoby, aby w terminie trzech miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się i udowodnili nabycie spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34411941



Komisja Konkursowa powołana przez Radę Kuratorów Wydziału IV Nauk Technicznych PAN ogłasza konkurs na stanowisko:

**DYREKTORA
GEOGRAFII I PRZESTRZENNEGO
ZAGOSPODAROWANIA PAN
W WARSZAWIE**

Więcej informacji na stronach
www.igipz.pan.pl; www.pan.pl

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34412112

**Ogłoszenie w sprawie postępowania kwalifikacyjnego
na stanowisko Członka Zarządu Targów Lublin S.A.**

Rada Nadzorcza Targów Lublin S.A.

z siedzibą w Lublinie
ogłasza o wszczęciu postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko

Członka Zarządu Spółki TL S.A.

- Kandydat na stanowisko Członka Zarządu Spółki TL S.A. powinien spełniać łącznie następujące warunki:
 - warunki obligatoryjne:
 - posiadanie wykształcenia wyższego lub wykształcenia wyższego uzyskanego za granicą uznanego w Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie przepisów odrębnych,
 - posiadanie co najmniej 5-letniego okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania, spółdzielczej umowy o pracę lub świadczenia usług na podstawie innej umowy lub wykonywania działalności gospodarczej na własny rachunek,
 - posiadanie co najmniej 3-letniego doświadczenia na stanowiskach kierowniczych lub samodzielnych albo wynikającego z prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek,
 - spełnianie innych niż wymienione w lit. a-c wymogów określonych w przepisach odrębnych, a w szczególności nie naruszających ograniczeń lub zakazów zajmowania stanowiska członka organu zarządzającego w spółkach handlowych, w tym niekaralność, korzystanie z pełni praw publicznych oraz pełnej zdolności do czynności prawnych, dobry stan zdrowia i brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym.
 - warunki pożądane:
 - co najmniej 4-letni staż pracy w sektorze MICE,
 - samodzielna realizacja projektów w sektorze MICE,
 - doświadczenie handlowe,
 - realizacja projektów finansowych z UE, w zakresie inwestycji i/lub promocji,
 - znajomość języka angielskiego oraz języka rosyjskiego lub ukraińskiego.
- Kandydatem na Członka Zarządu nie może być osoba, która spełnia przynajmniej jeden z poniższych warunków:
 - pełni funkcję społecznego współpracownika albo jest zatrudniona w biurze poselskim, senatorskim, poselsko-senatorskim lub biurze posła do parlamentu Europejskiego na podstawie umowy o pracę lub świadczy pracę na podstawie umowy zlecenia lub innej umowy o podobnym charakterze,
 - wchodzi w skład organu partii politycznej reprezentującej partię polityczną na zewnątrz oraz uprawnionego do zaciągania zobowiązań,
 - jest zatrudniona przez partię polityczną na podstawie umowy o pracę lub świadczy pracę na podstawie umowy zlecenia lub innej umowy o podobnym charakterze,
 - pełni funkcję z wyboru w zakładowej organizacji związkowej lub zakładowej organizacji związkowej spółki z grupy kapitałowej,
 - jej aktywność społeczna lub zarobkowa rodzi konflikt interesów wobec działalności spółki.
- Zgłoszenia kandydatów powinny zawierać:
 - obligatoryjne:
 - list motywacyjny zawierający adres do korespondencji, nr telefonu do kontaktów oraz oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych,
 - podpisany życiorys z opisem dotychczasowej pracy zawodowej, osiągnięć zawodowych i znajomości języków obcych,
 - prezentację strategii rozwoju TL S.A. na najbliższe lata (plik Power Point),
 - oświadczenia w zakresie spełnienia wymogów wskazanych w pkt 1,
 - oświadczenie o niespełnianiu warunków, o których mowa w pkt 2,
 - dokumenty potwierdzające kwalifikacje kandydata,
 - inne dokumenty, jakie kandydat uzna za istotne,
 - Oświadczenia, o których mowa w pkt 1) winny być złożone na udostępnionych wzorach.
 - pożądane:
 - referencje z poprzednich miejsc pracy,
 - w odniesieniu do kandydatów pracujących w branży targowej, pisemną charakterystykę samodzielnie zrealizowanego projektu targowego.
- Dokumenty potwierdzające kwalifikacje kandydata powinny zostać złożone w odpisach lub oryginałach. Kandydat jest zobowiązany do przedstawienia Radzie Nadzorczej Spółki dodatkowych dokumentów lub oryginałów dokumentów na każde wezwanie organu pod rygorem pominięcia dokumentu.
- Zgłoszenia kandydatów powinny być złożone w siedzibie Spółki, 20-406 Lublin ul. Dworcowa 11, w zaklejonych kopertach, zabezpieczonych przed przypadkowym otwarciem, z dopiskiem „Postępowanie kwalifikacyjne na stanowisko Członka Zarządu TL S.A., w terminie do dnia 16.01.2026 r. do godz. 16⁰⁰”. Na kopercie nie umieszcza się danych osobowych kandydata.
- Dopuszcza się przysyłanie zgłoszeń listem poleconym na adres Spółki. W przypadku przesłania przez kandydata zgłoszenia za pośrednictwem poczty, o dochowaniu terminu decyduje dzień doręczenia zgłoszenia do siedziby Spółki, a nie data stempla pocztowego.
- Z informacjami o Spółce, w zakresie przekazywanym z mocy prawa sądowi rejestrowemu, kandydat może się zapoznać w siedzibie Spółki. Osobą upoważnioną do udostępniania dokumentów i udzielania dodatkowych informacji jest Pani Joanna Pawłowska tel. 797 970 220.
- Zgłoszenia kandydatów złożone po terminie lub nie spełniające wymogów określonych w niniejszym ogłoszeniu, nie podlegają rozpatrzeniu. Kandydaci nie wezmą udziału w dalszym postępowaniu kwalifikacyjnym.
- Zgłoszone oferty zostaną otwarte w dniu 19.01.2026 r. o godz. 11³⁰.
- Dopuszczenie przez Radę Nadzorczą Spółki choćby jednego kandydata jest wystarczające do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego.
- Rada Nadzorcza Spółki zweryfikuje złożone zgłoszenia, pod kątem spełnienia przez kandydata wyznaczonych kryteriów, niezwłocznie po upływie terminu określonego do składania zgłoszeń.
- Kandydaci zakwalifikowani do dalszego postępowania po formalnej weryfikacji zostaną zaproszeni na rozmowy kwalifikacyjne z Radą Nadzorczą Spółki, w toku których przedmiotem rozmowy będą w szczególności:
 - znajomość zasad funkcjonowania spółek handlowych,
 - znajomość zasad audytu i kontroli finansowej przedsiębiorstwa oraz rachunkowości zarządczej,
 - doświadczenie niezbędne do wykonywania funkcji Członka Zarządu,
 - wiedza w zakresie działalności Spółki oraz o sektorze, w którym działa Spółka – wiedza o rynku targowym w Polsce i innych krajach europejskich,
 - znajomość zagadnień związanych z kierowaniem i zarządzaniem zespołami pracowników,
 - znajomość zagadnień związanych z marketingiem bezpośrednim,
 - wizja rozwoju TL S.A.Zastrzega się możliwość przeprowadzenia części rozmowy kwalifikacyjnej w języku angielskim.
- Termin i miejsce rozmów kwalifikacyjnych zostaną określone w zaproszeniach.
- O wynikach postępowania kwalifikacyjnego kandydaci zostaną poinformowani telefonicznie na numery wskazane w zgłoszeniu.
- Rada Nadzorcza Spółki zastrzega sobie możliwość zakończenia postępowania kwalifikacyjnego w każdym czasie, bez podania przyczyn, bez dokonania wyboru kandydata.
- Wzory udostępnianych oświadczeń:
 - oświadczenie kandydata o korzystaniu z pełni praw publicznych,
 - oświadczenie kandydata o pełnej zdolności do czynności prawnych,
 - oświadczenie kandydata o niekaralności,
 - oświadczenie kandydata o stanie zdrowia,
 - oświadczenie kandydata – zgoda na przetwarzanie danych osobowych,
 - oświadczenie kandydata o niespełnianiu warunków, o których mowa w pkt 2 ogłoszenia.

Metamorfoza wiceprezydenta USA

J.D. Vance zapomniał o „Elegii dla bidoków”

Syn pogardzanego Środkowego Zachodu, milioner z Doliny Krzemowej, katolicki fundamentalista, czy oportunistą bez poglądów? Kim jest J.D. Vance, prawdopodobny następca Donalda Trumpa?

Mazzini



Opublikowana niedawno przez USA Narodowa Strategia Bezpieczeństwa stanowi właściwie exposé wizji świata według wiceprezydenta J.D. Vance'a. Warto więc pochylić się nad światopoglądem, który obecnie reprezentuje. Piszę „obecnie”, bo opinia publiczna widziała już Vance'a w roli empatycznego patrioty, ambasadora amerykańskiego snu, krytyka elit z bardzo słusznymi postulatami, a nawet zatwardziałego opozycjonisty wobec Donalda Trumpa. Jego obszerna biografia jest pełna sprzeczności, a dzisiejszy Vance nie przypomina żadnego ze swoich poprzednich wcieleń.

W amerykańskiej strategii bezpieczeństwa wszędzie widać ideologiczne odciski palców Vance'a. W przeciwieństwie do Trumpa, człowieka o bardzo wąskim rozumieniu polityki, niezdolnego do pojęcia idei multilateralizmu i skoncentrowanego na maksymalizacji osobistych zysków z prezydentury, Vance jest człowiekiem niemal ulepionym z ideologii. To on zafundował Europie pierwszy wstrząs w tej kadencji, przyjeżdżając w lutym na Monachijską Konferencję Bezpieczeństwa z wykładem o Europie jako o kontynencie antydemokratycznym, chylącym się ku upadkowi.

O ile jednak wtedy część europejskich elit wyparła ten głos, uznając go być może za wybryk świeżo wybranego wiceprezydenta bez doświadczenia, to teraz nikt nie może mówić, że nie został ostrzeżony. 33 strony strategii bezpieczeństwa to rozpisana na wszystkie kontynenty wizja podziału świata na strefy wpływów, oparte na przestarzałych lub wręcz wyimaginowanych założeniach tożsamościowych, które wciąż są żywe w głowie Vance'a.

Rację ma David Wallace-Wells z „the New York Times”, zauważając, że to nie jest w ogóle strategia na czasy pokoju. Wręcz przeciwnie – wiceprezydent, blisko związany z najważniejszymi planistami w amerykańskiej dyplomacji, jak Elbridge Colby, Michael Anton czy Andy Baker – za pomocą tego dokumentu wypowiedział nową wojnę – tyle tylko, że jest to wojna kulturowa.

Autorzy strategii w długich, przepelnionych eufemizмами akapitach piszą o Europie, której grozi „cywilizacyjne wymazanie” z powodu masowej imigracji, całkowicie według Amerykanów niekompatybilnej z ideałami Zachodu. Problem w tym, że nic tu nie jest zdefiniowane – ani ideały, ani Zachód. W powszechnym imaginariu, zwłaszcza tym europejskim, sama koncepcja Zachodu – czegoś, co Stewart Patrick w „Foreign Affairs” nazwał nie-



• **J.D. Vance konsekwentnie przedstawia Europę jako kontynent antydemokratyczny, chylący się ku upadkowi** FOT. REUTERS / TOM BRENNER

dawno „systemem wewnątrz systemu” – oparta jest na demokracji, wolnorynkowej gospodarce i uniwersalnych prawach jednostki. Wszyscy jednak wiemy, że to produkty ery oświecenia i europejskich rewolucji antymonarchicznych. Tymczasem dla Vance'a Zachód to coś zupełnie innego, jego punktem odniesienia jest wszystko to, czym ten obszar geograficzny był, zanim jakkolwiek francuski monarcha znalazł się pod ostrzem gilotyny.

Zaangażowanie wiceprezydenta USA w misję koniecznego uratowania Europy przed upadkiem jej cywilizacji wydaje się być szczere i pełne pasji. Jego wizję pożądanego ładu można streścić w trzech punktach: to sztywne granice, pełna supremacja rasowa białych i przewodnia rola chrześcijaństwa w życiu społecznym.

Szczególnie ważna jest tu kwestia religijna, bo Vance dorastał wśród niepraktykujących protestantów, później przez długie lata był ateistą, aż w sierpniu 2019 roku przeszedł na katolicyzm. Od tego momentu jest żarliwym wyznawcą, uczestniczącym regularnie w mszach trydenckich, pragnącym powrotu do obrządku przedsoborowego. Regularnie cytuje św. Augustyna, choć kiedy pytałem europejskich religioznawców o teologiczne tropy w wystąpieniach Vance'a, zamiast na świętego od słów „kochaj i czyń, co chcesz”, wskazywali na Juliusa Evolę, włoskiego ultrakonserwatywnego filozofa wczesnych dekad XX wieku, który porzucił Mussoliniego na rzecz Hitlera z powodu zbyt małego radykalizmu włoskiego faszystu.

Vance, podobnie jak Evola, odrzuca współczesne społeczeństwa liberalne, uznając je za moralnie zepsute i dysfunkcyjne. Hierarchia, tradycja i „prawa naturalne” powinny zastąpić parlamentaryzm, pluralizm opinii i równość wobec prawa. Dzisiejsza kultura prowadzi do atomizacji społeczeństw, niszczy rodziny, zabija komponent duchowy zachodnich społeczeństw. Trzeba więc go

■ **W „Elegii dla bidoków” Vance zamieścił m.in. długie wywody o konieczności poprawy życia migrantów, w tym osób pochodzących z Haiti**

przywrócić, pozbywając się elementów grzesznych, moralnie niewłaściwych. To, czym (jeszcze) Vance różni się od Evoli, to stopień publicznej gloryfikacji rasizmu. Wnikliwi obserwatorzy amerykańskiej polityki nie mają jednak żadnych złudzeń – to tylko nakładana przez Vance'a maska.

Widać to zresztą we wspomnianej strategii bezpieczeństwa, gdzie napisane jest, że niebawem niektóre europejskie kraje będą miały „większościowo nieeuropejską populację”. Jak słusznie pisze na łamach „Financial Times” Gideon Rachman, to raczej projekcja lęków ze strony prot Trumpowskiego ruchu MAGA, bo to Amerykanom, nie Brytyjczykom czy Francuzom, bliżej do takiego statusu. Już dziś 40 proc. mieszkańców USA identyfikuje się jako „niebiały”. Żeby Europa doszła do takich samych proporcji, musiałaby przez dekady przyjmować wszystkich migrantów, którzy chcą się tu dostać. Niemniej, trudno nie zauważyć, że Vance chciałby na Starym Kontynencie zrobić to samo, co od stycznia wprowadza we własnym kraju, czyli czystość rasową. Paul Krugman, noblista z ekonomii, napisał na swoim blogu w serwisie Substack, że „eufemizmy są tu zbędne, bo nieeuropejski oczywiście oznacza niebiały”.

Tak świat widzi J.D. Vance – ten sam, który dziewięć lat temu wydał pełną empatii autobiografię, która rozpalila amerykańską debatę publiczną. „Hillbilly Elegy” („Elegia dla bidoków”) ukazała się w 2016 roku, na progu pierwszej kadencji Trumpa. To był w światowej po-

lityce specyficzny moment, początek okresu liberalnej winy i samobiczowania. Elity zaczynały rozumieć, że lud został zaniedbany, pozbawiony środków do życia, powodów do dumy, wypchnięty na margines. Słynne powiedzenie Hillary Clinton o „połowie wyborców Trumpa” jako „ludziach godnych pożałowania” uznawano za dowód na samobójczą strategię wyborczą Demokratów, a młodzi progresywiści zaczęli fascynować się „białą biedą”, aż do poziomu fetyszu.

Ukazywały się kolejne publikacje o wyborcach Trumpa, jak słynna „Obcy we własnym domu” Arlie Russell Hochschild. „Hillbilly Elegy” doskonale wpisywała się w ten trend. Tyle tylko, że obraz Vance'a, który wylaniał się z jego książki, był krańcowo odmienny od wizerunku człowieka, którym jest dzisiaj. Wtedy obecny wiceprezydent trafnie diagnozował problemy Środkowego Zachodu, z którego się wywodził. Współczuł swoim sąsiadom, opisywał społeczności wydrążone z powodu epidemii opioidów, rozwarstwienia materialnego, utraty miejsc pracy, które liberalna globalizacja przeniosła do krajów Globalnego Południa. Trudno było się z nim nie zgadzać, kiedy pisał, że przemoc i dostęp do broni niszczy tkankę społeczną, a państwo powinno dbać o najsłabszych.

Co więcej, choć dzisiaj wydaje się to niemożliwe, w książce znajdują się długie wywody o konieczności poprawy życia migrantów, w tym osób pochodzących z Haiti. Czyli tych samych, których Vance rok temu w kampanii wyborczej kłamliwie oskarżał o jedzenie zwierząt domowych i których jego obecny szef nazywa „imigrantami z zadupia”, których powinno się wyrzucić.

Co stało się po drodze z tym człowiekiem? Czy zmieniła go praca w Dolinie Krzemowej i miliony, które zarobił? Patronat Petera Thiela, techno-faszysty wieszczącego nadejście Antychrysta pod postacią Greta Thunberg oraz tych, którzy chcą regulować sztuczną inteligencję? Jedna kadencja w Senacie, rozczarowanie elitami tak Demokratów, jak i tradycyjnych Republikanów? Czy może konwersja na katolicyzm i przyjaźń z konserwatywnymi europejskimi intelektualistami, jak filozof z Cambridge James Orr? A może Vance jest człowiekiem bez poglądów, który koniunkturalnie przyjmuje i wyostrza spojrzenie swojego otoczenia?

Jaka by nie była odpowiedź na to pytanie, jego bieżące pozycje intelektualne są śmiertelnym zagrożeniem dla Zjednoczonej Europy. Nietrudno sobie wyobrazić, co stałoby się, gdyby rzeczywiście za dwa lata zajął miejsce Trumpa. ●

Mateusz Mazzini

• Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

10 lat Komitetu Obrony Demokracji

Czy wysiłek się opłacił?



Mateusz Kijowski

Mateusz Kijowski, opozycjonista uliczny, współzałożyciel i niekwestiowany lider KOD w pierwszych latach jego istnienia. Skazany na osiem miesięcy więzienia w zawieszeniu na dwa lata, za poświadczania nieprawdy w siedmiu fakturach za obsługę informatyczną KOD. Kijowski nigdy nie przyznał się do winy. Dziś działacz ruchu Wolność Równość Demokracja

Dziesięć lat. I już? Komitet Obrony Demokracji powstał, bo Polki i Polacy tego chcieli. Bo nie chcieli się pogodzić z niszczeniem Polski, demokratycznego państwa prawa, jego instytucji, zasad i wartości.

Walczyliśmy w obronie demokracji i praworządności. Tak uważała zdecydowana większość z nas, chociaż byli i tacy, nieliczni, którzy walczyli o własną pozycję, korzyści czy karierę z dużą determinacją – tak jest w każdym masowym ruchu. Jednak nie można zapomnieć o setkach tysięcy ludzi szczerze zaangażowanych i przywiązanych do idei, wartości i zasad. Szczególnie dzisiaj trzeba o nich pamiętać.

Po dziesięciu latach warto się zastanowić, czy coś osiągnęliśmy. Czy to w ogóle miało sens? Czy ten wysiłek się opłacił? I najważniejsze pytanie. Czy zrealizowaliśmy nasze cele? Czy mamy demokrację i praworządność? Nie można zostawić tych pytań bez odpowiedzi. Co się udało osiągnąć?

Część społeczeństwa się obudziła. Nauczyliśmy się wyrażać swoje zdanie i walczyć o swoje prawa. Stworzyliśmy infrastrukturę protestu i zdobyliśmy doświadczenie. To na pewno ważny kapitał społeczny i będzie procentował jeszcze przez wiele lat.

Czy było warto. Każdy musi sobie sam odpowiedzieć na to pytanie.

Moja odpowiedź jest prosta. Po zestawieniu dobrych i złych doświadczeń nie mam wątpliwości, że było warto. Moje życie zostało co prawda przeorane, ale przeżycie tego społecznego przebudzenia, obywatelskiej siły i niesamowitej energii niesionej przez tysiące ludzi to coś, co zostanie na zawsze.

Demokracja. Obywatele nie wiedzą ile głosów otrzymali kandydaci w wyborach prezydenckich i czy osoba tytułowana Prezydentem Polski wygrała te wybory; Polska zawiesza przestrzeganie traktatowych praw człowieka na granicy z Białorusią.

Wielu zapomniało, że w 2015 i 2016 roku obiecywaliśmy, że będziemy patrzyli na ręce każdej władzy

Praworządność. Działa upolityczniona neo-KRS, a w sądach orzekają ludzie, którzy nie mają statusu legalnych sędziów w rozumieniu polskiego prawa; obywatele są nadal represjonowani i skazywani za aktywność w obronie praw człowieka i porządku prawnego.

Ogólne refleksje. Prawdziwa walka o demokrację i praworządność dzisiaj jest szczególnie ważna, bo łatwo jest spocząć na laurach. Po wyborach 15 października 2023 roku wielu z satysfakcją odrzuciło zwycięstwo. Zapomnieli, że w 2015 i 2016 roku obiecywaliśmy, że będziemy patrzyli na ręce każdej władzy. Ale o ileż wygodniej jest przytulić się do polityków, wejść na salony i ogrzać się w świetle kamer i fleszy.

3 grudnia 2015 roku odbyła się pierwsza pikietą KOD-u pod Trybunałem Konstytucyjnym, który badał zgodność z Konstytucją ustawy o TK uchwalonej przez poprzednią koalicję (PO-PSL) oraz prawidłowość wyboru wtedy pięciu nowych sędziów Trybunału. Orzekł, że dwóch sędziów wybrano nielegalnie.

3 grudnia 2025 roku w budynku Sądu Najwyższego grupa przebie-rańców zebrała się i wydała „uchwałę” stwierdzającą, że Polska nie musi przestrzegać wyroków sądów europejskich. Ta „uchwała” bezpośrednio złamała artykuły 9., 87., 91. a także 10. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. To jawna próba zamachu stanu. Mała grupka aktywnych obywateli pojawiła się na sali w Sądzie Najwyższym i zdecydowanie zaprotestowała. Kilka osób. Pod budynkiem SN licznie demonstrowali przeciwnicy demokracji... W tym czasie KOD organizował obchody jubileuszowe.

Wiem, że przywrócenie demokracji i praworządności jest bardzo trudne, jeżeli się chce przestrzegać prawa. Wiadomo, łatwiej jest burzyć niż budować. Nie mam wielkich pretensji do polityków. Zawsze jednak mówiłem, że Polska to zbyt poważna sprawa, żeby ją zostawić wyłącznie politykom. Dzisiaj wygląda na to, że tylko nieliczni obywatele i organizacje o tym pamiętają.

Dziesięć lat. Czy to już koniec? Można się rozejść? ●



● Czytaj inne teksty z okazji 10-lecia KOD: [Wyborcza.pl/WyborczatoWy](https://wyborcza.pl/WyborczatoWy)

9 świadków zawiadamia prokuraturę Chodzi o „próbę zmiany ustroju” przez tzw. neo-sędziów 3 grudnia w budynku SN

Wyborcza to Wy Wasze inicjatywy

Nie jesteście sądem, nie jesteście sędziami – krzyczeli aktywiści do neosędziów, którzy podejmowali w środę uchwałę w obronie swego statusu. Po usunięciu protestujących neosędziowie zdecydowali, że żaden sąd ani organ władzy publicznej nie może uznać orzeczenia Sądu Najwyższego za niebyłe, ani pominąć jego skutków, także powołując się na prawo Unii Europejskiej – przeczytaj relację Ewy Ivanovej z „Wyborczej” z wydarzeń w Sądzie Najwyższym w środę 3 grudnia 2025 r. Wydarzenie odbiło się echem w mediach: Hańba w Sądzie Najwyższym. Neo-sędziowie zakazują prawa UE, stawiają na polexit – napisał Mariusz Jąłoszewski z OKO.press. Na marginesie: Jak zauważyła niedawno dr Hanna Machińska na naszych łamach, w zagranicznej literaturze fachowej tzw. neo-sędziów z Polski nazywa się „fake judges”.

9 obecnych 3 grudnia 2025 r. w Sądzie Najwyższym świadków postanowiło podjąć kroki prawne i 8 grudnia złożyli zawiadomienie w Prokuraturze Krajowej. Czytamy w nim:

„Składamy zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez następujące osoby:

Krzysztof Wiak, Leszek Bielecki, Paweł Czubik, Tomasz Demendecki, Marek Dobrowolski, Agnieszka Góra-Błaszczkowska, Elżbieta Karska, Halina Kiriło, Zbigniew Korzeniowski, Joanna Lemańska, Oktawian Nawrot, Janusz Nicyporuk, Grzegorz Pastuszko, Tomasz Przesławski, Mirosław Sadowski, Jarosław Sobutka, Robert Stefanicki, Aleksander Stępkowski, Ewa Strczyńska, Maria Szczepaniec, Paweł Wojciechowski, Grzegorz Żmij, Agnieszka Żywicka, Renata Żywicka.

Osoby te odbyły spotkanie w budynku Sądu Najwyższego

w Warszawie 3 grudnia 2025 roku o godzinie 10:00, posługując się sygnaturą sprawy III PZP 1/25, którego celem było przyjęcie uchwały jawnie sprzecznej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W szczególności złamała ona art. 9., art. 87. ust. 1. i art. 91. a także art. 10. Konstytucji. Była to próba zmiany ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z artykułem 10. Konstytucji żaden sąd w Polsce nie może zmieniać porządku prawnego, bo to należy do wyłącznej kompetencji władzy ustawodawczej, czyli Sejmu i Senatu. Zaś zgodnie z art. 91. Konstytucji ratyfikowanie i wprowadzenie do obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej systemu prawnego umów międzynarodowych należy do wyłącznej kompetencji władzy ustawodawczej.

To zgromadzenie nie było posiedzeniem legalnego składu sądu, ponieważ osoby biorące w nim udział nie są legalnie powołanymi sędziami Sądu Najwyższego, a zatem nie mogły sformować legalnego składu tego sądu.

Celem tej bezprawnie podjętej uchwały jest nakłanianie wszystkich sędziów w Polsce do łamania Konstytucji oraz obowiązujących Polskę umów, traktatów i konwencji międzynarodowych.

Wnosimy o podjęcie dochodzenia w tej sprawie. Jesteśmy gotowi złożyć zeznania jako naoczni świadkowie tego wydarzenia, obecni na sali jako publiczność”.

Wśród podpisanych są m.in. Małgorzata Rosłońska liderka inicjatywy Wolna Prokuratura i działaczka stowarzyszenia Wolność Równość Demokracja oraz Anna Lech, Ewa Skórska, Piotr Koziół, Jadwiga Majchrzak, Małgorzata Ferfet oraz Anna Irena Łabuś.

Będziemy informować o sprawie. ●

Wyborcza to Wy.
Piszcze: listy@wyborcza.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34392305

WSPRZEDAŻY

NIEZALEŻNOŚĆ FINANSOWA.

Jak dbać o swoje finanse? Jak wygląda finansowa rzeczywistość kobiet? Czy dobre zarobki mogą zwalniać z domowych obowiązków?

KRYSTYNA JANDA: Nie zmieniałam się

ZDROWIE I URODA: Kosmetyki z estrogenem – nowy pomysł na podtrzymanie urody

wysokieobcasy
extra

wysokieobcasy
extra

Renata Danciewicz PORADZIŁAM SOBIE W ŻYCIU
SZCZĘŚLIWI BEZ SEKSU
PIENIĄDZE W ZWIĄZKU
Michalina Łabacz CZUJE SIĘ SILNA
DLA KOGO EMERYTURY EUROPEJSKIE
RETINOL NA NOWYCH ZASADACH

ŚWIĘTA PLASTER NACHŁOS
DOTYK DAJE SPOKOJ

TEMAT NUMERU
NIEZALEŻNOŚĆ FINANSOWA

Krystyna JANDA
Nie zmieniałam się

SLYNNE PARY

labotea HYDRO

Wysokieobcasy
extra

Wspomaga regenerację i nawilżenie skóry

W sprzedaży z książką „Słynne pary” lub suplementem diety wspomagającym regenerację i nawilżenie skóry

Od dziś w sprzedaży „Książki. Magazyn do Czytania”



• Podróż do Ursuli Le Guin

Uważała, że „artyści to ludzie, którzy nie są zainteresowani faktami, ale prawdą. Fakty docierają do ciebie z zewnątrz. Prawdę musisz wydobyć ze środka”. O legendarnej pisarce opowiada Katarzyna Boni

• AI, czyli rewolucja

Zdumiewa mnie, że są jeszcze ludzie, których to nie rusza. Że nie są zaskoczeni tym, co się dzieje – mówi Piotrowi Cieślińskiemu prof. Andrzej Dragan



• Zagłoba w zielonym mercedesie

Nie jest pewne, czy „cukier krzepi” to faktycznie on. Pewne jest, że był mistrzem PR-u, w tym zwłaszcza na swój temat. O Melchiorze Wańkowiczu pisze Janusz Rudnicki

• Sponsorka numeru

Dlaczego żyjąca w czasach krucjat Hildegarda z Bingen to pierwsza znana z nazwiska kompozytorka oraz co doradzała cesarzom i papieżom – pisze Weronika Murek

• Yoko Ono

Rodzi syna w wieku 42 lat, poród jest trudny, ma przetaczaną krew, trzęsie się z bólu – a lekarz wchodzi na salę, ignoruje ją i idzie uściśnąć dłoń Lennonowi. O biografii artystki pisze Emilia Dłużewska



• Niesamowity Denis Johnson

Zawodowi dziennikarze, którzy obserwowali go przy reporterskiej robocie, opowiadali, że działał jak porucznik Columbo – pocziwy i pozornie niezbyt ogarnięty, wyciągał z rozmówców całą tajemnicę. O autorze „Snów o pociągach” pisze Maciej Jarkowicz

• Książki roku 2025

Wybraliśmy dziesięć, które podobały się nam wyjątkowo – i wyjaśniamy dlaczego

a także wydarzenia, polskie debiuty, okładki i najlepsze książki roku dla dzieci i nastolatków roku

• 123 lata oporu

Jak ktoś mówi, że w Polakach tkwi gen samozniszczenia, to protestuję. Chociaż... Mirosława Maciorowskiego o jego rozmowy o Polsce z 27 historykami wypytuje Tomasz Kwaśniewski

• Szczodry czy Śmiały?

W nowej powieści Elżbiety Cherezińskiej Piastowie mówią i zachowują się jak współcześni Polacy z klasy średniej. To nie jest tylko zabieg literacki – ocenia Wojciech Orliński



• Półka z prezentami

Czyli starannie wybrana lista porad dla świętych mikołajów

Książka Roku wg „Książek”

OGRÓD POCIESZENIA

– Zakładamy, że u kresu życia ludzie wypowiadają słowa pełne mądrości. Goethe ponoć zakrzyknął: „Mehr Licht!”. Ale to oczywiście nieprawda.

ROZMOWA Z

GEORGIM GOSPODINOWEM
bułgarskim pisarzem

MICHAŁ NOGAŚ: Co mówiono panu o śmierci, gdy był pan małym chłopcem, w latach 70. w Bułgarii? Bał się jej pan?

GEORGI GOSPODINOW: Właściwie pierwsza rzecz, którą zapisałem, była związana ze śmiercią. Kiedy miałem jakieś siedem lat, niemal każdej nocy śnił mi się ten sam koszmar. Raz próbowałem opowiedzieć o nim babci, ale mnie zatrzymała. Bo opowiedziane sny się spełniają, powiedziała. Postanowiłem go więc spisać. I faktycznie zadziałało – koszmar przestał mnie nawiedzać. Ale zrozumiałem go dopiero znacznie później.

Ten sen był o moich bliskich – siedzieli na dnie studni i byłem pewien, że nigdy nie uda im się wyjść.

Myśl, że matka i ojciec kiedyś umrą, zwykle pojawia się w głowie dziecka, gdy ma sześć, siedem lat.

A kiedy dopada nas myśl o własnej śmiertelności?

– Kiedy rodzice się starzeją. To motyw obecny we wszystkich moich książkach – „Ogrodniku i śmierci”, „Fizyce smutku”, „Schronie przeciwczasowym”. Co ciekawe, kiedy mówimy o śmierci, tak naprawdę myślimy o umieraniu. A to coś zupełnie innego. Dlatego istnieje ogromna różnica między zdaniami: „Mój ojciec umarł” i „Mój ojciec umiera”.

Interesuje mnie to, jak znika życie, a nie sama śmierć – czarna dziura, coś niepojętego, metafizyczny lęk, którego nie rozumiemy. Znikanie życia jest o wiele ważniejsze, o wiele bardziej intrygujące.

Jak mówi bohater książki: kiedy człowiek umiera, umiera nie tylko dla życia, które miał, umiera także dla przyszłości. Najbardziej nie do zniesienia – wyobrażam sobie – musi być świadomość, że nie zobaczy się kolejnych etapów życia swoich dzieci, kwiatów na wiśniowym drzewie, które się posadziło...

Spędziłem 30 dni w jednym pokoju z umierającym ojcem. Zrozumiałem wtedy między innymi, że wcale nie jest straszne patrzenie na ojca walczącego z bólem, karmienie go, zmienianie pieluch. Przeciwnie, to bardzo naturalna zamiana ról: syn staje się ojcem. Ponadto często zakładamy, że u kresu życia ludzie wypowiadają słowa pełne mądrości. Goethe ponoć zakrzyknął: „Mehr Licht!”. Ale to oczywiście

nieprawda. W ostatnich chwilach walczy się z bólem. Ostatnie słowa mego ojca brzmiały: „Pilnuj mego dowodu osobistego, bo będziesz go potrzebował”. Odebrałem to jako potwierdzenie, jak hojny w trosce o bliskich potrafi być umierający człowiek – ale też jako brak lęku przed śmiercią.

Nie rozmawia się ze śmiercią. Myśli się o tych, którzy zostają, chce się im pomóc. To może jedna z najważniejszych lekcji, których nikt nas nie uczy: jak umierać z godnością.

Da się w ogóle przygotować na śmierć kogoś bliskiego?

– I tak, i nie. Wszyscy mamy w głowie projekcję tej chwili jako czegoś strasznego – sam na sam z umierającym i śmiercią, która wchodzi do pokoju – ale tak naprawdę nie jest to takie, jak się wydaje. Mam nadzieję, że nie jesteśmy ostatnim pokoleniem, które trzyma swoich umierających rodziców za rękę. Chociaż, jak powiedział jeden z moich przyjaciół: równie ważne jest, by ich w końcu puścić.

Niektórzy mówią mi: „Boję się przeczytać tę książkę”, a ja na to: nie ma się czego bać. Można co najwyżej pominąć stronę 92. Ale przed nią i po niej nie myśli się o śmierci. I tak jest dobrze.

*Interesuje mnie to, jak
znika życie, a nie sama
śmierć. Znikanie życia jest
o wiele ważniejsze, o wiele
bardziej intrygujące*

Dziś ludzie coraz częściej odchodzą sami, w szpitalach, domach opieki.

– Mogłem umieścić ojca w hospicjum, ale zdecydowaliśmy, zgodnie z jego życzeniem, że zostanie w moim domu. Jest różnica między naszą częścią świata a Zachodem – u nas naturalne jest, że starzy ludzie umierają w swoim łóżku, w świecie zachodnim tradycja jest nieco inna.

Miałem też szczęście, bo przez ostatni miesiąc głęboko i intensywnie się komunikowaliśmy, chociaż ojciec nie był już w stanie mówić. Nasi ojcowie – a to książka także o całym pokoleniu mego ojca – urodzeni pod koniec lub bezpośrednio po II wojnie światowej, cechowali się czymś, co można by nazwać „emocjonalną niemocą”. Nie potrafili się przytu-

lać, a nawet jeśli, było to dla nich niezręczne. Ale nie chcę tego oceniać, rozumiem, dlaczego tak było.

Dopiero podczas pracy nad książką zorientowałem się, że ojciec nigdy nie zadzwonił do mnie: „Tęsknię, przyjedź, chciałbym z tobą porozmawiać, po prostu pobyc z tobą”. Nigdy. Ale wiedziałem, że kiedy mówił: „Wiesz, moje pomidory w tym roku są naprawdę dobre”, to znaczyło: „Kocham cię i potrzebuję twojej obecności tutaj”. To był po prostu inny język.

Myślę, że mój ojciec troszczył się o ogród, żeby móc powiedzieć „kocham cię”, nie używając słów. Podobnie jak nasze matki gotują nam najlepsze potrawy i pieką najlepsze *banice*. Pojechałem z tą książką do Hiszpanii i Włoch, sądziłem, że to milczenie w rodzinie jest typowe dla bułgarskiej kultury. Myliłem się – wszyscy w moim wieku mówili, że u nich było tak samo.

Gdy przywieźliśmy ojca do Sofii na jego ostatnie 30 dni, cały czas siedziałem przy jego łóżku. Podawałem mu środki przeciwbólowe i zapisywałem w notesie godzinę kolejnych dawek, żeby niczego nie poplątać. Zapisywałem też wszystko, co czułem, każdy jego gest i słowo. Prosiłem go, by opowiedział mi o tym, co lubił jeść jako dziecko, zadawałem mu bardzo konkretne pytania, by odwrócić jego uwagę od bólu. Kiedy zmarł, miałem zapisanych ponad sto stron. Wtedy nie wiedziałem jeszcze, że powstanie z tego książka. Ale czułem, że chcę to opublikować.

To radykalnie osobista książka, ale nie sentymalna. Chciałem użyć medycznej łaciny, języka raka, i połączyć ten suchy ton diagnozy i epikryzy z intymną rozmową między narratorem a jego ojcem, która poruszy kilka ważnych dla mnie tematów.

Jeden z nich dotyczy emocjonalnej niemocy dotychczas naszych ojców, a kolejny to kwestia przetrwania w systemie totalitarnym. Chciałem opisać, jak ogrodnictwo, tak popularne w Bułgarii, stało się rodzajem schronienia, alternatywnym światem, w którym można było się ukryć. I wreszcie – opowiedzieć o zaginionych ojcach w literaturze światowej i mitologii. Bo nasi ojcowie pojawiali się w życiu swoich dzieci dość późno.

Nauczyłem się, jak potężne jest życie w ciele umierającego. Często rozwiązywaliśmy z ojcem krzyżówki. Czytałem pytania, a on odpowiadał gestami. Układał ręce – tylko nimi mógł poruszać – w litery alfabetu. Ważył może 45 kg, ale wciąż było w nim życie.



Pisanie mi pomogło. Od czasu pierwszego zapisanego koszmaru jestem wyznawcą teorii, że opowiadanie historii pomaga. Że dzielenie się czymś ze światem ma znaczenie.

Kiedy Odyseusz wraca do domu, spotyka najpierw swojego psa, który czekał na niego tyle lat, by umrzeć, jak tylko zobaczy pana. Mój ojciec też miał psa – możliwe, że zwierzę jeszcze poważniej niż ja przeżyło jego utratę, bo nie potrafiło zamienić jej w opowieść.

Opowiadając o swojej traumie, uczysz się, jak „oswoić pszczoły swojego smutku”. Pisanie i opowiadanie nie zmniejsza bólu, ale dzięki nim staje się on spo-

kojniejszy, nie zalewa cię. To ważny krok, bo w pierwszym miesiącu żaloby czujesz, jakbyś nie mógł oddychać. A kiedy nie możesz oddychać, nie możesz opowiadać historii. Gdy tylko zaczynasz pisać, odzyskujesz oddech – i możesz znów rozmawiać.

Pana powieść pełna jest anegdot z życia w komunistycznej Bułgarii, w kraju, w którym władza pozwalała obywatelom na znacznie mniej niż w Polsce.

– Polacy wiedzą dużo o przetrwaniu, protestach i oporze. Dla mojego pokolenia w Bułgarii zawsze byliście przy-

kładem. My w tamtym systemie byliśmy dużo grzeczniejsi, ale jeśli chciało się pozostać przyzwoitym człowiekiem, trzeba było się pogodzić z porażkami. W wierszu Herberta „Potęgą smaku” jest szczególnie dla nas ważny fragment o tym, że nie trzeba być bardzo odważnym. Mój ojciec zaakceptował fakt, że będzie musiał pokornie zmienić pracę, jeśli się z czymś nie będzie zgadzał. Wiedział, że nigdy nie zrobi kariery. Jego głównym zasobem był jednak dar opowiadania, ironii, a zwłaszcza autoironii, tak ważnej w bułgarskim sposobie opowiadania. Myślę, że to jedna z tych rze-

• **Georgi Gospodinow**
FOT. MONDADORI PORT-
FOLIO/GETTY IMAGES



czy, które pozwoliły mu rozwinąć jego „supermoc”.

Był połączeniem Szeherezady i Don Kichota – stale próbował coś stworzyć i choć często mu się nie udawało, to z każdej klęski potrafił uczynić świetną opowieść. Był gawędziarzem.

Swój ogród odziedziczył po dziadku. To było coś, co wykraczało poza bieżące wypadki. Botanika jest starsza niż wszelkie ideologie.

W nasze komunistyczne święto narodowe 9 września unikał manifestacji. Zostawał wtedy w domu, opiekął papryki i machał do ludzi idących ulicą, naśladował gest sekretarza generalnego Todora Żiwkowa. Nie był dysydem, ale swoim codziennym życiem dawał nam lekcję, że najważniejsze to nie dać się wciągnąć w masowe szalenstwo, którego wymaga ideologia.

W książce zawarłem coś w rodzaju zestawu ratunkowego z jego anegdotami.

Ma pan jakąś ulubioną?

– Gdy otrzymałem Międzynarodową Nagrodę Bookera, pewien dziennikarz odnalazł jego ogród i próbował przeprowadzić z nim wywiad. A ojciec zatrzymywał się przy każdym drzewie, każdej róży, każdym krzaku pomidora i tłumaczył dziennikarzowi, co to jest. Mówił, że w tym roku dane drzewo dobrze obrodziło, ale zawsze trzeba pracować nad tym i tamtym, a ta róża to taki a taki gatunek i że o różach należy wiedzieć to i tamto. Następnego dnia przyjechali kolejni dziennikarze. Ojciec zadzwonił do mnie: „Nie wiem, jak ty dajesz radę pracować, skoro ci ludzie tak zwracają głowę”.

Rozmawiał Michał Nogaś

Fragment rozmowy z nowego numeru „Książek”. Michał Nogaś jest dziennikarzem Programu 3 Polskiego Radia

powieść

Ogrodnik i śmierć

Georgi Gospodinow
przeł. Magdalena Pytlak

Wydawnictwo Literackie, Kraków

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34412369

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34412226

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34412320

Slówko NOWOŚĆ

Literówka

Quizy • Sudoku

Krzyżówki

Szukaj w **APLIKACJI WYBORCZEJ**

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

Syndyk masy upadłości Ir Mar Sp. z o.o. w upadłości,
z siedzibą w Rybniku (44-200), ul. J. Giedroycia 12,
NIP: 6423223727 REGON: 386206389 sprzedaż z wolnej ręki wierzytelności:

- Przedsiębiorstwo Usługowe B&WJ Spółka z o.o., ul. Ks. Antoniego Roboty 8, 44-300 Wodzisław Śląski (0000420322) KRS w kwocie głównej 397.405,67 zł (nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 12 maja 2023 roku, sygn.akt X GNC 254/23), postępowanie egzekucyjne sygn.akt GKm 14/23 zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji;
- Wierzytelności stwierdzone tytułami wykonawczymi wobec dłużnika TECHNICAL SOLUTION Spółka z o.o., ul. Strzelecka 13B, 47-230 Kędzierzyn-Koźle. Wobec dłużnika otwarte zostało postępowanie restrukturyzacyjne, dłużnik w dniu 15.07.2025r. złożył wniosek o ogłoszenie upadłości sygn.at OP10/GU/345/2025, sprawa jest w toku. Poniżej wierzytelności:
 - wierzytelność w kwocie głównej 34.040,30 zł stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z 17 października 2023 roku sygn.akt VI GC 82/23;
 - wierzytelność w kwocie głównej 1.703,00 zł stwierdzona postanowieniem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 08 lutego 2024 roku sygn.akt I AGz 213/23;
 - wierzytelność w kwocie głównej 249.450,20 zł stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z 15 listopada 2023 roku sygn.akt VI GC 87/23;
 - wierzytelność w kwocie głównej 711,51 zł stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu z 18 marca 2024 roku sygn.akt VI GC 95/23;
- PRO-KAN Sp. z o.o., ul. Jeziorna 21, 43-230 Goczałkowice Zdrój (KRS 0000686692) w kwocie głównej 3.038,43 zł (wyrok Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 24 kwietnia 2024 roku, sygn.akt VI GC 173/23), postępowanie egzekucyjne sygn.akt GKm 5/24 zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji;

Zainteresowanych zakupem prosimy o kontakt telefoniczny lub email – Marek Lehmann 600 975 024, marek.lehmann@syndykat.com.pl, aneta.brachaczek@syndykat.com.pl. celem pozyskania ewentualnych dokumentów.

Oferty na zakup wierzytelności należy składać w formie papierowej w zaklejonych kopertach do dnia 19.12.2025 roku na adres: Biuro Syndyka Aneta Brachaczek, ul. Traugutta 31/1, 44-370 Pszów. Termin otwarcia ofert nastąpi we wskazanym wyżej miejscu dnia 22.12.2025 roku o godzinie 10.00.

Oferta winna zawierać:

- oznaczenie oferenta, proponowaną cenę nabycia, podpis oferenta lub upoważnionej przez oferenta osoby działającej w jego imieniu, nr telefonu, adres mailowy,
- kserokopię dowodu osobistego, jeżeli oferentem jest osoba fizyczna,
- wydruk z właściwego rejestru w przypadku gdy oferentem jest Spółka prawa handlowego
- oświadczenie o wyrażeniu zgody na pokrycie wszelkich kosztów związanych z przeniesieniem praw do nabywanej wierzytelności.

Wszelkie koszty zawarcia umów przelewu wierzytelności ponosi kupujący.

Słupsk

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA

Prezydent Miasta Słupska ogłasza

I przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Miasta Słupska, położonej przy ul. Szczecińskiej 28 w obrębie nr 0009 miasta Słupska, oznaczonej w ewidencji gruntów jako:

- **działka nr 868/5 o powierzchni 291 m² - cena wywoławcza 500 000 zł, wadium 50 000 zł.**

Sprzedaż nieruchomości zwolniona od podatku VAT na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775)

Dla nieruchomości Sąd Rejonowy w Słupsku prowadzi KW nr SL15/00035109/7.

Na działce znajdują się dwa budynki: murowany, dwukondygnacyjny, dwulokalowy budynek mieszkalny w zabudowie bliźniaczej, oznaczony numerem ewidencyjnym 1093, o łącznej powierzchni netto 168,17 m², oraz jednokondygnacyjny budynek niemieszkalny, oznaczony numerem ewidencyjnym 462, o powierzchni 9,16 m².

W ewidencji gruntów działka sklasyfikowana jest jako: tereny mieszkaniowe - B.

Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Jagiellońska” nieruchomość położona jest na terenie o funkcji: tereny mieszkaniowe jednorodzinne zabudowa bliźniacza i szeregowa - 02.13.MN.

Nieruchomość będzie udostępniona do oglądania w dniu 19.01.2026 r. o godzinie 15.00.

Przetarg odbędzie się w dniu 19.02.2026 r. o godzinie 10⁰⁰ w sali nr 212 Urzędu Miejskiego w Słupsku, Plac Zwycięstwa 3 (II p.).

Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium do 13.02.2026 r. na konto: **Miasto Słupsk mBank SA nr 08 1140 1153 0000 2175 4200 1011**. Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnej na rachunek Miasta Słupska. Dowód wniesienia wadium przez uczestnika przetargu podlega przedłożeniu komisji przetargowej przed otwarciem przetargu.

Pełna treść ogłoszenia została wywieszona na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Słupsku obok pok. 215, opublikowana na stronie internetowej www.slupsk.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.um.slupsk.pl.

Szczegółowe informacje dotyczące przetargu uzyskać można w Urzędzie Miejskim w Słupsku Plac Zwycięstwa 3, w Wydziale Zarządzania Nieruchomościami pokój 224 pod numerem tel. 0 59 84 88 472.

Prezydent Miasta Słupska zastrzega sobie prawo do odwołania przetargu z uzasadnionej przyczyny w trybie właściwym dla ogłoszenia.

Odkrycie na Wyspach Brytyjskich

KTO OK. 400 TYS. LAT
TEMU ROZPALIŁ OGNISKO?

Naukowcy znaleźli najstarsze ślady krzesania ognia. O odkryciu informuje najnowsze „Nature”.

Tomasz Ulanowski

Najstarsze znane ogniska pochodzą sprzed blisko 1,5 mln lat – z Afryki. Człowieka rozumnego – *Homo sapiens* – jeszcze wtedy nie było na świecie. Z ognia i pieczystego mogli wtedy korzystać ludzie z gatunku *Homo erectus*.

Czy samodzielnie ten ogień krzesali? Oto jest pytanie.

Brakuje dowodów, żeby na nie odpowiedzieć twierdząco. Na stanowiskach archeologicznych w Afryce i na późniejszych w Eurazji odkryto tylko ślady spieczonych ogniem ziem. Stąd naukowcy ostrożnie mówią, że pradawni ludzie mogli korzystać z ognia zakrzesanego naturalnie, np. przez wyładowania atmosferyczne. Do samodzielnego rozpalenia ogniska ludzie potrzebowali jednak zapewne dużych mózgów – dostępnych dopiero po... nauczaniu się korzystania z ognia naturalnego i obróbki termicznej mięsa oraz jadalnych bulw.

Erectus mieli mózgi trzykrotnie mniejsze od naszych, stąd – chodź dotarli aż po Azję Wschodnią – archeolodzy nie podejrzewają ich o umiejętność krzesania iskier. Ale, oczywiście, mogli ją posiadać. Tyle że po prostu brakuje na to dowodów.

W Europie najstarsze takie dowody – pozostałości ognisk oraz krzemienia i piryty, slu-



• Stanowisko archeologiczne Barnham we wschodniej Anglii
FOT. JORDAN MANSFIELD/
PATHWAYS TO ANCIENT BRITAIN
PROJECT

W najnowszym wydaniu tygodnika „Nature” naukowcy z Wielkiej Brytanii, Holandii i Francji informują o odkryciu europejskich śladów krzesania ognia – sprzed 415 tys. lat

żących do krzesania ognia – pochodziły dotąd z północnej Francji, sprzed 50 tys. lat. Mogli je więc zostawić już *Homo sapiens*; albo – jeszcze neandertalczyk.

W najnowszym wydaniu tygodnika „Nature” naukowcy z Wielkiej Brytanii, Holandii i Francji informują jednak o odkryciu znacznie starszych europejskich śladów krzesania ognia – sprzed 415 tys. lat. Znalezione je na stanowisku archeologicznym Barnham we wschodniej Anglii. To ślady spalonej przez ognisko ziemi, popękane krzemienne ostrze i piryty, z greki – „kamień wywołujący ogień”.

W tym rejonie Anglii piryty nie ma za wiele, co potwierdza hipotezę, że został on w miejsce przyszłego paleniska specjalnie przyniesiony – do jego rozpalenia. Co więcej, jak wykazała

analiza spieczonego gruntu, był on wielokrotnie poddawany działaniu temperatury przeszło 700 st. C – co pokazuje, że było to stałe miejsce na ognisko, które raz za razem rozpalano.

Autorzy publikacji przypuszczają, że grzali się wokół niego i piekli na nim posiłki neandertalczyk – gatunek człowieka (albo osobna populacja *Homo sapiens*, bo toczą się na ten temat spory), który wyewoluował na terenie Europy, po tym jak jego przodkowie opuścili Afrykę.

Każdy z nas jest zresztą w blisko dwóch procentach neandertalczykiem. Po emigracji z Afryki ok. 60 tys. lat temu pradawni sapiensi napotkali w Eurazji neandertalczyków i się z nimi skrzyżowali. I to potomkowie obu gatunków, czy też populacji, ruszyli dalej w świat – podbijając go m.in. ogniem. ●

Naukowcy informują

Rośliny przywabiają owady także ciepłem

Ten roślinno-owadzi związek może trwać od ponad 200 mln lat.

Tomasz Ulanowski

Przyzwycailiśmy się do myślenia, że kwiaty przywabiają zapylające je owady bajecznymi kolorami – bo sami jesteśmy wzrokowcami. Czujemy też kwiatowe zapachy – węch to w końcu jeden z najstarszych zmysłów, posługując się nim także owady.

Jednak zapylacze korzystają także z innych zmysłów, o którym nam nawet się nie śniło. Są nam tak obce, że trudno byłoby nam sobie wy-

obrazić, jak to jest być pszczołą. Pszczoły nie tylko nie widzą czerwieni – która nas ekscytuje – ale widzą promieniowanie ultrafioletowe, dla nas niewidoczne. Wyczuwają również... pole elektryczne kwiatów.

„Kiedy dodatnio naładowane pszczoły lądują na ujemnie naładowanych kwiatkach, w powietrze lecą nie iskry, ale pyłek kwiatowy” – opowiada w książce „Niezwykłe zmysły. Jak zwierzęta odbierają świat” amerykański dziennikarz Ed Yong.

Dzięki badaniom naukowym wiemy, że pole elektryczne jest wyczuwane przez wiele innych owadów. A rośliny... słyszą.

I zwiększają produkcję słodkiego nektaru w kwiatkach, kiedy w pobliżu bzyczą zapylacze – więcej na ten temat w tekście podlinkowanym poniżej.

Teraz okazuje się, że roślinno-owadzie tango zahacza o jeszcze jeden zmysł – podczerwoną. Jak w najnowszym wydaniu tygodnika „Science” piszą naukowcy z USA i Brazylii, sagowce jamajskie (*Zamia furfuracea* – rosną endemicznie w jednym rejonie Meksyku) podgrzewają swoje kwiaty, żeby przywabić zapylający je rzadki gatunek chrząszcza *Rhopalotria furfuracea* (biedaczek nie doczekał się jeszcze polskiej nazwy).

Sagowce to rząd jednych z najstarszych roślin żyjących obecnie na Ziemi. Jako pierwsze zaczęły współpracę z zapylającymi je owadami. Ich dalecy przodkowie ro-

Naukowcy spekulują, że ciepło mogło być najstarszym sygnałem zmysłowym używanym w związkach pomiędzy roślinami a zapylaczami

śli już przeszło 200 mln lat temu. Po zapyleniu ich kwiaty tworzą szyszki.

Jak piszą badacze, kwiaty sagowca jamajskiego zaczynają uwalniać ciepło po południu, a najcieplejsze stają się wczesnym wieczorem.

Zapylający je chrząszcz jest bowiem gatunkiem nocnym. Na swoich czułkach (tzw. antenach) ma receptory promieniowania podczerwonego (ciepła).

Naukowcy spekulują, że ciepło mogło być najstarszym sygnałem zmysłowym używanym w związkach pomiędzy roślinami a zapylaczami. ●

Biofobia

W coraz większym stopniu boimy się natury

Postęp i urbanizacja sprawiły, że mamy coraz mniej okazji do kontaktu z naturą. A przyroda budzi w nas negatywne emocje – wynika z nowych badań.

Kasper Kalinowski

Wiele już badań potwierdziło pozytywne efekty kontaktu z naturą. Przebywanie w zieleni sprzyja regulowaniu emocji, zwiększa subiektywny dobrostan, zmniejsza poziom stresu i łagodzi objawy depresji.

A jeszcze więcej korzyści uzyskujemy z aktywności fizycznej na łonie natury. To jednak tylko jedna strona medalu. Jak wskazują eksperci na łamach „Frontiers in Ecology and the Environment” istnieje również druga, najczęściej pomijana. W społeczeństwach rozwiniętych coraz więcej osób zgłasza negatywne emocje wobec natury np. strach lub wstręt. Takie reakcje są określane jako biofobia.

– W badaniach naukowych od dawna zakłada się, że ludzie zasadniczo odczuwają pozytywne emocje wobec natury. My zbadałiśmy sytuację odwrotną, czyli przypad-



• Coraz więcej osób zgłasza negatywne emocje wobec natury np. strach lub wstręt. Takie reakcje są określane jako biofobia. FOT. JORDAN SIEMENS/STONE RF/GETTY IMAGES

ki negatywnego stosunku do natury, i zgromadziliśmy wiedzę na temat przyczyn i konsekwencji takich reakcji. Zastanowiliśmy się również, jak można biofobię pokonać – komentuje badania pierwszy autor pracy, Johan Kjellberg Jensen z Uniwersytetu w Lund.

Unikamy natury, a szczególnie zwierząt

Najnowsza analiza to przegląd niemal 200 publikacji naukowych z rozmaitych dziedzin.

Aby uzyskać pełny obraz biofobii, zebrano wyniki badań z całego świata, w tym tych przeprowadzonych w Szwecji, Japonii czy Stanach Zjednoczonych.

Co się okazało?

Awersja do natury staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem.

Dla przykładu fobie zwierzęce stanowią jeden z najbardziej rozpowszechnionych typów fobii i dotyczą 4–9 proc. światowej populacji.

Do tego, biofobia może skutecznie osłabiać pozytywne wię-

zi z naturą, a więc również wszystkie związane z nimi korzyści zdrowotne. Jej najbardziej bezpośrednią konsekwencją okazał się właśnie negatywny wpływ na zdrowie i samopoczucie.

Ponadto biofobia wpływa na postawy i zachowania wobec organizmów żywych. Co nie powinno dziwić, biofobia wiąże się z unikaniem natury, a także poparciem dla odstrzału zwierząt.

Zdaniem autorów publikacji, biofobia prawdopodobnie będzie narastać z powodu zmian społecznych i środowiskowych.

– Urbanizacja w połączeniu z negatywną postawą rodziców może zwiększać poczucie zagrożenia wśród dzieci. Jest to istotne, ponieważ coraz więcej dorasta ich w miastach – dodaje Kjellberg Jensen.

Do biofobii przyczyniają się też treści dostępne na platformach społecznościowych i w mediach.

Biofobia do zwalczania

Zwalczanie biofobii leży w interesie nas wszystkich. Pozytywna relacja z naturą jest kluczowa dla ochrony przyrody i zdrowia publicznego.

– Zjawisko biofobii jest złożone i jego zwalczanie wymaga róż-

norodnych narzędzi. W niektórych przypadkach chodzi o poszerzenie wiedzy i kontakt z naturą, w innych o zmniejszenie miejsc konfliktu między człowiekiem a naturą. Musimy lepiej zrozumieć mechanizmy leżące u podstaw negatywnych emocji, aby odwrócić ten trend – sugeruje Kjellberg Jensen.

Ludzkie zachowanie to jednak mozaika wielu czynników i ciężko o chwytliwe uproszczenia. W niedawno opublikowanym badaniu przeanalizowano niemal 60 tys. ludzi z 61 krajów. Analizowano ich więz z naturą, którą zdefiniowano jako „poznawcze i emocjonalne poczucie połączenia jednostki z przyrodą”.

Osoby o wysokich dochodach, dostępie do nowoczesnych technologii i żyjące na terenach zurbanizowanych czuły słabą więź z przyrodą. A osoby wierzące były najbardziej połączone z tym światem.

Najlepszą więź z naturą odnotowano u mieszkańców Nepalu. Polska zajęła 46 pozycję (między Włochami a Australią), a zestawienie zamykała Hiszpania.

Badanie wykazało też, że poczucie więzi z naturą, wiąże się nie tylko z naszym dobrostanem, ale również z dbaniem o środowisko. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34412368

nekrologi.wyborcza.pl
ODESZLI.pl

Złóż kondolencje

nekrologi@wyborcza.pl
tel. 22 55 55 383,
22 55 55 399, 22 55 55 555

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34412370

W Sądzie Rejonowym w Radomsku w sprawie o sygnaturze akt I Ns 179/22 toczy się postępowanie z wniosku Zofii Józwik i Barbary Dryja z udziałem Stanisławy Bąk, Ewy Kamińskiej, Anny Józwik, Danuty Kamińskiej - Lasoń, Agnieszki Józwik - Deryniowskiej, Iwony Józwik, Eweliny Jabłońskiej, Jerzego Kamińskiego o zasiedzenie części nieruchomości położonej w obrębie Pławno, Gmina Gidle, oznaczonej w rejestrze gruntów numerami działek 2419 i 2420, o łącznej powierzchni około 0,0455 ha.

Sąd wzywa wszystkich zainteresowanych aby w terminie 3 miesięcy od dnia dokonania ogłoszenia zgłosili swoje prawa i wykazali je, w przeciwnym wypadku Sąd stwierdzi zasiedzenie jeżeli zostanie ono udowodnione.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34398610

Work Centre
BIURO PRACY

WORK CENTRE (KRAZ 7098)
PRACA W HOLANDII !!!
Praca w ogrodnictwie, rolnictwie i na produkcji.

Poszukiwani kandydaci za znajomością języka obcego i prawem jazdy.

Osoby zainteresowane prosimy o wypełnienie formularza na stronie **www.workcentre.com.pl** lub kontakt telefoniczny **77-441-06-54, 533-966-678, 533-111-037, 533-155-868** oraz **797-351-037**.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412294

Wyrazy współczucia dla Rodziny

ŚP

profesora Andrzeja Kossa

składają

byli współpracownicy i przyjaciele
z krakowskiej delegatury Międzuczelnianego Instytutu
Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34412431

Podróż do legendarnej pisarki Ursuli Le Guin

Dlaczego troje najlepiej sprzedających się na świecie polskich pisarzy to fantaści?

10 książek roku 2025 oraz Superdycha 2025, czyli najlepsze książki roku dla dzieci i nastolatków

Pomysły na książkowe prezenty

Denis Johnson - supermoc Ameryki Cherezińska o królu wyklętym DWUMIESIĘCZNIK GRUDZIEŃ 2025

KSIĄZKI

MAGAZYN DO CZYTANIA

Ursula K. Le Guin

SŁOWA DAJĄ WŁADZĘ NAD ŚWIATEM

10 KSIĄŻEK ROKU 2025

Prof. Andrzej Dragan o AI: Jednak zmieni się wszystko

Sponsorka numeru: **Hildegarda z Bingen**

NA DOB

W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

Koleją spod miasta

Nowe pociągi z Warszawy w Polsce i za granicą

Dużo nowości w rozkładzie jazdy PKP ze stolicy. W regionie Koleje Mazowieckie uruchamiają połączenia przyspieszone i wieczorne. SKM-ka zacznie kursować w równych odstępach co pół godziny na następnej trasie.

Jarosław Osowski

Rozkład jazdy na kolei zmienił się w minioną niedzielę. PKP Intercity zapowiedział dużo nowości, w tym debiut pendolino na stałej trasie z Warszawy do Zakopanego. Podróż do tego miasta ze stolicy jeszcze nie trwała tak krótko jak teraz, i to nawet autem. Poranny ekspres „Tatry” dojedzie tam w 4 godz. i 35 min. Nowy rekord padnie też na jeszcze dłuższej trasie z Warszawy do Szczecina, gdzie pendolino zamelduje się już po 4 godz. i 9 min jazdy.

Po 14-letniej przerwie pociągi wróciły też do Ciechocinka. Z Warszawy można się tam dostać w czasie poniżej 2 godz. 20 min z przesiadką w Aleksandrowie Kujawskim. Po zakończeniu najtrudniejszego etapu prac torowych na Pomorzu koleją bezpośrednio dojedziemy znowu do Kołobrzegu – pendolino z Warszawy tylko w 5,5 godz.

Między stolicami

Jeszcze nigdy nie było tylu kursów co teraz na linii Warszawa – Poznań – Berlin. Pociągi między stolicami Polski i Niemiec odjeżdżają równo co dwie godziny osiem razy dziennie (najszybszy w 5 godz. 10 min). Ekspansja PKP Intercity za granicę obejmuje też nowe połączenia do Lipska w Niemczech, do Wiednia, na Litwę. Będą nawet kursy do Charkowa w Ukrainie.

Z całej Polski w sumie to już 57 połączeń międzynarodowych.

A do tego czeski RegioJet dokłada codzienny kurs z Warszawy przez Zawiercie, katowickie lotnisko Pyrzowice i Tarnowskie Góry do Ostrawy, Olomuńca i Pragi. Ten prywatny przewoźnik raz dziennie połączy też stolicę z Trójmiastem i uruchomi trzeci pociąg do Krakowa.

Przyspieszenie do Płocka i Żyrardowa

Z oferty rozkładowej mogą być też zadowoleni pasażerowie, którzy podróżują pociągami na co dzień – do pracy czy szkoły w Warszawie i innych miastach regionu. Dla podróżnych lądujących na Okęciu późno w nocy Koleje Mazowieckie przewidziały dodatkowy pociąg z Lotniska Chopina o godz. 23.36 do Dworca Wschodniego (godz. 0.04). A poza tym:

- na linii Warszawa – Grodzisk Mazowiecki – Żyrardów – Skierniewice nowy pociąg przyspieszony o godz. 8.06 z Żyrardowa do Warszawy umożliwi dojazd na lekcje czy do biur przed godz. 9; wydłuży się trasa pociągu o godz. 16.57 z Warszawy Wschodniej od Żyrardowa do Skierniewic (przyjazd o godz. 18.14, powrót do stolicy o godz. 18.54); w weekendy i święta odjazdy między Warszawą a Grodziskiem Mazowieckim będą co 30 minut (liczba połączeń wzrośnie o sześć);
- na linii Warszawa – Mińsk Mazowiecki – Siedlce – Łuków do 7 mar-



• Warszawa Centralna FOT. ADAM STĘPIEŃ / AGENCJA WYBORCZA.PL

ca ruch pociągów będzie ograniczany nocami z powodu budowy tunelu drogowego w Wesolej, a potem od 8 marca tą trasą ruszą jeszcze pociągi dalekobieżne z Lublina, które zaczną omijać modernizowany odcinek na linii otwockiej w Józefowie i Wawrze – oznacza to perturbacje dla pasażerów pociągów regionalnych z Siedlec czy Mińska Maz.;

• na linii Siedlce – Czeremcha będzie nie tylko bezpośredni pociąg Kolei Mazowieckich „Czeremszak” z Warszawy (nowa godzina odjazdu z Dworca Wschodniego – 8.40, powrót z Czeremchy o godz. 17.50), ale też połączenia tego przewoźnika, które od 2 stycznia zastąpią wycofane stąd podlaskie pociągi Polregio (o godz. 11.39 i 15.50 z Czeremchy do Siedlec – przyjazdy godz. 13.02 i 17.13, powrót z Siedlec o godz. 12.19 i 14.19);

• na trasie Warszawa – Płock będą dodatkowe pociągi przyspieszo-

ne z czasem przejazdu w 2,5 godz. – „Wiślanin” z Warszawy Wschodniej o godz. 6.41 i 19.14, powrót z Płocka o godz. 15.57 i 19.14, a przyspieszony pociąg „Mazovia” zacznie kursować codziennie;

• na linii Warszawa – Tłuszcz w dni powszednie Koleje Mazowieckie wydłużą trasę pociągu z Zielonki do Wołomina Słonecznej (odjazd z Warszawy Zachodniej o godz. 14.23), a pociąg z Ostrołęki (o godz. 15.25), który docierał tylko do Tłuszcza, pojedzie dalej – przez Warszawę Śródmieście (godz. 17.36) do Łowicza (godz. 19.01), w drugim kierunku: Żyrardów (godz. 6.42) – Warszawa Śródmieście (godz. 7.31) – Ostrołęka (godz. 9.40); dodatkowy pociąg Kolei Mazowieckich wyruszy z Ostrołęki (godz. 20.25) do Chorzela (godz. 21.16), a z Chorzela (godz. 19.20);

• na linii Warszawa – Otwock – Celestynów – Piława – Dęblin są zmiany godzin odjazdów, liczba połączeń

pozostała bez zmian, ale od marca 2026 r. będą ogromne utrudnienia w ruchu na przebudowywanym odcinku Wawer – Otwock;

• na linii Warszawa – Piaseczno – Warka – Radom liczba połączeń zbliżona do poprzedniego rozkładu, są nowe godziny odjazdów;

• na linii Warszawa – Nasielsk – Ciechanów – Działdowo dodatkowy kurs późno wieczorem z Dworca Zachodniego (godz. 22.17), przez Ciechanów (godz. 23.51) do Mławy (godz. 00.17);

na bocznej linii Nasielsk – Sierpc po remoncie torów dodatkowe pociągi z Nasielska (godz. 6.45) do Płońska (godz. 7.12, powrót o godz. 7.34) i z Sierpca (godz. 13.20) do Raciąża (godz. 13.47, powrót o godz. 14.09).

SKM co 30 lub 60 min

Szybka Kolej Miejska już od roku wyrusza w równych odstępach co pół godziny na linii S2 z Lotniska Chopina (teraz 26 i 56 minut po pełnej godzinie) przez Śródmieście do Sulejówka Miłosny (12 i 42 minuty po pełnej godzinie). Od 14 grudnia na podobne udogodnienie mogą się też liczyć pasażerowie na linii S1 – odjazdy zarówno z Pruszkowa, jak i z Otwocka zawsze 29 i 59 minut po pełnej godzinie.

Bez zmian co godzinę pozostaną kursy SKM-ki na linii S3 (Legionowo – Lotnisko Chopina) i na liniach piaseczyńskich S4 i S40 na wspólnym odcinku z Piaseczna przez Warszawę Zachodnią, Wolę i Gdańską oraz Legionowo do Wieliszewa na przejazd co 30 minut, a dalej co godzinę do Zegrza lub do Radzymina. Równy takt odjazdów w rozkładzie ułatwia pasażerom zapamiętanie, kiedy będzie ich pociąg. ●

Na Ochocie

Mieszkanka sama wytropiła seryjnych podpalaczy

Annę złośliło, że podpalacz niszczy pracę i jej, i sąsiadów. Pozbięrała więc informacje.

O szczegółach tego, co się stało w pierwszy weekend grudnia, wiemy dzięki monitoringowi. Tuż przed północą koło altany śmietnikowej przy Siewierskiej kręcił się mężczyzna z niewielkim psem na smyczy. O 00.58 grzebał w kubie z plastikiem. Wznicił ogień z użyciem benzyny i odszedł. Pożar powstrzymał jeden z mieszkańców.

Podpalacze grasują

Pani Anna, która pracuje w marketingu i mieszka przy Siewierskiej, postanowiła odnaleźć sprawcę: – Byłam wkurzona, że ktoś niszczy to, co robimy z sąsiadami. Był tu syf i werte py, ale dzięki nam zrobiło się ładnie. Trzeba wziąć sprawy w swoje ręce.

Na nagraniu z monitoringu zauważyła, że podpalacz ma kitkę na czubku głowy. – Sąsiad nazwał go „Czupurek”. Pomyślałam, że jeśli ten człowiek ma psa, to nie mieszka daleko. Pytałam o nich psiarzy na osiedlu – opo-

wiada Anna. Podejrzewała, że może mężczyzna ma na koncie inne niedawne podpalenia altan przy Szczęśliwickiej i Jasielskiej. Zaczęła się wymieniać informacjami z okolicznymi wspólnotami i lokalnej grupie mieszkańców na Facebooku.

Policja interweniuje

Przełom nastąpił w ub. tygodniu, w nocy z wtorku na środę. – Ktoś pod moim postem na FB napisał: „właśnie pali się Grójecka 64”. Poszłam tam i nagle zobaczyłam „Czupurka” – rela-

cjonuje Anna. Stała na drodze podpalaczowi, siedl z kolegą. – Zapytałam go, czy ma psa, którego opisałam. Potwierdził. Zapytałam więc, czy to nie on podpalił śmietnik przy Siewierskiej. Zestresował się – mówi Anna.

Zadzwoiła na policję i wróciła tam, gdzie spotkała mężczyzn. Kolega „Czupurka” nadal tam czekał, podał policji adres podpalacza. Jeszcze w nocy został zatrzymany. I kolega brał udział w podpaleniach. Obu – 19- i 21-latkowi – przedstawiono zarzuty niszczenia mienia i chuligaństwa. Pro-

kuratura Rejonowa Warszawa-Ochota wniosowała, by trafili do aresztu. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia zdecydował objąć ich dozorem. – Z ustaleń wynika, że dokonali siedmiu podpałów na Ochocie i jednego na Woli – mówi Małgorzata Gębczyńska, rzeczniczka ochockiej policji.

Anna: – Do zatrzymania by nie doszło, gdyby nie wspólne działanie mieszkańców. Wszystkim zależało, by złapać podpalaczy. A kto lepiej wie, co się dzieje w okolicy niż mieszkańcy? ●

Michał Żyłowski

Poszła zbadać wzrok, straciła 5 tys. złotych

„Dałam się oszukać, pieniądze przepadły”

– Firma oferuje okulary za darmo, a później wciśka produkty za 5 tys. zł
– ostrzegają się mieszkańcy Warszawy. Jak to możliwe, że firma Medical Jacek Piekut wprowadza klientów w błąd i działa bezkarnie?

Martyna Śmigiel

– Badanie wzroku polegało na odczytywaniu liter z kawałka tektury – wspomina pani Maria, 89-latką, która skorzystała z zaproszenia firmy Medical Jacek Piekut. W restauracji przy ul. Krasieńskiego 2 miało się odbyć bezpłatne badanie wzroku i dobranie okularów. Pani Maria otrzymała telefon od pracownika firmy z zaproszeniem. Skorzystała.

– Przekazano mi numer 0309, z którym miałam zgłosić się do restauracji na Żoliborzu. Na miejscu siedziały już dwie inne panie. Dziś sądzę, że mogły być podstawione. Za plecami prowadzącej stała cała kupa różnych urządzeń kuchennych i domowych. Pani otwierała pudełka, pokazywała towary. Zachwalała, że sama z nich korzysta i świetnie się sprawdzają. Zapytałam, co to ma wspólnego z badaniem wzroku. Odpowiedziała, że to tylko wstęp – wspomina pani Maria.

Trzeba zapłacić podatek

Była już zmęczona długą prezentacją. Nagle usłyszała, że numer 0309 wygrał nagrody. Były nimi prezentowane na spotkaniu sprzęty: air fryer, czyli frytkownica beztłuszczowa, oczyszczacz powietrza, odkurzacz pionowy, zestaw garnków oraz naczyń, a także dwa jednoosobowe materace – jeden z algami, drugi ze srebrem. – Usłyszałam, że mam zgłosić się do stolika, by pokwitować odbiór nagród. Siedział tam niejaki pan Konrad. Oświadczył, że nagrody są warte 30 tys. zł. A ja mam zapłacić tylko podatek: 12 proc. Wyliczył, że to 5,5 tys. zł. Poganiał mnie, bo za chwilę miało odbyć się badanie wzroku – wspomina 89-latką.

Rzekomy podatek od nagród zapłaciła kartą. Potem została poproszona na badanie wzroku, które okazało się odczytywaniem liter z tablicy okulistycznej. – Zaproponowano mi jeszcze darmowe okulary do wyboru, które chyba niczym się między sobą nie różniły poza kolorem oprawek. Już w domu zorientowałam się, że kwit potwierdzający odbiór nagród jest w istocie umową kupna-sprzedaży – dodaje kobieta.

W jej przedpokoju piętrzą się teraz kartony ze „zwycięskimi” przedmiotami, które kurier przywiózł do jej domu po pokazie. – Opowiedziałam o sprawie córce. Natychmiast oceniła, że dałam się oszukać. Nawet nie wiem, co mam z tymi sprzętami zrobić, tylko zawalają mi korytarz. A pieniądze



• – Badanie wzroku polegało na odczytywaniu liter z kawałka tektury – wspomina pani Maria, która skorzystała z zaproszenia Medical Jacek Piekut. FOT. SHUTTERSTOCK

Jak to możliwe, że firma Medical Jacek Piekut wprowadza klientów w błąd i działa bezkarnie?

przepadły. Wnuk chce odwiedzić towar do siedziby firmy, żeby go formalnie zwrócić, ale nie mamy złudzeń, że to pomoże nam odzyskać 5 tys. złotych – mówi 89-latką.

Siedziba firmy znajduje się w Tartaku Brzózkach, około 50 km od Warszawy. W internecie można znaleźć tylko NIP i REGON, nie ma ani numeru telefonu, ani adresu mejlowego. O organizowanych przez nią „pokazach” pisaliśmy w „Wyborczej” już dwa lata temu. Jak się okazuje, firma wciąż z powodzeniem organizuje wydarzenia w warszawskich restauracjach – nie tylko na Żoliborzu, ale również w restauracji przy ul. Kondratowicza.

Przed działalnością firmy ostrzegają się w internetowych grupach sąsiedzkich mieszkańcy Targówka. „Uwaga na oszustów na okulary. Od pewnego czasu w restauracji Capri na ul. Kondratowicza 22 trwają spotkania dla seniorów. Firma Medical Jacek Piekut. Oferuje okulary za darmo, a później wciśka rzeczy za 5 tys. zł” – czytamy na Facebooku.

Sprawa w prokuraturze

Sprawę zna Komenda Rejonowa Policji Warszawa VI oraz Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga. – W wydziale dochodzeniowo-śledczym komisariatu policji Warszawa Targówek prowadzone jest postępowanie przygotowawcze dotyczące doprowadzenia 1 lipca 2025 r. w restauracji Old Capri przy ul. Kondratowicza 22/16 w Warszawie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonej w kwocie 5320 zł, przy uprzednim wprowadzeniu jej w błąd przez mężczyznę prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Me-

dical – informuje nadkom. Paulina Onyszko, rzeczniczka prasowa KRP Warszawa VI.

Prok. Karolina Staros, rzeczniczka Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga, dodaje, że na razie nie przedstawiono nikomu zarzutów w tej sprawie. – Nie ujawniamy informacji, czy są planowane wobec kogokolwiek z uwagi na dobro postępowania – przekazuje prok. Staros.

Kary od UOKiK

Jak to możliwe, że firma od lat wprowadza klientów w błąd i działa bezkarnie? Zapytaliśmy o to Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta. W lipcu tego roku prezes UOKiK nałożył ok. 1,5 mln zł kary na firmy Med Professional i Medical Factory, które organizują podobne pokazy handlowe oraz dodatkowe pół miliona zł kary na osobę zarządzającą obiema firmami. Czekamy na odpowiedź urzędu w sprawie firmy Medical Jacek Piekut.

UOKiK podkreśla, że zawarcie umowy kupna-sprzedaży poza lokalem przedsiębiorstwa, a więc m.in. na pokazach w restauracjach, daje konsumentowi prawo do odstąpienia od umowy w ciągu 30 dni. Można więc towar odesłać lub zwrócić do siedziby firmy. Problem w tym, że ta może nie reagować i pieniędzy nie zwrócić. Wówczas sprawę należy kierować do UOKiK lub organów ścigania. ●

Komenda Główna Policji

Tymczasowa siedziba na rynku komercyjnym

Policja wyprowadza się z biurowca przy ul. Domaniewskiej i wynajęła biurowiec po banku.

Biurowiec przy ul. Domaniewskiej 36/38 na Mokotowie należący do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji został zbudowany w drugiej połowie lat 70. w niemieckiej technologii „Lipsk”. Jest obłożony charakterystycznymi czerwonymi płytami. Mieszczą się w nim dwa biura Komendy Głównej Policji – finanse i logistyka.

KGP twierdzi, że stan techniczny budynku jest już dziś bardzo zły, a komenda nie jest w stanie zapewnić przebywającym tam policjantom i pracownikom zgodnych z przepisami warunków pracy. Dlatego podjęto decyzję o wyburzeniu biurowca i budowie w tym miejscu nowego.

Przestarzałe instalacje

– Budynek przy ul. Domaniewskiej został wzniesiony przy wykorzystaniu m.in. obudowy z ognioodpornych płyt zawierających azbest. Ma przestarzałe instalacje elektryczne i kanalizacyjne, nie ma za to wentylacji – wymienia podkomisarz Lucy na Rekowska z KGP.

Komenda dla pracowników z ul. Domaniewskiej wynajęła biurowiec w al. Żwirki i Wigury, tuż przy granicy Ochoty i Włoch. Cztery budynki wchodzące w skład kompleksu po-

wały w 2009 r. pod nazwą Lipowy Office Park.

Wynajął je w całości bank Pekao S.A., który urządził tam swoją główną siedzibę. Budynki opustoszały w 2023 roku, kiedy bank przeprowadził się do wieżowca Forest przy rondzie Zgrupowania AK „Radosław”. Niedawno dwa z czterech biurowców tego kompleksu zostały przebudowane na prywatne akademiki.

Jeden z dwóch pozostałych budynków nich wynajęła zaś Komenda Stołeczna Policji. – Zdecydowano o wynajęciu tymczasowej siedziby na rynku komercyjnym na czas realizacji naszej inwestycji przy Domaniewskiej – informuje Lucyna Rekowska.

Ile policjanci zapłacą za miesięczny wynajem biura? Na to pytanie KGP nie chce udzielić odpowiedzi. – Umowa zawarta pomiędzy najemcą i wykonawcą ma klauzulę niejawne – przekazała nam Rekowska. ●

Michał Żyłowski

Komenda dla pracowników z ul. Domaniewskiej wynajęła biurowiec w al. Żwirki i Wigury, tuż przy granicy Ochoty i Włoch



• Biurowiec ul. Domaniewskiej 36/38 jest obłożony charakterystycznymi czerwonymi płytami. FOT. JACEK MARCZEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

OGŁOSZENIE PŁATNE

Warszawa/34388612

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy,

działając na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami informuje, że na Elektronicznej Tablicy Ogłoszeń m.st. Warszawy (<http://eto.um.warszawa.pl/>), wywieszone zostały do publicznej wiadomości wykazy nieruchomości przeznaczonych do zbycia lub oddania w użytkowanie, najem, dzierżawę lub użyczenie.



um.warszawa.pl

Pocztą Polska

Budynek przy ulicy Świętokrzyskiej wystawiony na rynek

Czy ponadstuletni flagowy gmach Poczty Polskiej może się zamienić w apartamentowiec? – Budynek ma wysoki potencjał do komercjalizacji na zasadach najmu lub dzierżawy – przekonuje biuro prasowe.

Michał Wojtczuk

– Stylowe budynki Poczty Polskiej w centrach miast dzięki swojej architekturze i charakterowi mogą się stać miejscem dla działalności edukacyjnej, kulturalnej, artystycznej, wystawiennej, gastronomicznej czy usługowej – mówił niedawno Sebastian Mikosz, prezes Poczty Polskiej, zapowiadając projekt „Galerie Poczty Polskiej”.

Polega on na rzuceniu na rynek – do najmu lub dzierżawy – pocztowych budynków w całym kraju, w tym m.in. na Krupówkach w Zakopanem, w Bydgoszczy, Poznaniu, Lublinie. Zdaniem Poczty Polskiej, „nie są one niezbędne do działalności operacyjnej”. Jednym z nich jest gmach Poczty Polskiej przy ul. Świętokrzyskiej.

Na wynajem

Gmach u zbiegu Świętokrzyskiej i Jajnej został zbudowany w latach 1922-

23 według projektu Józefa Handzelewicza. Początkowo mieściła się tu Poczta Kasa Oszczędności. W międzywojniu był kilkakrotnie przebudowywany, m.in. podwyższono go o dwie kondygnacje i dobudowano mu nowe skrzydło. Podczas wojny został zniszczony. Odbudowano go dopiero w 1961 r. i ulokowano tam główny oddział Poczty Polskiej. Dziś jest jedyną placówką w Warszawie, która jest czynna całą dobę.

Budynek przy Świętokrzyskiej ma blisko 15 tys. m kw. powierzchni, podzielony jest na 460 pomieszczeń. Na parterze jest placówka pocztowa. Co jest wyżej? Pracownicy biura prasowego Poczty Polskiej mówią ogólnie: „niektóre jednostki operacyjne”.

A gdy pytamy, kiedy budynek może zostać opróżniony, jeśli znalazłby się klient zainteresowany jego wynajmem, również uciekają w ogólniki: „Poczta Polska posiada zdolność i możliwo-

ści do relokacji zasobów w niezbędnym czasie, oczekiwanym w tego typu projektach”. Są jednak dwa konkrety.

Na parterze placówka pocztowa

Po pierwsze, niezależnie od tego, jak wykorzystane miałyby zostać wyższe piętra budynku, na parterze ma pozostać placówka pocztowa. „Celem projektu Galerie Poczty Polskiej jest m.in. posiadanie placówek pocztowych w ramach budynków przeznaczonych na Galerie Poczty Polskiej – w zmienionej i dostosowanej formie do obecnych potrzeb oraz celów Spółki” – czytamy.

Po drugie, Poczta – przynajmniej obecnie – nie rozważa sprzedaży tego gmachu. – Budynek posiada wysoki potencjał do komercjalizacji na zasadach najmu lub dzierżawy – przekonuje biuro prasowe. To wyklucza możliwość prze-



FOT. ADAM STĘPIEN / AGENCJA WYBORCZA.PL

kształcenia ponadstuletniego gmachu w apartamentowiec

A lokalizacja w ścisłym centrum miasta jest bardzo kusząca z punktu widzenia inwestorów mieszkaniowych. Budynek przy Świętokrzyskiej nie jest objęty planem zagospodarowania, który limitowałby jego funkcję do usługowej.

Choć, trzeba zaznaczyć, wadą historycznego budynku jest to, że nie ma podziemnego parkingu, a na jego dziedzińcu może parkować tylko osiem aut. Tuż obok jest jednak podziemny parking pod pl. Powstańców Warszawy. Na razie świeci pustkami.

Minimum 20-25 lat

Można sobie co najwyżej wyobrazić adaptację budynku na mieszkania na wynajem. Ale to też zależy od tego, jak długi okres dzierżawy jest w stanie zaoferować Poczta Polska – to pewnie musiałoby być minimum 20-25 lat. Krótszy okres nie pozwoliłby na zwrot

nakładów na remont budynku. Poczta jednak nie podaje, na jak długo jest skłonna wynająć czy wydzierżawić gmach przy Świętokrzyskiej.

Otwarte pozostaje także pytanie, czy i jaki remont jest możliwy we wnętrzach. Poczta Polska co prawda w swojej ofercie pisze: „Możliwość aranżacji wnętrz do indywidualnych potrzeb”, ale obiekt jest wpisany do rejestru zabytków. Czyli na wszystkie zmiany musi się zgodzić konserwator zabytków. Jego służby czasami nie zgadzają się nawet na nowe podziały wewnątrz budynków objętych ochroną.

Między wierszami nieruchomościowej oferty Poczty Polskiej widać nadzieję, że znajdzie się chętny na urządzenie w budynku przy Świętokrzyskiej biur. Szanse na to nie są jednak wysokie: ponadstuletni gmach nie oferuje standardu, jakiego dziś oczekują najemcy biur w centrum. ●

Baby boom 2025 kangura rudego w stołecznym zoo

Bolesławowi przybyło pięciu potomków

– **To niezwykle – ogłaszają pracownicy ogrodu. Odwiedzający zoo mogą obserwować kangury w różnych fazach rozwoju.**

W grudniu na wybiegu australijskim w stołecznym zoo jest wyjątkowo tłoczno. Wszystko za sprawą stada kangurów rudych, których samice w tym roku urodziły aż pięcioro potomków: trzy samce, jedną samicę i młode, którego płeć nie jest na razie znana, bo nie opuściło dotąd torby matki.

– Wiemy, że jest, bo czasem z niej wygląda, obserwując otoczenie. Możemy też powiedzieć, że kolejna samica ma szóste młode w torbie. Wiemy, bo torba jest wypełniona – tłumaczy Adam Banaszek, opiekun kangurów i zwierząt kopytnych z warszawskiego zoo.

Wielkość ziarnka fasoli

Młode kangura rudego trafia do torby matki po zaledwie miesiącu dojrzwania w jej brzuchu. Gdy wpełza do torby, ma wielkość ziarnka fasoli. Tu spędza nawet 200 dni. Przyspane do sutka matki: dorasta i nabiera sił. – Najmłodszy kangurek, który na razie wystawia głowę z torby, siedzi tam już ponad osiem miesięcy – relacjonuje opiekun stada.

Kolejne młode – jedyna samiczka wśród maluchów – wychodzi już z torby matki na krótkie eskapady po wybiegu. – Ale szybko wraca z powrotem. Jeszcze nawet jej nie zaczepowaliśmy, bo gdy nas zobaczy, ucieka – wyjaśnia Adam Banaszek.

Kangurze przedszkole

Pozostałe trzy samce są już samodzielne i swobodnie skaczą po wybiegu. Opiekun opowiada, że trzymają się razem i tworzą kangurze „przedszkole”: – Czasem nawet podbiegną do ojca i wystawią klatę, pokazując, że też są samcami.

Ojciec o imieniu Bolek na szczęście nie reaguje na te zaczepki. Młode samce już nie odwiedzają toreb swoich mam, ale wsadzają do nich głowy, by napić się mleka. Najstarszy z chłopaków Robbie ma z tym problem: jego mama jest już w kolejnej ciąży.

– Kangurzyce mają dwa sutki. Jeden dla malucha, który siedzi w torbie, drugi – dla podroste, który po mleko wsadza głowę. To mleko ma inny skład, jest chudsze. Mama Robbiego miała niestety chory jeden sutek, więc Robbie, chcąc się napić, wyrzucał z torby małeństwo. Musieliśmy czasowo oddzielić matkę z młodym w torbie od stada – tłumaczy Banaszek.



• **Młode kangury rude na wybiegu w warszawskim zoo.**

FOT. MATERIAŁY PRASOWE WARSZAWSKIEGO ZOO

Robbie sobie poradził, bo głowę zaczął wsadzać do torby ciotki, która nie protestuje. Taka adopcja w stadach kangurów czasem się zdarza.

Musiał dojrzeć

W naturalnym środowisku kangury rude występują na sawannach Australii. W warszawskim zoo mieszkają obok kangurów rdzawoszarzych, emu i kazuarów. Stado liczy dziewięć osobników (dwójki najmłodszych jeszcze nie policzono). Zarządza nim jeden dorosły samiec – Bolesław. Jest w miarę młodym samcem. Kiedy przyjechał do Warszawy, przez pierwsze 12 miesięcy nie interesował się samicami. – Myśleliśmy, że jest bezpłodny, ale okazało się, że musiał po prostu dojrzeć – wy-

jaśnia opiekun. Młode, które urodziły się w tym roku, gdy dorosłą przeniosą się do innych placówek. – Musimy dbać o różnorodność genetyczną gatunku. Unikać sytuacji, w których rodzicami kolejnych młodych byłiby na przykład ojciec i córka, bo to źle wpływa na rozwój stada – tłumaczy Banaszek.

Kangury rude to największe z torbaczy. Samiec osiąga wysokość do półtora metra i waży nawet 120 kg, samica osiąga 110 cm i waży trzydzieści kilka kg. Kangury charakteryzuje długi ogon (u samców ma nawet metr długości), który służy za „trzecią” nogę, amortyzując skoki i pomagając utrzymać równowagę. W zoo kangury wychodzą na wybieg przez cały rok. Jeśli

zmarzną, mogą skorzystać z ogrzewanych stajenek. Zimą jedzą suszone liście wierzby, latem uwielbiają gałęzie i liście drzew owocowych, szczególnie jabłoni. Noce spędzają w sypialni mieszczącej się w budynku. Jako zwierzęta stadne śpią w grupie, układając się blisko siebie.

Zapraszamy!

– Pojawienie się pięciu młodych kangurów w jednym roku w warunkach hodowlanych zdarza się rzadko, dlatego to wyjątkowy moment zarówno dla nas – opiekunów, jak i zwiedzających, którzy mogą obserwować kangury w różnych fazach rozwoju – mówi Adam Banaszek. Pracownicy zoo zachęcają przy wybiegu kangurów rudych spędzić dłuższą chwilę, wtedy można nawet dostrzec głowę młodego kangurka wyglądającą z torby mamy.

Jak podaje PAP, w tym roku w zoo oprócz kangurów rudych na świat przyszły m.in.: dwie wikunie Różia i Raya, dwie alpaki Rico i Remik, sześć góralków skalnych, dwie sajmiri, pudu południowe Rosa, dwa markury śruborogie, koń Przewalskiego Rohan, dwa pingwiny przyławkowe oraz pawie kongijskie i wieloszpony pawie. ●

Magda Roszkowska

Niespodziewane odkrycie w centrum Warszawy

Szukali słynnej Żelaznej Bramy, znaleźli ślady zapomnianej ulicy

Na placu Żelaznej Bramy odkopano pozostałości torowiska tramwajowego. Jest pamiątką po przebiegającej niegdyś w tym miejscu ważnej arterii komunikacyjnej.

Tomasz Urzykowski

Wykopaliska od tygodnia prowadzi tutaj biuro architektury krajobrazu Palmett. Nadzoruje je archeolog Andrzej Jaskuła. Prace te mają związek z wykonywaną dokumentacją projektową przebudowy placu Żelaznej Bramy. Firma Palmett przygotowuje ją na zlecenie Zarządu Zieleni m.st. Warszawy.

– W ramach tego zamówienia mieliśmy zrobić odkrywki terenowe. Korzystając z okazji, zdecydowaliśmy, że je trochę rozszerzymy, żeby potwierdzić pierwotną lokalizację Żelaznej Bramy. Chcemy nakłonić miejskie Biuro Architektury i Planowania Przestrzennego do umieszczenia tu jakiegoś elementu upamiętniającego ten historyczny obiekt – mówi Bartłomiej Gasparski, członek zarządu i szef działu projektowego firmy Palmett.

Element Osi Saskiej

Żelazna Brama była ważnym elementem Osi Saskiej – wielkiego barokowego założenia urbanistycznego XVIII-wiecznej Warszawy, zrealizowanego z inicjatywy króla Augusta II. Zbudowano ją w 1735 r. jako główne zachodnie wejście do Ogrodu Saskiego. Przed nią rozciągał się plac targowy jurydyki Wielopole, za nią zaś biegła centralna aleja ogrodu, nad którą górował Wielki Salon, pawilon do wypoczynku i biesiad.

Autorami projektu bramy, podobnie jak całego ogrodu, byli prawdopodobnie architekci Matthäus Daniel Pöppelmann, jego syn Carl Friedrich Pöppelmann lub Joachim Daniel Jauch.

Wbrew nazwie, nie wykonano jej w całości z żelaza. Miała kamienne filary, na których powieszono żelazne ruchome skrzydła. W filarach także zamontowano kute z żelaza kraty, a na ich szczycie umieszczono wyrzeźbione w kamieniu symbole monarszej władzy: po jednej stronie herby Polski i Litwy zwieńczone królewską koroną, a po drugiej – herby dynastii Wettynów z elektorskim kapeluszem. Widok Żelaznej Bramy uwiecznił w 1779 r. na płótnie Bernardo Bellotto zwany Canaletto.

W 1818 r. zlikwidowano mur otaczający Ogród Saski i zastąpiono go metalowym ogrodzeniem. Trzy lata później odrobiono także Żelazną Bramę. Miało to związek z przesunięciem na wschód wejścia do ogrodu. Powstała wtedy nowa brama, oddalona od poprzedniej około 25 metrów. Tę z kolei zdemontowano razem z częścią ogrodzenia w 1936 r., gdy kosztem fragmentu parku przeprowadzono na północ ulicę Marszałkowską.

Żelazna Brama istnieje do dziś w nazwie placu i pobliskiego osiedla mieszkaniowego z czasów PRL-u. Miejsce, w którym się pierwotnie znajdowała, autorzy dokumentacji planowanej przebudowy pla-



• Fragment torowiska tramwajowego dawnej ulicy Granicznej

FOT. MICHAŁ BOROWCZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

■
*Ulica Graniczna
umożliwiała objazd
Ogrodu Saskiego, zanim
przecięto go przedłużoną
ulicą Marszałkowską*

cu wytypowali na podstawie archiwalnych map i zdjęć lotniczych. Wypada ono pomiędzy pomnikiem Tadeusza Kościuszki a jezdniami ulicy Marszałkowskiej. Już pierwszego dnia poszukiwań na głębokości około pół metra poniżej poziomu gruntu natrafiono na stare konstrukcje. Po ich dokładniejszym odsłonięciu z ziemi okazało się, że są to relikty torowi-

ska tramwajowego: utrwalone w prawie odciski podłużnych drewnianych podkładów i metalowe elementy mocujące szyny.

Miała charakter handlowy

Tramwaje kursowały przebiegającą wtedy niegdyś ulicą Graniczną, która umożliwiała objazd Ogrodu Saskiego, zanim przecięto go przedłużoną ulicą Marszałkowską. Istniała ona już w XVII w. Była wtedy drogą rozgraniczającą tereny jurydyk Grzybów i Wielopole, stąd jej nazwa. Gęsta zabudowa powstała przy niej w XVIII w., początkowo głównie drewniana, z czasem murowana. „W drugiej połowie XIX w. miała charakter handlowy. W XX w. należała do najruchliwszych ulic Warszawy, łącząc północną dzielnicę miasta przez Królewską z Mar-

sząkowską. Zabudowa została zniszczona całkowicie w 1944 r. Przez przeprowadzenie Marszałkowskiej przez Ogród Saski Graniczna straciła znaczenie arterii komunikacyjnej” – pisał Eugeniusz Szwankowski w książce „Ulice i place Warszawy”. Obecnie Graniczna jest ukrytą wśród bloków osiedlową ulicą na południe od placu Żelaznej Bramy.

Na poświęconej Tramwajom Warszawskim stronie tramwar.pl czytamy, że pierwszy konny tramwaj na ulicy Granicznej pojawił się w 1882 r. Z racji swojego położenia trasa ta szybko nabrała dużego znaczenia w sieci tramwajowej. Przebiegały nią linie łączące Muranów z Południowym Śródmieściem oraz Wolę z ciągiem Krakowskiego Przedmieścia. W 1899 r. było ich aż siedem. Pierwszy tramwaj elektryczny przejechał ulicą Graniczną w 1908 r. (linii nr 16 łączącej ulicę Młynarską z placem Zbawiciela), a rok później kursowały już trzy linie.

W dwudziestolecie międzywojennym ich liczba wzrosła do sześciu, prowadziły m.in. na Koło, Mokotów, Żoliborz i Ochotę. Tramwaje jeździły ulicą Graniczną w czasie okupacji, aż do wybuchu powstania warszawskiego. Po wojnie wróciły tu w 1946 r., ale nie na długo. „W dniu 22 października 1948 r. zaprzestano ruchu liniowego w związku z przekuwaniem torów na rozstaw 1435 mm i zmianą układu sieci torowej w tej części miasta, a niedługo potem rozebrano stare torowisko” – informuje tramwar.pl.

Ekipa firmy Palmett nie rezygnuje ze znalezienia pozostałości Żelaznej Bramy. – Szukamy ich teraz przy użyciu georadaru – mówi Bartłomiej Gasparski. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Lublin/34412386



Zarząd Województwa Lubelskiego

W dniu 12 grudnia 2025 r. na tablicy ogłoszeń, na V piętrze w budynku Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przy ul. Artura Grottgera 4 w Lublinie, został wywieszony na okres 21 dni,

Wykaz nieruchomości stanowiących własność Województwa Lubelskiego, przeznaczonych do zbycia w drodze darowizny, na rzecz Powiatu Łukowskiego

OGŁOSZENIE PŁATNE

Płock/34412392

Syndyk masy upadłości Pauliny Pawłowskiej- Rusnak- osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej **sprzedaż w wolnej ręki:**

maszyny przemysłowe:

- 2 maszyny do recyklingu- granulatory kabli elektrycznych,
- wózek podnośnikowy jezdniowy,
- kontener biurowo-wagowy.

Minimalna cena: **209.887,50 zł.**

Minimalna cena to 75% ceny wynikającej z operatów szacunkowych z dnia 03.03.2025 r. opracowanych przez rzeczoznawcę samochodów, maszyn i urządzeń Grzegorza Gwiazdowskiego. W/w rzeczoznawca jest również biegłym sądowym przy SO w Płocku.
Termin składania ofert: **do 19.12.2025 r. godz. 12:00.**
Istnieje możliwość przesłania ekspertyzy biegłego za pośrednictwem poczty elektronicznej.
Dane kontaktowe syndyka Anny Borysewicz: nr tel. 600 545 232; e-mail: anna.borysewicz@wp.pl.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Warszawa/34412261

Informuje się,

że zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami na Elektronicznej Tablicy Ogłoszeń (www.eto.um.warszawa.pl),

tablicy ogłoszeń w siedzibie Zarządu Terenów Publicznych przy ul. Podwałe 23 oraz na stronie internetowej ZTP (www.ztp.waw.pl)

zostały podane do wiadomości na okres 21 dni wykazy o numerach 116, 117 i 118 informujące o przeznaczeniu do oddania w dzierżawę nieruchomości m.st. Warszawy będącej w administrowaniu Zarządu Terenów Publicznych.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Lublin/34412380



Zarząd Województwa Lubelskiego

grudnia 2025 r. na tablicy ogłoszeń, na V piętrze w budynku Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego przy ul. Artura Grottgera 4 w Lublinie, zostały wywieszone na okres 21 dni,

wykazy nieruchomości, stanowiących własność Województwa Lubelskiego, przeznaczonych do wynajęcia oraz wydzierżawienia w trybie bezprzetargowym na rzecz Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, położonych w gminach: Końskowola, Biała Podlaska oraz Sitno

OGŁOSZENIE PŁATNE

Radom/34412231



Prezydent Miasta Radomia informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1145 z późn. zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia, przeznaczonej do oddania w najem na czas określony, położonej w Radomiu w rejonie ulic:

Witkacego/Kuronia (obr. 0121 Godów, ark. 131), działka oznaczona w ewidencji gruntów i budynków miasta Radomia nr 316/11 o pow. 491 m²,

Dla w/w nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta Nr RA1R/00069554/3.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Radom/34412263



Prezydent Miasta Radomia informuje, że w Urzędzie Miejskim w Radomiu, przy ul. Kilińskiego 30

zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1145 ze zm.), na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu wywieszony został wykaz nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Radomia przeznaczonej do zbycia w trybie bezprzetargowym, położonej w Radomiu przy ulicy:

- ul. Odrodzenia, oznaczonej w ewidencji gruntów miasta Radomia jako działka **nr 127/3** o powierzchni 348 m² (obr. 0032 – Dzierżków 2, ark. 140) KW Nr RA1R/00125241/7.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Białystok/34412374



STAROSTA BIELSKI W BIELSKU PODLASKIM
GK.6845.1.2.2021

INFORMACJA

o wywieszeniu wykazu nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność Skarbu Państwa, przeznaczonej do oddania w dzierżawę, w drodze bezprzetargowej, na rzecz właścicieli nieruchomości przyległej

Na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami /Dz. U z 2024 r., poz. 1145 ze zm./, Starosta Bielski w Bielsku Podlaskim uprzejmie informuje, iż na tablicach ogłoszeń w siedzibie Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim przy ul. Mickiewicza 46, ul. 3 Maja 17, ul. 11 Listopada 4 i ul. Widowskiej 1, w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Bielskiego: <http://bip-stbielsk.wrotapodlasia.pl>, a także na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Brańsk, został podany do publicznej wiadomości na okres **21 dni**, wykaz nieruchomości gruntowej przeznaczonej do wydzierżawienia w drodze bezprzetargowej. Bliższe informacje można uzyskać w Starostwie Powiatowym w Bielsku Podlaskim w Wydziale Geodezji i Katastru przy ul. 11 Listopada 4 w godzinach 7:30 – 15:30, pokój 109 (I piętro), tel. 85 833 11 40.

Informator usług funeralnych

WOLA

Exitus

Al. Solidarności 147,
dyżur całodobowy tel. 22 620 24 18,
vis a vis Urzędu Warszawa Wola

34389390

WOLA

DOM POGRZEBOWY
„BABICE”

ul. Okulickiego 5C, 05-082 Stare Babice
tel. całodobowy 602 11 89 49
www.babice.com.pl

34389200

ŚRÓDMIEŚCIE

Exitus

www.exitus.com.pl;

tel. 501 210 360

34389393

WOLA

AMBER

Młynarska 52,
tel. całodobowy 501 796 471

34389308



Dziel się wspomnieniami
o bliskich

Wejdź na serwis odeszli.pl

OKOLICE WARSZAWY

Exitus

Otwock, Kościelna 1 a,
tel. 22 779 23 39

Mińsk Mazowiecki, 1-go PLM „Warszawa”,
tel. 25 759 17 25

34389392

Z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość,
że 10 grudnia 2025 roku
zmarł



profesor zwyczajny
Andrzej Koss

wybitny konserwator dzieł sztuki,
honorowy członek Towarzystwa Przyjaciół
Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie,
kawaler Srebrnej Laski z Różą Czerwoną.

Non omnis moriar

Żonie i Rodzinie

składamy wyrazy szczerzego współczucia

Towarzystwo Przyjaciół Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412350

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Prof. dr. hab. inż.
Wojciecha Przetakiewicza

wieloletniego Przyjaciela Wydziału

Odszedł wybitny uczony, oddany nauczyciel i mentor,
człowiek, którego wiedza, postawa i życzliwość trwale zapisały się
w historii Polskiej Nauki oraz w pamięci wszystkich,
którzy mieli zaszczyt z Nim pracować lub być Jego uczniami.

Rodzinie Pana Profesora

składamy najgłębsze kondolencje

*Spółeczność Akademicka
Wydziału Inżynierii Materiałowej Politechniki Warszawskiej*

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412317

Więc uśmiechając się przez łzy
Panią nadzieję proszę by
Zeszła tu w noc grudniową z nieba
Bo jakże bez niej dzisiaj śpiewać...

Z wielkim żalem żegnamy

Magdę Umer



reżyserkę, scenarzystkę, aktorkę

niezrównaną interpretatorkę piosenki poetyckiej

*dyrekcja i zespół
Teatru Polskiego im. Arnolda Szyfmana w Warszawie*

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412435

Z głębokim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci

Magdy Umer

ikony poezji śpiewanej, reżyserki, dziennikarki, scenarzystki i aktorki.
Współpracowała z największymi. I śpiewała ich teksty jak nikt inny.
Zachwycała. Wzruszała.

Odeszła artystka o wielkiej wrażliwości,
ucząca nas pięknego patrzenia na świat i ludzi.

Będzie nam Jej bardzo brakowało.

Rodzinie i bliskim

składam
wyrazy współczucia.

Prezydent m.st. Warszawy

Rafał Trzaskowski

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412429

Dnia 9 grudnia 2025 roku zmarł w wieku 96 lat



Jacek Stefan Kossakowski

dr. nauk medycznych lekarz specjalista urolog

Msza święta, po której nastąpi odprowadzenie do grobu, odprowadzona będzie
dnia 19 grudnia 2025 roku (piątek) o godzinie 11.50
w kościele murowanym na Cmentarzu Bródnowskim

O czym zawiadamiają
córka, syn z żoną, wnuki i prawnuki oraz pozostała rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412323

Z głębokim żalem przyjąłem wiadomość o śmierci



Pana Profesora
Jacka Semaniaka

prezesa Głównego Urzędu Miar,
byłego Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach,
wybitnego fizyka i znakomitego organizatora nauki,
Człowieka wyjątkowej dobroci, szlachetności i życzliwości,
którego mądrość i ciepło na zawsze pozostaną w naszej pamięci.

Rodzinie, Bliskim i Współpracownikom

składamy wyrazy głębokiego współczucia.

Rektor Uniwersytetu Warszawskiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412371

Naszemu Serdecznemu Koledze

Darkowi Biedzie
oraz
Jego Najbliższym

wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Mamy

składa

*Dyrekcja i Pracownicy Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami
w Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy*



www.nekrologi.wyborcza.pl/34412372



Lenard Seroczyński

Z głębokim żalem zawiadamiamy, iż dnia 10 grudnia 2025 roku zmarł
nasz Kochany Tata i Dziadek.

Absolwent Wydziału Handlu Zagranicznego Szkoły Głównej Handlowej
w Warszawie oraz pracownik Ministerstwa Handlu Zagranicznego
i centrali handlu zagranicznego.

Pożegnanie Lenarda odbędzie się
w czwartek, 18 grudnia 2025 roku, o godzinie 13.00
w Sali Pożegnań (sala „C”) przy ul. Kazimierza Wójcickiego 14,
po czym nastąpi odprowadzenie do grobu na Cmentarzu Północnym.

O czym zawiadamia pogrążona w głębokim smutku

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34412353

■ nekrologi.wyborcza.pl



Zamieść:

**nekrolog
kondolencje
wspomnienie**



nekrologi@wyborcza.pl, pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383, 22 55 55 399, 22 55 55 555



ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
BIAŁEGOSTOKU
ul. Stenimska 1, 15-950 Białystok
URB-I.6721.22.4.2025

Białystok, 09 grudnia 2025 r.

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Zawady w Białymstoku z zastosowaniem postępowania uproszczonego.

Na podstawie art. 27b ust. 4 pkt 1 w związku z art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) oraz zgodnie z art. 39 ust. 1, art. 40, w związku z art. 46 ust. 1 pkt 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.) **informuję o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części osiedla Zawady w Białymstoku** przyjętego uchwałą Nr LVII/675/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 29 maja 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 178 poz. 1660 z dnia 01.07.2006 r.) zmienionego uchwałą Nr XXVII/309/08 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 21 kwietnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. Nr 114 poz. 1180 z dnia 19.05.2008 r.), z zastosowaniem postępowania uproszczonego. Jednocześnie zawiadamiam o opracowaniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do ww. zmiany, w ramach której sporządzona zostanie prognoza oddziaływania na środowisko.

Zmiana planu obejmuje obszar w granicach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, uchwalonego uchwałą Nr LVII/675/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 29 maja 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2006 r. poz. 1660), zmienionego uchwałą Nr XXVII/309/08 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 21 kwietnia 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2008 r. poz. 1180) w zakresie doprecyzowania zasad zagospodarowania terenów w związku z przebiegiem linii elektroenergetycznych 110 kV.

Wnioski do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko należy składać w formie pisemnej (na adres: Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Urbanistyki, ul. Stenimska 1, 15-950 Białystok), ustnej do protokołu (w siedzibie Departamentu Urbanistyki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. dr I. Białówny 11, pok. 211 – po wcześniejszym telefonicznym umówieniu się z pracownikiem prowadzącym sprawę, tel. 85 869 6628; 85 869 6603 lub 85 869 6608) lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej (na adres e-mail: du@um.bialystok.pl). Wnioski można wnosić w terminie do 07 stycznia 2026 r.

Złożone wnioski do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zostaną rozpatrzone przez Prezydenta Miasta Białegostoku.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki

Administratorem danych jest Prezydent Miasta Białegostoku. Dane będą przetwarzane w celu prowadzenia postępowania wskazanego w ogłoszeniu. Wnioskodawcom przysługują prawa: do żądania dostępu do własnych danych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania lub wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania. Więcej informacji o przetwarzaniu danych osobowych i realizacji praw znajduje się pod adresem https://bip.bialystok.pl/rozwoj_gminy/zagospodarowanie-przestrzenne/formularze.html

Białystok/34412222

OBWIESZCZENIE WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Zgodnie z art. 89 oraz art. 90 w związku z art. 44a ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 2018r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1747 ze zm.) – dalej ustawa CPK, art. 9 i 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) – dalej jako Kpa., niniejszym zawiadamia się, że w dniu 8 grudnia 2025 r. Wojewoda Mazowiecki wydał postanowienie Nr 1777/SAAB/2025 nadające rygor natychmiastowej wykonalności decyzji Wojewody Mazowieckiego Nr 5/SPEC/2025 z dnia 8 stycznia 2025 r. znak: WIR-I.746.1.44.2023 WIR-I.747.6.28.2023, ustalającej lokalizację inwestycji w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego dla inwestycji pn. „Budowa Lotniska (port Solidarność) Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z układem komunikacyjnym po jego zachodniej stronie”; dla:

inwestor: Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 142B, 02-305 Warszawa

inwestycja: „Budowa Lotniska (port Solidarność) Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z układem komunikacyjnym po jego zachodniej stronie”.

Adres inwestycji jest tożsamy z adresem wskazanym w decyzji Wojewody Mazowieckiego Nr 5/SPEC/2025 z dnia 8 stycznia 2025 r. znak: WIR-I.746.1.44.2023 WIR-I.747.6.28.2023.

Stosownie do art. 44a ustawy CPK, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie CPK nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności na wniosek Spółki Celowej, jeżeli jest to uzasadnione interesem społecznym lub gospodarczym lub jeżeli jest to niezbędne do wykazania prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane w rozumieniu art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie CPK, której nadano rygor natychmiastowej wykonalności, wywołuje skutki, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 2–4 oraz w art. 44a ust. 2 ustawy CPK:

1. stanowi podstawę uzyskania pozwolenia na budowę i wiąże organ wydający to pozwolenie;
2. wiąże organ ochrony zabytków przy wydawaniu pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów z obszaru wpisanego do rejestru zabytków oraz określenia sposobu postępowania z zabytkami w przypadku zamknięcia cmentarza;
3. zobowiązuje do wydania nieruchomości, opróżnienia lokali i innych pomieszczeń oraz uprawnienia do faktycznego objęcia nieruchomości w posiadanie przez Spółkę Celową;
4. przyznaje Spółce Celowej prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane w rozumieniu art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane;
5. stanowi podstawę uzyskania pozwolenia na prace przygotowawcze, o którym mowa w art. 76a ust. 1;
6. wiąże Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego przy wydawaniu zezwolenia na założenie lotniska użytku publicznego, o którym mowa w art. 55 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze;
7. uprawnia Spółkę Celową do zajęcia terenów wód płynących, dróg publicznych lub terenów linii kolejowej, na zasadach i w trybie określonych w art. 81.

Przedmiotowe postanowienie oraz wnioski inwestora znajdują się do wglądu w Wydziale Infrastruktury i Rolnictwa Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (Plac Bankowy 3/5 pok. 7, 00-950 Warszawa), po wcześniejszym umówieniu się telefonicznym pod nr 22 695-62-19. Osoby nieumówione nie będą obsługiwane. Informacja w sprawach będzie ponadto udzielania telefonicznie w poniedziałek w godz.13:00 – 16:00 lub w czwartek w godz. 8:00 – 12:00 pod nr 22 695-66-48.

Pozostałe akta sprawy zakończonej decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 5/SPEC/2025 z dnia 8 stycznia 2025 r. znak: WIR-I.746.1.44.2023 WIR-I.747.6.28.2023, ustalającą lokalizację inwestycji w zakresie Centralnego Portu Komunikacyjnego dla inwestycji pn. „Budowa Lotniska (port Solidarność) Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z układem komunikacyjnym po jego zachodniej stronie” znajdują w Ministerstwie Rozwoju i Technologii.

Zgodnie z art. 82 ust. 1 i art. 89 ust. 1 ustawy CPK organ doręcza rozstrzygnięcie wnioskodawcy; doręcza zawiadomienie o wydaniu rozstrzygnięcia właścicielom oraz użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych rozstrzygnięciem – ze skutkiem doręczenia decyzji, na adres określony w katastrze nieruchomości; innym stronom doręcza rozstrzygnięcie w drodze obwieszczenia.

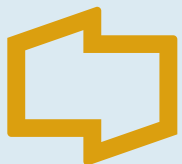
Zgodnie z art. 90 ustawy CPK obwieszczenia dokonuje się w urzędzie obsługującym organ prowadzący postępowanie, w urzędach gmin właściwych ze względu na lokalizację inwestycji, w Biuletynie Informacji Publicznej tego urzędu i tych gmin oraz w prasie i na stronie internetowej Pełnomocnika. Zawiadomienie albo doręczenie w drodze obwieszczenia uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publikacji obwieszczenia. Termin, o którym mowa zdanie powyżej, rozpoczyna swój bieg w dniu publikacji obwieszczenia, które opublikowano jako ostatnie

Data publicznego obwieszczenia: **16 grudnia 2025 r.**

WIR-I.746.1.44.2023
WIR-I.747.6.28.2023

Warszawa/34411844

NEWSLETTER



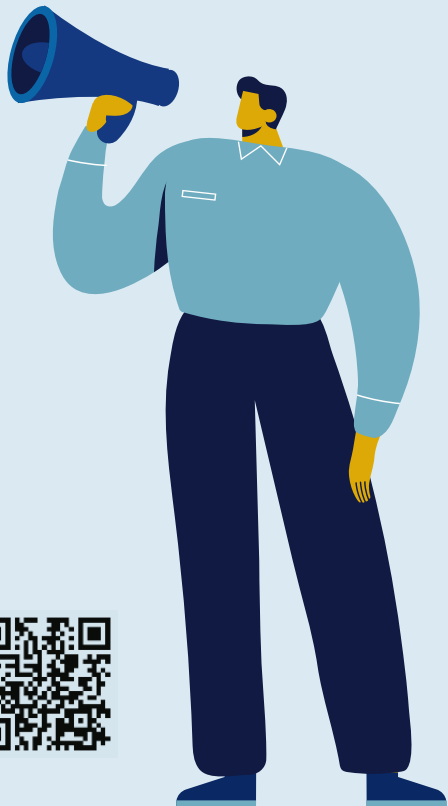
Komunikaty.pl

Nowości w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty, ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl** lub użyj kodu QR





WOJEWODA LUBELSKI

IF-I.7820.24.2023.PP

Lublin, dnia 11 grudnia 2025 r.

OBWIESZCZENIE WOJEWODY LUBELSKIEGO

o wydaniu decyzji nr 15/25 z dnia 2 grudnia 2025 r., znak: IF-I.7820.24.2023.PP

Działając na podstawie art. 11f ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 311) dalej zwanej *specustawą drogową* oraz art. 38, art. 44, art. 72 ust. 6 i art. 95 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) zawiadamiam, że w dniu 2 grudnia 2025 r., na rzecz Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, została wydana decyzja nr 15/25, znak: IF-I.7820.24.2023.PP, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na:

budowa drogi ekspresowej S17 Piaski – Hrebenne, odcinek nr 7: węzeł „Zamość Południe” bez węzła – węzeł „Tomaszów Lubelski Północ” bez węzła, w ramach inwestycji pod nazwą:
Zaprojektowanie i budowa drogi ekspresowej S17 Piaski – Hrebenne, Odcinek nr 7: węzeł „Zamość Południe” bez węzła – węzeł „Tomaszów Lubelski Północ” bez węzła; dt. ok.18,498km”

1. Inwestycja będzie realizowana na działkach: w liniach rozgraniczających:

Obręb: Majdan Krynicki, gmina Krynice, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczanej pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczanej pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
49/3	49/6	-	49/7
272	272/1	-	272/3
49/4	49/8	49/9	49/10
49	49/11	49/12	49/14
		49/13	49/15
50/3	50/8	50/9	50/11
		50/10	50/12
50/4	50/14	-	50/13
52/8	52/8	-	-
275	275/3	-	275/4
		-	275/5
50/2	50/5	50/6	-
		50/7	-
52/7	52/21	52/22	52/23
52/3	52/27	52/28	-
		52/29	-
52/2	52/30	52/31	52/32
52/10	52/33	-	52/34
52/9	52/13	52/14	52/16
		52/15	-
		280/2	-
280	280/1	280/3	280/5
		280/4	-
52/1	52/17	52/18	52/20
		52/19	-
		89/10	-
89/4	89/9	89/11	89/14
		89/12	-
		89/13	89/15
89/3	89/16	89/17	89/20
		89/18	-
		89/19	89/21
88/3	88/6	88/7	88/10
		88/8	-
		88/9	88/11
88/2	88/12	88/13	88/16
		88/14	-
		88/15	88/17
87/2	87/3	87/4	87/6
		87/5	87/7
		85/12	85/15
85/5	85/11	85/13	-
		85/14	85/16
85/10	85/22	85/23	-
		85/24	85/25
		85/26	-
85/8	85/17	85/18	-
		85/19	85/21
		85/20	-
84/2	84/3	84/4	-
		84/5	84/6
84/1	84/7	84/8	-
		84/9	84/10
80/2	80/3	80/4	80/5
		281/2	281/4
281	281/1	281/3	281/5
103/4	103/12	103/13	-
		103/14	103/15
79/9	79/10	79/11	79/12
78/6	78/11	78/12	78/13
78/4	78/14	78/15	78/16
103/1	103/18	103/19	-
		103/20	-
		103/21	103/23
		103/22	-
102/6	102/28	102/29	-
		102/30	102/31
		102/32	-
102/5	102/17	102/18	102/20
		102/19	-
102/4	102/21	102/22	-
		102/23	102/27
	102/25	102/24	-
		102/26	-
		100/10	-
100/8	100/9	100/11	100/13
		100/12	-
100/7	100/14	100/15	100/16
99	99/1	99/2	-
		99/3	99/4
98	98/1	98/2	98/4
		98/3	-
97/2	97/3	97/4	97/6
		97/5	-
100/5	100/17	100/18	-
		100/19	-
51/7	-	51/9	51/10
52/11	-	52/24	52/26
		52/25	-
77/2	-	77/5	-
		77/6	77/7
88/4	-	88/18	88/19
89/5	-	89/22	89/23
89/7	-	89/24	89/25
53/6	-	53/19	53/20
103/6	-	103/16	103/17
97/1	-	97/7	97/8
96	-	96/1	96/2
100/6	-	100/6	-

Obręb: Dąbrowa, gmina Krynica, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczanej pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczanej pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
287	287/1	287/2	287/3
		-	287/4
296/1	296/1	-	-
296/2	296/3	296/4	296/5
31/1	31/1	-	-
31/2	31/3	31/4	31/5
32/2	32/2	-	-
32/3	32/4	32/5	32/6
33	33/1	33/2	33/3
39	39/1	39/2	-
		39/4	39/3
35	35/1	35/2	-
41/3	41/4	41/5	41/7
		41/6	-
42/2	42/3	42/4	42/6
		42/5	-
43/2	43/3	43/4	43/6
		43/5	-
44/4	44/5	44/6	44/8
		44/7	-
46/2	46/3	46/4	46/6
		46/5	-
48/3	48/5	48/6	-
48/4	-	48/7	48/8
49/2	49/4	49/5	49/7
		49/6	-
49/3	49/12	49/11	-
49/1	49/8	49/9	49/10
51	51/1	51/2	-
		51/3	51/4
52	52/1	52/2	-
		52/3	52/4
		53/2	-
53	53/1	53/3	53/4
		54/2	-
54	54/1	54/3	54/4
		55/2	-
55	55/1	55/3	55/4
		56/2	-
56	56/1	56/3	56/4
		57/2	-
57	57/1	57/3	57/4
		58/2	-
58	58/1	58/3	58/4
		59/2	-
59	59/1	59/3	59/4
60/3	60/7	60/8	60/10
		60/9	60/11
60/2	60/12	60/13	60/15
		60/14	60/16
61/1	61/3	61/4	61/6
		61/5	61/7
297	297/1	297/2	297/4
		297/3	297/5
62	62/2	62/3	62/5
		62/4	62/6
63	63/2	63/3	63/5
		63/4	63/6
64	64/2	64/3	64/5
		64/4	64/6
65	65/1	65/2	65/4
		65/3	65/5
66/6	66/8	66/9	66/11
		66/10	66/12
67/6	67/8	67/10	67/12
		67/9	67/11
69/4	69/9	69/10	69/12
		69/11	69/13
70	70/1	70/2	70/4
		70/3	70/5
73	73/1	73/2	73/4
		73/3	73/5
75	75/1	75/2	75/4
		75/3	75/5
294	294/1	294/2	294/4
		294/3	294/5
77	77/1	77/2	77/4
		77/3	77/5
78	78/1	78/2	78/4
		78/3	78/5
79/3	79/4	79/5	79/7
		79/6	79/8
80/1	80/3	80/4	80/6
		80/5	80/7
		81/9	81/11
81/1	81/8	81/10	81/12
		81/4	-
81/2	81/3	81/5	87/7
82/2	82/3	82/4	82/6
		82/5	82/7
303/1	303/3	303/4	303/6
		303/5	303/7
303/2	303/8	303/9	303/11
		303/10	303/12
84	84/1	84/2	84/4
		84/3	-
85	85/1	85/2	85/4
		85/3	85/5
86/1	86/3	86/4	86/6
		86/5	86/7
87/1	87/3	87/4	87/6
		87/5	87/7
88/3	88/5	88/6	88/8
		88/7	-
89/2	89/6	89/7	89/8
89/3	89/9	89/10	-
90	90/1	90/2	90/4
		90/3	90/5
		94/4	94/7
94/1	94/3	94/5	-
		94/6	94/8
		93/2	-
93	93/1	93/3	93/5
		93/4	-
289	289/1	-	289/2
		-	289/3
105	105/1	105/2	105/3
106	106/1	-	106/3
	106/2	-	-
107	107	-	-
107/1	107/1	-	-
		108/2	-
108	108/1	108/3	-

116	116/1	116/2	116/3
118/1	118/3	118/4	118/5
119/1	119/3	119/4	119/5
119/2	119/6	119/7	119/8
120	120/1	120/2	120/3
121	121/1	121/2	121/3
122	122/1	122/2	122/3
123	123/1	123/2	123/3
126/1	126/3	126/4	126/5
127	127/1	127/2	127/3 127/4
129	129/1	129/2	129/3
		-	129/4
130	130/1	130/2	130/3
		-	130/4
132	132/1	132/2	132/3
		-	132/4
134/3	134/8	-	134/9
134/4	134/5	134/6	134/7
136	136/1	136/2	136/3
		-	136/4
137/1	137/7	-	137/8
137/2	137/4	137/5	137/6
139/1	139/2	139/3	139/4
		-	139/5
		-	142/6
142/1	142/4	142/5	142/7
		-	142/10
142/3	142/8	142/9	142/11
		-	143/2
143	143/1	-	144/3
144	144/1	144/2	147/2
147	147/1	-	-
148	148/1	148/2	-
150	150/1	-	150/2
151	151	-	-
152/1	152/4	152/5	156/6
		156/2	156/4
156	156/1	156/3	156/5
		-	-
157	157/1	157/2	157/4
		157/3	-
159/1	159/3	159/4	159/5
161	161/1	161/2	161/4
		161/3	161/5
162	162/1	162/2	162/4
		162/3	162/5
163	163/1	163/2	163/4
		163/3	163/5
164	164/1	164/2	164/4
		164/3	164/5
165	165/1	165/2	165/4
		165/3	165/5
166	166/1	166/2	166/4
		166/3	166/5
167	167/1	167/2	167/4
		167/3	167/5
168	168/1	168/2	168/4
		168/3	168/5
169	169/1	169/2	169/4
		169/3	169/5
170	170/1	170/2	170/4
		170/3	170/5
171/1	171/3	171/4	171/5
171/2	171/6	171/7	171/8
172	172/1	172/2	172/4
		172/3	172/5
174	174/1	174/2	174/3
292	292/1	292/2	292/3
187	187/1	187/2	187/3
26/3	-	26/4	26/5
30/5	-	30/6	30/7
283/51	-	283/52	283/53
92	-	92	-
101	-	101/1	101/2
102	-	102/1	102/2
103	-	103/1	103/2
104	-	104/1	104/2
109	-	109/1	109/3
149	-	149/1	149/2
281	-	281/1	281/2
11/4	-	11/5	11/6
17/3	-	17/4	17/5
18/3	-	18/4	18/5

Obręb: Krynice, gmina Krynice, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczanej pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczanej pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
672	-	672/1	672/2
591	-	591/1	591/2
627	-	627/1	627/2

Obręb: Budy Dzierżążnińskie, gmina Krynice, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczanej pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczanej pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
5	5/1	5/2	5/3
6	6/1	6/2	6/3
7	7/1	7/2	7/3
8	8/1	8/2	8/3
9	9/2	9/1	-
10	10/2	10/1	-
11	11	-	-
12			

32/1	32/3	32/4	32/5
33/1	33/3	33/4	33/5
34/2	34/3	34/4	34/5
35	35/1	35/2	35/3
289	289/1	-	289/2
			289/3
64	64/1	64/3	64/4
	64/2		
65	65/1	-	65/2
66/3	66/3	-	-
66/4	66/4	-	-
66/1	66/1	-	-
67/1	67/7	67/6	-
67/2	67/3	67/4	67/5
290	290/1	290/2	290/4
			290/3
108	108/1	-	108/2
109	109	-	-
110/1	110/3	110/4	-
111/1	111/3	111/4	-
111/2	111/5	111/6	-
293	293/1	293/2	293/3
			293/4
172	172/1	-	172/2
173	173/1	-	173/2
174	174/1	174/2	174/3
175	175	-	-
176	176	-	-
177	177	-	-
178	178/1	178/2	-
179	179/1	179/2	179/4
		179/3	
180	180/1	180/2	-
182	182/1	182/2	-
294	294/1	294/2	294/4
		294/3	294/5
231	231/1	231/2	231/3
232	232/1	232/2	232/3
233	233/1	233/2	233/3
234	234/1	234/2	234/3
235	235/1	235/2	235/3
236	236/1	236/2	236/3
237	237/1	237/2	237/3
		238/2	
238	238/1	238/3	238/4
		239/2	
239	239/1	239/3	-
		240/5	240/6
240/3	240/4	240/8	-
240/1	240/7	240/9	-
240/2	240/10	241/3	241/5
241/2	241/3	241/7	241/8
241/1	241/6	242/2	242/3
242	242/1	243/2	243/3
243	243/1	244/2	244/3
244	244/1	245/2	245/3
245	245/1	246/2	246/3
246	246/1	247/5	247/6
247/1	247/4	281/2	281/3
281	281/1	282/2	-
282	282/1	283/2	283/3
283	283/1	284/2	284/3
284	284/1	23/1	23/2
23	-	24/1	24/2
24	-	61/1	61/2
61	-	63/3	63/4
63/1	-	68/1	68/2
68	-	69/3	69/4
69/1	-	69/5	69/6
69/2	-	25/1	25/4
		25/2	25/5
25	-	25/3	
		36/1	36/2
36	-	-	-
110/2	-	112/1	112/3
		112/2	
112	-	181/1	181/2
181	-	183/1	183/2
183	-	247/7	247/8
247/2	-	247/10	247/11
247/3	-	248/1	248/2
248	-	249/1	249/2
249	-	230/1	230/2
230	-		
Obręb: Sumin, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
182	182/1	182/2	182/4
		182/3	182/5
14	14/1	14/2	14/3
16	16/1	16/2	16/3
		17/2	17/4
17	17/1	17/3	17/5
		18/3	18/6
18/1	18/2	18/4	18/7
		18/5	
		19/3	19/6
19/1	19/2	19/4	19/7
		19/5	
		20/4	
20/2	20/3	20/5	20/8
		20/6	
		20/7	
		22/6	
22/3	22/4	22/5	22/7
184	184/1	-	184/2
			184/3
161	161/1	161/2	161/3
160	160/1	-	160/2
158/2	158/3	-	158/4
158/1	158/5	-	158/6
157/5	157/9	-	157/10
157/2	157/6	157/7	157/8
185	185/1	185/2	185/3
178	178	-	-
179	179	-	-
180	180	-	-
181	181/1	181/2	-
		20/9	
20/1	-	20/10	20/11
156/2	-	156/3	156/4
163/3	-	163/4	163/5
162/1	-	162/2	162/3
23/2	-	23/3	23/4
6/4	-	6/7	6/8
194	-	194/1	194/2

Obręb: Tarnawatka_ ark 3, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
192/1	192/7	192/8	-
195/3	195/3	-	-
195/4	195/4	-	-
196/3	196/12	196/13	-
846/1	846/3	-	846/4
			846/5
192/2	192/3	192/4	192/6
		192/5	
195/5	195/7	195/8	195/9
195/6	195/10	195/11	-
196/5	196/9	196/10	196/11
194/2	194/3	194/4	194/5
196/8	196/18	-	196/19
848	848/1	848/2	848/4
			848/3
305/3	305/4	305/5	305/6
305/2	305/7	305/8	305/9
305/1	305/10	305/11	305/12
304/3	304/13	304/14	-
304/4	304/7	304/8	304/9
303	303/1	303/2	303/3
			303/4
302	302/1	-	302/2
304/6	304/10	304/11	304/12
850/1	850/2	850/3	850/4
			850/5
321/4	321/7	321/8	321/9
330	330/1	330/2	330/3
328	328/1	328/2	328/3
327	327/1	327/2	327/3
			327/4
			326/3
326	326/1	326/2	326/4
322/2	322/3	322/4	322/5
323	323/1	323/2	323/3
324	324/1	324/2	324/3
325	325/1	325/2	325/4
		325/3	
1077	1077/1	1077/2	1077/3
287	287/1	287/2	287/3
851	851/1	-	851/2
			851/3
277/1	277/8	277/9	277/10
1078	1078/1	1078/2	1078/3
277/2	277/3	277/4	277/6
		277/5	277/7
278	278/1	278/2	278/4
		278/3	
279/1	279/3	279/4	279/5
279/2	279/6	279/7	279/8
265/3	265/4	265/5	265/6
		262/2	262/4
262	262/1	262/3	262/5
			262/6
260/1	260/5	260/6	260/7
261	261/1	261/2	261/4
		261/3	261/5
260/2	260/8	260/9	260/10
260/4	260/14	260/15	260/16
852	852/1	-	852/2
			852/3
389/1	389/9	389/10	389/12
		389/11	
		389/4	389/7
389/2	389/3	389/5	389/8
		389/6	
395	395/1	395/2	395/4
		395/3	395/5
396/1	396/3	396/4	396/5
			396/6
396/2	396/7	396/8	396/9
			396/10
399	399/1	399/2	399/3
			399/4
853	853/1	853/2	853/3
			853/4
420/19	420/22	420/23	420/25
		420/24	420/26
420/3	420/3	-	-
420/20	420/31	420/33	420/35
	420/32	420/34	
420/21	420/27	420/28	
		420/29	420/30
431	431/1	431/2	431/3
			431/4
425	425/1	425/2	425/4
		425/3	
424	424/1	424/2	424/4
		424/3	
423	423/1	423/2	423/3
422/1	422/3	422/4	422/5
422/2	422/6	422/7	422/8
421	421/1	421/2	421/3
419/7	419/15	-	419/16
419/8	419/17	-	419/18
419/3	419/9	419/10	419/11
419/4	419/12	419/13	419/14
845	-	845/1	845/2
182/1	-	182/3	182/4
190/3	-	190/7	190/8
196/4	-	196/14	196/15
194/2	194/3	194/4	194/5
308	-	308/1	308/2
304/5	-	304/15	304/16
265/1	-	265/7	265/8
265/2	-	265/9	265/10
263	-	263/1	263/2
260/3	260/11	260/12	260/13
388/3	-	388/4	388/5
388/2	-	388/6	388/7
419/5	-	419/19	419/20
419/6	-	419/6	-
416/8	-	416/8	-
190/5	-	190/9	190/10
190/6	-	190/11	190/12
196/7	-	196/16	196/17
197/7	-	197/9	197/10
362	-	362/1	362/2
857	-	857/1	857/2
418	-	418/2	-
416/20	-	416/28	416/29
416/21	-	416/30	416/31
416/10	-	416/24	-
		416/25	
416/11	-	416/22	416/23
416/13	-	416/26	416/27
456/19	456/19	-	-
456/20	456/20	-	-
456/21	456/21	-	-
456/22	456/22	-	-
456/23	456/23	-	-
456/24	456/24	-	-

456/25	456/25	-	-
456/26	456/26	-	-
456/27	456/27	-	-
456/28	456/28	-	-
456/29	456/29	-	-
456/30	456/30	-	-
456/31	456/31	-	-
456/32	456/32	-	-
456/33	456/33	-	-
456/34	456/34	-	-
456/35	456/35	-	-
456/36	456/36	-	-
454	454	-	-
455	455	-	-
Obręb: Tarnawatka Osada, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
7/1	7/13	7/14	7/15
7/2	7/16	-	7/17
7/8	7/9	7/10	7/12
	7/11		
2/16	2/24	2/25	2/26
2/17	2/27	2/28	2/29
2/18	2/30	2/31	2/32
2/19	2/33	2/34	2/35
Obręb: Wieprzów Tarnawacki, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
490	490/1	490/2	490/3
			490/4
495/2	495/7	-	495/8
			495/9
495/1	495/3	-	495/4
			495/5
526	526/1	-	526/2
			526/3
501/3	501/13	-	501/14
			501/15
501/4	501/5	501/6	501/7
			501/8
501/2	501/9	501/10	501/11
			501/12
Obręb: Dąbrowa Tarnawacka, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
272	272/1	272/2	272/3
			272/4
170	170/1	170/2	-
169	-	169	-
168	-	168/1	168/2
171	171	-	-
172	172	-	-
173	173	-	-
		279/2	279/5
279	279/1	279/3	279/6
		279/4	
299	299/1	-	299/2
			299/3
281	281/1	281/2	281/5
		281/3	
		281/4	
280	280/1	280/2	280/3
288	288/1	288/2	288/3
289	289/1	289/2	289/3

104/1	104/1	-	-
105/1	105/3	-	105/4
106/1	106/3	-	106/4
24/3	24/5	-	24/6
31/2	31/3	-	31/4
32/2	32/3	-	32/4
33/2	33/3	-	33/4
34/2	34/3	-	34/4
29/2	29/2	-	-
30/2	30/3	-	30/4
131	131/1	131/2	131/3
150/4	150/33	150/34	-
151/1	151/3	151/4	-
108	-	108/1	108/2
120/2	-	120/8	120/9
121/5	-	121/11	121/12
121/4	-	121/9	121/10
121/2	-	121/7	121/8
144	-	144/1	144/2
123	-	123/1	123/2
124	-	124/1	124/2
125	-	125/3	125/4
126	-	126/1	126/2
127	-	127/1	127/2
128	-	128/1	128/2
129	-	129/1	129/2
130	-	130/1	130/2
134	-	134/1	134/2
69	-	69/1	69/2
76	-	76/1	76/2
91/1	91/1	-	-
92/1	92/1	-	-
94/2	94/2	-	-
178/1	178/1	-	-
179/1	179/1	-	-
96/13	96/13	-	-
96/16	96/16	-	-
96/19	96/19	-	-
96/22	96/22	-	-
96/25	96/25	-	-
97/1	97/1	-	-
98/1	98/1	-	-
99/1	99/1	-	-
100/1	100/1	-	-
101/1	101/1	-	-
102/1	102/1	-	-
104/2	104/2	-	-
105/2	105/2	-	-
106/2	106/2	-	-
103/1	103/1	-	-
24/1	24/1	-	-
31/1	31/1	-	-
32/1	32/1	-	-
26/1	26/1	-	-
25/1	25/1	-	-
33/1	33/1	-	-
34/1	34/1	-	-
27/1	27/1	-	-
29/1	29/1	-	-
28	28	-	-
30/1	30/1	-	-
36/1	36/1	-	-
Obręb: Rogóźno, gmina Tomaszów Lubelski, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
784/95	784/99	784/98	784/100
822/2	822/3	822/4	822/5
784/94	784/96	784/97	-
813/1	813/3	813/4	-
814/1	814/4	814/5	-
815/4	815/9	815/10	-
815/6	815/11	815/12	-
816/1	816/4	816/5	-
817/1	817/4	817/5	-
818/1	818/4	818/5	-
819/1	819/4	819/5	-
820/1	820/4	820/5	-
821/1	821/4	821/5	-
813/2	-	813/5	813/6
814/2	-	814/2	-
814/3	-	814/6	814/7
815/5	-	815/5	-
815/1	-	815/1	-
815/7	-	815/7	-
815/8	-	815/13	815/14
821/3	-	821/6	821/7
816/3	-	816/6	816/7
817/3	-	817/6	817/7
818/3	-	818/6	818/7
819/3	-	819/6	819/7
820/3	-	820/6	820/7
823/2	-	823/3	823/4
824/2	-	824/3	824/4
825/4	-	825/7	825/8
825/6	-	825/9	825/10
Obręb: Sabaudia, gmina Tomaszów Lubelski, powiat tomaszowski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
538/6	538/6	-	-
538/9	538/9	-	-
539/3	539/6	-	539/7
536/3	536/3	-	-
537/3	537/3	-	-
537/7	537/7	-	-
537/6	537/6	-	-
538/3	538/3	-	-
538/7	538/7	-	-
539/1	539/1	-	-
544/1	544/1	-	-
542/1	542/1	-	-
381	381	-	-
382/2	382/2	-	-
383/1	383/1	-	-

Obręb: Księżostany, gmina Komarów Osada, powiat zamojski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
88	88/1	-	88/2
89	89/1	-	89/2
91	91/1	-	91/2
92	92/1	-	92/2
94	94/1	-	94/2
95	95/1	-	95/2
98	98/1	-	98/2
100	100/1	-	100/2
108	108/1	-	108/2 108/3 111/3
111	111/1 111/2	-	111/4 112/2
112	112/1	-	113/2
113	113/1	-	114/2
114	114/1	-	115/2
115	115/1	-	116/2
116	116/1	-	117/2
117	117/1	-	259/2
259	259/1	-	261/2
261	261/1	-	263/2
263	263/1	-	265/2
265	265/1	-	-
269	269	-	270/3
270	270/1	-	270/4
	270/2	-	271/3
271	271/1	-	271/4
	271/2	-	276/2
276	276/1	-	278/2
278	278/1	-	-
280	280	-	281/2
281	281/1	-	285/4
285	285/1	-	286/2
286	286/1	-	287/3
287	287/1	-	287/4
288	288/1	-	288/2
289	289/1	-	289/4
290	290/1	-	290/2
291	291	-	-
292	292/1	-	292/3
	292/2	-	292/4
294	294/1	-	294/3
	294/2	-	295/4
295	295/1	295/3	295/5
298	298	-	-
299	299/1	299/2	299/3
300	300/1	300/2	300/3
301	301/1	-	301/2
302	302	-	-
303	303	-	-
304	304/1	-	304/2
305	305	-	-
306	306	-	-
307	307/1	-	307/2
308	308	-	-
309	309/1	-	309/2
310	310	-	-
311	311/1	-	311/2
312	312	-	-
314	314/1	-	314/2
315	315/1	-	315/2
322	322/1	-	322/2
323	323/1	-	323/2
324	324	-	-
325	325	-	-
326	326	-	-
327	327	-	-
333	333/1	-	333/2 333/3 109/5 109/6
109/1	109/3	-	-
110/1	110/1	-	-
110/2	110/3	-	110/4
124/1	124/6	-	124/7
124/2	124/9	-	124/8 124/10
352/2	352/5	352/6	352/7 352/8
352/3	352/14	352/15	352/16
352/4	352/9	352/10 352/11	352/12 352/13
372/4	372/9	-	372/10 372/11
372/6	372/12	-	372/13
99/1	99/3 99/4	-	99/5 99/6
297	-	297/1	297/2
316	-	316/1	316/2
317	-	317/1	317/2
Obręb: Huta Komarowska, gmina Komarów Osada, powiat zamojski			
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale przeznaczony pod pas drogowy S17	Nr działki po podziale przeznaczony pod inne drogi publiczne	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela
8/2	8/5	-	8/6
8/1	8/3	-	8/4
23/2	23/3	-	23/4
216/1	216/3	-	216/4
21/1	21/5	-	21/7
	21/6	-	21/8
11/4	11/7	-	11/8
11/1	11/5	-	11/6
1/3	1/4	-	1/5
22	22/3	-	22/4
17	17/1	-	17/2
15	15/1	-	15/2
12	12/1	-	12/2 12/3
9	9/1	-	9/2
7	7/1	-	7/2
6	6/1	-	6/2
5	5/1	-	5/2
2. Inwestycja będzie realizowana na działkach poza projektowanymi pasami drogowymi, z których korzystanie będzie ograniczone, zajmowanych w trybie art. 11f ustawy, przeznaczonych pod:			
*roboty będą wykonywane na części działki wskazanej w kolumnie 2; wykreślenie w kolumnie nr 2 oznacza, że roboty będą wykonywane na części działki wskazanej w kolumnie nr 1			
Obręb: Księżostany, gmina Komarów Osada, powiat zamojski			

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
108	108/2	Budowa zjazdu indywidualnego
108	108/3	Budowa zjazdu indywidualnego
109/1	109/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa słupa w ciągu istniejącej linii SN, przewieszenie przewodów, rozbiórka linii napowietrznej SN
		Budowa zjazdu indywidualnego
109/1	109/6	Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN
		Budowa zjazdu indywidualnego
110/2	110/4	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa słupa w ciągu istniejącej linii nN, przewieszenie przewodów, rozbiórka linii napowietrznej nN oraz słupa nN
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
111	111/4	Budowa zjazdu indywidualnego
	111/3	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN
112	112/2	Budowa zjazdu indywidualnego
113	113/2	Budowa zjazdu indywidualnego
114	114/2	Budowa zjazdu indywidualnego
115	115/2	Budowa zjazdu indywidualnego
116	116/2	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury osłonowej
		Budowa słupa w ciągu istniejącej linii SN, przewieszenie przewodów, rozbiórka linii napowietrznej SN
117	117/2	Rozbiórka budynku gospodarstwa rolnego
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN
124/1	124/7	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa słupa wraz z oprawą oświetleniową w ciągu istniejącej linii nN, przewieszenie przewodów, rozbiórka linii napowietrznej nN oraz słupa nN
124/1	124/8	Budowa doziemnej linii kablowej nN, rozbiórka linii napowietrznej nN, Budowa rury osłonowej
124/2	124/10	Budowa doziemnej linii kablowej nN, rozbiórka linii napowietrznej nN, Budowa rury osłonowej
270	270/3	Budowa zjazdu indywidualnego
271	271/3	Budowa zjazdu indywidualnego
271	271/4	Budowa zjazdu indywidualnego
281	281/2	Budowa zjazdu indywidualnego
286	286/2	Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN
288	288/2	Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN
290	290/2	Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN
295	295/5	Budowa zjazdu indywidualnego
297	297/2	Budowa zjazdu indywidualnego
299	299/4	Budowa zjazdu indywidualnego
300	300/3	Budowa zjazdu indywidualnego
301	301/2	Budowa zjazdu indywidualnego
304	304/2	Budowa zjazdu indywidualnego
307	307/2	Budowa zjazdu indywidualnego
311	311/2	Budowa zjazdu indywidualnego
314	314/2	Budowa zjazdu indywidualnego
328	-	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
328	-	Rozbiórka budynku
333	333/2	Przebudowa drogi gminnej
333	333/3	Przebudowa drogi gminnej
352/4	352/12	Budowa kanalizacji deszczowej
372/4	372/11	Budowa kanalizacji deszczowej
372/6	372/10	Przebudowa drogi powiatowej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN, rozbiórka linii napowietrznej nN, Budowa rury osłonowej
372/6	372/13	Przebudowa drogi powiatowej
95	95/2	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
98	98/2	Budowa zjazdu indywidualnego
99/1	99/5	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
99/1	99/6	Budowa zjazdu indywidualnego
295	295/4	Budowa zjazdu indywidualnego
294	294/4	Budowa zjazdu indywidualnego
376/1	-	Przebudowa drogi gminnej
Obręb: Majdan Krynicki, gmina Krynice, powiat tomaszowski		
Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
96	96/2	Budowa zjazdu indywidualnego
269	-	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Przebudowa rowu Y
272	272/2	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa drogi gminnej
272	272/3	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Przebudowa drogi gminnej
275	275/4	Budowa drogi powiatowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa sieci gazowej
278	-	Przebudowa drogi powiatowej
		Przebudowa drogi powiatowej
280	280/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
281	281/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Przebudowa drogi gminnej

100/5	100/19	Przebudowa rowu Y
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa drogi powiatowej
102/6	102/31	Przebudowa drogi gminnej
		Przebudowa rowu Y
103/1	103/23	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Przebudowa rowu Y
103/4	103/15	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Przebudowa rowu Y
103/6	103/17	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		281
		281/4
281	281/5	Przebudowa drogi gminnej
		Przebudowa drogi gminnej
48/1	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
48/2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
49/3	49/7	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
		przewody
49/4	49/10	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
49/5	49/15	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
50/3	50/11	Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Budowa ziemnej linii kablowej SN,
		Budowa mufy kablowej, rozbiórka linii
		ziemnej linii kablowej SN
		Budowa linii teletechnicznej ziemnej
50/4	50/13	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa drogi powiatowej
52/1	52/20	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
52/11	52/26	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Budowa ziemnej linii kablowej SN,
52/12	-	Budowa rury ostonowej
		Przebudowa drogi powiatowej
		Budowa kanalizacji deszczowej
52/10	52/34	Przebudowa drogi powiatowej
		Przebudowa drogi powiatowej
52/2	52/32	Budowa sieci gazowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa sieci wodociągowej
		Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
53/1	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
53/2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
53/3	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
53/4	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
53/5	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
53/6	53/20	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
78/4	78/16	Budowa zjazdu indywidualnego
		78/6
78/6	78/13	Budowa zjazdu indywidualnego
		84/1
84/1	84/10	Budowa zjazdu indywidualnego
		84/2
84/2	84/6	Budowa zjazdu indywidualnego
		86/2
86/2	-	Przebudowa drogi powiatowej
		87/1
87/1	-	Przebudowa drogi powiatowej
		Przebudowa drogi powiatowej
87/2	87/7	Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
88/2	88/16	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa sieci gazowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
88/3	88/11	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
88/4	88/19	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa drogi powiatowej
88/5	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa sieci wodociągowej
89/3	89/20	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
89/4	89/15	Budowa sieci gazowej
		Budowa sieci wodociągowej
89/4	89/14	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
89/5	89/23	Budowa sieci gazowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
89/6	-	Przebudowa drogi powiatowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
89/7	89/25	Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Rozbiórka i budowa sieci gazowej
89/8	-	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Przebudowa drogi powiatowej
93/3	-	Przebudowa drogi powiatowej
		Przebudowa rowu Y
93/5	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
93/6	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
94/10	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
94/6	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
94/7	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
94/9	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
95/9	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa rowu Y
97/1	97/8	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
97/2	97/6	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego

Obręb: Huta Komarowska, gmina Komarów Osada, powiat zamojski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
1/3	1/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
11/1	11/6	Budowa zjazdu indywidualnego
12	12/2	Budowa zjazdu indywidualnego
12	12/3	Budowa zjazdu indywidualnego
2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
21/1	21/8	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
216/1	216/4	Budowa zjazdu indywidualnego
3	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
5	5/2	Budowa zjazdu indywidualnego
6	6/2	Budowa zjazdu indywidualnego
7	7/2	Budowa zjazdu indywidualnego
8/1	8/4	Budowa zjazdu indywidualnego
8/2	8/6	Budowa zjazdu indywidualnego
21/1	21/7	Budowa zjazdu indywidualnego
9	9/2	Budowa zjazdu indywidualnego

Obręb: Krynice, gmina Krynice, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
563	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
587	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
588	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
590	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
591	591/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
609	-	Przebudowa rowu Y
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
624	-	Przebudowa drogi powiatowej
		Przebudowa drogi powiatowej
627	627/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
279/1	-	Budowa zjazdu indywidualnego
589/1	-	Przebudowa rowu Y
589/2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
672	672/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody

Obręb: Dąbrowa, gmina Krynice, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
27	-	Budowa zjazdu indywidualnego
51	51/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
52	52/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
53	53/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
54	54/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
55	55/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
56	56/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
57	57/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
58	58/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
59	59/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
64	64/5	Budowa zjazdu indywidualnego
64	64/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
65	65/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
66/6	66/11	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
66/6	66/12	Budowa zjazdu indywidualnego
67/6	67/12	Rozbiórka i budowa sieci gazowej w/c
67/6	67/11	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
70	70/5	Budowa sieci gazowej w/c
70	70/4	Budowa zjazdu indywidualnego
73	73/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
73	73/4	Budowa sieci gazowej w/c
75	75/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
75	75/4	Budowa sieci gazowej w/c
77	77/5	Budowa zjazdu indywidualnego
77	77/4	Budowa sieci gazowej w/c
78	78/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
78	78/5	Budowa sieci gazowej w/c
85	85/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
90	90/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
93	93/5	Budowa zjazdu indywidualnego
98	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
99	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
100	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, słup
101	101/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
102	102/2	Budowa sieci gazowej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
103	103/2	Budowa sieci gazowej
		Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
104	104/2	Budowa sieci gazowej
		Budowa linii teletechnicznej ziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
105	105/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
106	106/3	Budowa linii teletechnicznej ziemnej
109	109/3	Budowa sieci gazowej
120	120/3	Budowa zjazdu indywidualnego
121	121/3	Budowa zjazdu indywidualnego
122	122/3	Budowa zjazdu indywidualnego
127	127/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
129	129/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
130	130/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		przewody
130	130/3	Budowa zjazdu indywidualnego
132	132/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
132	132/3	Budowa zjazdu indywidualnego
136	136/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody

143	143/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
144	144/3	Budowa zjazdu indywidualnego
147	147/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
150	150/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
156	156/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
161	161/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
162	162/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
162	162/5	Budowa zjazdu indywidualnego
163	163/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
164	164/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
165	165/4	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
165	165/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
166	166/4	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
166	166/5	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN,
167	167/4	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa słupa w ciągu istniejącej linii SN,
167	167/5	Rozbiórka linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
168	168/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
168	168/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN
169	169/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
169	169/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN
170	170/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
170	170/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa rury ostonowej
172	172/4	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
172	172/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN
		Budowa zjazdu indywidualnego
174	174/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
187	187/3	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa rury ostonowej
287	287/4	Budowa zjazdu indywidualnego
287	287/3	Przebudowa rowu Y
289	289/2	Przebudowa drogi powiatowej
		Przebudowa drogi powiatowej
289	289/3	Przebudowa rowu Y
		Przebudowa drogi powiatowej
294	294/5	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
294	294/4	Budowa rury ostonowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
297	297/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
11/2	-	Budowa zjazdu indywidualnego
11/3	-	Przebudowa rowu Y
		Przebudowa drogi powiatowej
11/4	11/6	Przebudowa rowu Y
		Przebudowa drogi powiatowej
119/1	119/5	Budowa zjazdu indywidualnego
119/2	119/8	Budowa zjazdu indywidualnego
134/3	134/9	Budowa zjazdu indywidualnego
134/4	134/7	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
137/1	137/8	Budowa zjazdu indywidualnego
139/1	139/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
139/1	139/4	Budowa zjazdu indywidualnego
142/1	142/6	Budowa zjazdu indywidualnego
142/1	142/7	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
142/3	142/11	Budowa zjazdu indywidualnego
142/3	142/10	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej

43/2	43/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
44/2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
46/2	46/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
48/4	48/8	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
49/1	49/10	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
49/1	49/10	Budowa zjazdu indywidualnego
49/2	49/7	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
60/3	60/11	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
60/3	60/10	Budowa zjazdu indywidualnego
69/4	69/13	Rozbiórka i budowa sieci gazowej w/c
69/4	69/12	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
79/3	79/7	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
80/1	80/7	Budowa zjazdu indywidualnego
80/1	80/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
81/1	81/11	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
81/2	81/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
82/2	82/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
86/1	86/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
87/1	87/7	Budowa zjazdu indywidualnego
87/1	87/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
88/2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
89/2	89/8	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
94/1	94/7	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
		Budowa zjazdu indywidualnego

Obręb: Budy Dzierżyńskie, gmina Krynice, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
4	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
5	5/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, dwa słupy
6	6/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
23	23/2	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN,
		rozbiórka linii napowietrznej nN
		Rozbiórka linii teletechnicznej doziemnej
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
24	24/2	Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN,
		rozbiórka linii napowietrznej nN
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka linii teletechnicznej doziemnej
25	25/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN,
		rozbiórka linii napowietrznej SN
		Budowa rury ostonowej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa rury ostonowej
25	25/4	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		Budowa linii napowietrznej SN w śladzie istniejącej linii napowietrznej, rozbiórka linii napowietrznej SN oraz stupa SN
		Budowa rury ostonowej
29	29/6	Budowa doziemnych linii kablowych nN,
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN,
		rozbiórka linii napowietrznej nN oraz stupa nN,
		Budowa rury ostonowej,
		Budowa złącza kablowo-pomiarowego nN
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa studni kablowej SKR-2
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budynku mieszkalnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		Budowa linii napowietrznej SN w śladzie istniejącej linii napowietrznej, rozbiórka linii napowietrznej SN oraz stupa SN
30	30/3	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa studni kablowej SKR-2
		Budowa doziemnych linii kablowych nN,
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN,
		rozbiórka linii napowietrznej nN oraz stupa nN,
31	31/3	Budowa linii napowietrznej SN w śladzie istniejącej linii napowietrznej, rozbiórka linii napowietrznej SN
35	35/3	Budowa doziemnej linii kablowej SN
36	36/2	Budowa doziemnej linii kablowej SN
57	-	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
61	61/2	Budowa sieci wodociągowej
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
62	-	Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Przewieszenie przewodów istniejących linii SN
		Budowa sieci gazowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		Przewieszenie przewodów istniejących linii SN,
64	64/4	rozbiórka linii napowietrznej SN
		Rozbiórka linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii nN,
		przewieszenie przewodów,
		Budowa rury ostonowej

65	65/2	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		Przewieszenie przewodów istniejących linii SN,
		rozbiórka linii napowietrznej SN, Budowa rury ostonowej
68	68/2	Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		Przewieszenie przewodów istniejących linii SN,
		rozbiórka linii napowietrznej SN oraz stupa SN
70	-	Przewieszenie przewodów istniejących linii SN
71	-	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
112	112/3	Budowa zjazdu indywidualnego
179	179/4	Budowa zjazdu indywidualnego
181	181/2	Budowa zjazdu indywidualnego
183	183/2	Budowa zjazdu indywidualnego
230	230/2	Budowa zjazdu indywidualnego
231	231/3	Budowa zjazdu indywidualnego
232	232/3	Budowa zjazdu indywidualnego
233	233/3	Budowa zjazdu indywidualnego
234	234/3	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
235	235/3	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
236	236/3	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa nr 82
237	237/3	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa nr 82
238	238/4	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
242	242/3	Budowa zjazdu indywidualnego
243	243/3	Budowa zjazdu indywidualnego
244	244/3	Budowa zjazdu indywidualnego
245	245/3	Budowa zjazdu indywidualnego
246	246/3	Budowa zjazdu indywidualnego
248	248/2	Budowa zjazdu indywidualnego
281	281/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
283	283/3	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
289	289/2	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Budowa kanalizacji deszczowej
		Przebudowa drogi gminnej
289	289/3	Budowa kanalizacji deszczowej
		Przebudowa drogi gminnej
294	294/5	Budowa zjazdu publicznego
293	293/3	Budowa zjazdu indywidualnego
241/1	241/8	Budowa zjazdu indywidualnego
241/2	241/5	Budowa zjazdu indywidualnego
247/1	247/6	Budowa zjazdu indywidualnego
247/2	247/8	Budowa zjazdu indywidualnego
247/3	247/11	Budowa zjazdu indywidualnego
25	25/4	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa linii napowietrznej SN w śladzie istniejącej linii napowietrznej, rozbiórka linii napowietrznej SN
32/1	32/5	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		przewieszenie przewodów
33/1	33/5	Budowa linii napowietrznej SN w śladzie istniejącej linii napowietrznej, Budowa rury ostonowej, rozbiórka linii napowietrznej SN oraz stupa SN
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		przewieszenie przewodów
34/2	34/5	Budowa linii napowietrznej SN w śladzie istniejącej linii napowietrznej, Budowa rury ostonowej, rozbiórka linii napowietrznej SN
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
63/1	63/4	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Przewieszenie przewodów istniejącej linii nN
63/2	-	Przewieszenie przewodów istniejących linii SN
67/2	67/5	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		przewieszenie przewodów
		Budowa rury ostonowej, rozbiórka linii napowietrznych SN oraz stupa SN
69/2	69/6	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
284	284/3	Budowa zjazdu publicznego

Obręb: Sumin, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
14	14/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
16	16/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
17	17/4	Budowa zjazdu indywidualnego
17	17/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
160	160/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
161	161/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
161	161/3	Budowa zjazdu indywidualnego
176	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
176	-	Przebudowa cieku Dopływ spod Sumina
177	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
		Budowa kanalizacji deszczowej
		Przebudowa cieku Dopływ spod Sumina
182	182/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
182	182/4	Budowa zjazdu publicznego
184	184/2	Przebudowa drogi gminnej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa kanalizacji deszczowej
		Przebudowa drogi gminnej
184	184/3	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa kanalizacji deszczowej
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
185	185/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody

12/2	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
158/2	158/4	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka doziemnej linii kablowej nN
162/1	162/3	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
163/3	163/5	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
18/1	18/7	Budowa zjazdu indywidualnego
18/1	18/6	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
19/1	19/7	Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
19/1	19/6	Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa rury ostonowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
194	194/2	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
20/2	20/8	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa rury ostonowej, rozbiórka doziemnej linii kablowej nN
22/3	22/7	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Rozbiórka i budowa kanalizacji sanitarnej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa rury ostonowej
23/2	23/4	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
6/4	6/8	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
6/6	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa

Obręb: Tarnawatka, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
AR_3.1077	AR_3.1077/3	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.1078	AR_3.1078/3	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa zjazdu indywidualnego
AR_2.452/17	-	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa kanalizacji deszczowej
AR_2.599	-	Przewieszenie przewodów istniejącej linii SN
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa czterech studni SKR-2
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Rozbiórka i budowa kanalizacji sanitarnej
		Rozbiórka i budowa kanalizacji sanitarnej
		Przebudowa drogi krajowej
		Budowa kanalizacji deszczowej
AR_2.863/1	-	Budowa kanalizacji deszczowej
AR_2.863/1	-	Budowa zjazdu publicznego
		Budowa zjazdu publicznego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa rury ostonowej
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii SN,
		przewieszenie przewodów,
		rozbiórka linii napowietrznych SN
AR_3.182/1	AR_3.182/4	Przebudowa cieku Dopływ spod Sumina
AR_3.190/3	AR_3.190/8	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.190/4	-	Przebudowa cieku Dopływ spod Sumina
AR_3.190/5	AR_3.190/10	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
AR_3.190/6	AR_3.190/12	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa muły kablowej
		rozbiórka doziemnej linii kablowej nN
AR_3.192/2	AR_3.192/6	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.194/1	-	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
AR_3.194/2	AR_3.194/5	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa rury ostonowej
		Budowa sieci wodociągowej
AR_3.195/5	AR_3.195/9	Rozbiórka i budowa linii napowietrznej eW: przewody, stupa
		Budowa doziemnej linii kablowej SN
		Budowa muły kablowej,
		Budowa rury ostonowej
AR_3.196/4	AR_3.196/15	rozbiórka doziemnej linii kablowej SN
		Przebudowa cieku Dopływ spod Sumina
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa rury ostonowej
AR_3.196/5	AR_3.196/11	Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa rury ostonowej
		rozbiórka doziemnej linii kablowej SN
AR_3.196/7	AR_3.196/17	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.196/8	AR_3.196/19	Budowa doziemnej linii kablowej SN,
		Budowa muły kablowej
AR_3.197/3	-	rozbiórka doziemnej linii kablowej SN
AR_3.197/7	AR_3.197/10	Przebudowa cieku Dopływ spod Sumina
AR_3.260/1	AR_3.260/7	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
AR_3.260/2	AR_3.260/10	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.260/3	AR_3.260/13	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.260/4	AR_3.260/16	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.261	AR_3.261/5	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.262	AR_3.262/4	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.262	AR_3.262/5	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.265/3	AR_3.265/6	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.277/2	AR_3.277/7	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.325	AR_3.325/4	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.344/2	-	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa jednej studni SKR-2
		Przebudowa drogi krajowej
		Rozbiórka i budowa kanalizacji sanitarnej
		Budowa jednej studni SKR-2
		Rozbiórka linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.344/3	-	Budowa zjazdu indywidualnego
AR_3.344/3	-	Budowa kanalizacji deszczowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Rozbiórka i budowa sieci gazowej
		Przebudowa drogi powiatowej
		Rozbiórka i budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa jednej studni SKR-2
AR_2.863	-	Rozbiórka i budowa kanalizacji sanitarnej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
		Budowa doziemnej linii kablowej nN,
		Budowa stupa w ciągu istniejącej linii nN,
		przewieszenie przewodów
AR_3.361/3	-	Rozbiórka i budowa sieci gazowej

128	128/2	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
129	129/2	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa zjazdu indywidualnego
130	130/2	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa zjazdu indywidualnego
131	131/3	Przebudowa cieku CBN-1
		Budowa linii teletechnicznej doziemnej
134	134/2	Budowa sieci wodociągowej
		Budowa zjazdu indywidualnego
135	-	Rozbiórka budynku gospodarstwa rolnego
		Budowa doziemnej linii kablowej nN
144	144/2	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Rozbiórka sieci wodociągowej
145	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Budowa doziemnej linii kablowej nN
147	-	Budowa zjazdu indywidualnego
		Przebudowa stawu nr 2
159	159/3	Rozbiórka linii teletechnicznej doziemnej
		Przebudowa stawu nr 2
182	182/4	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
106/1	106/4	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
		Budowa zjazdu indywidualnego
111/1	111/5	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
115/1	115/5	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
115/2	115/8	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
118/1	118/5	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
118/2	118/8	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
120/2	120/9	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
120/3	120/7	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
121/2	121/8	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
121/4	121/10	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
121/5	121/12	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
138/1	138/5	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
139/1	139/17	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
139/2	139/20	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
140/10	140/13	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
140/5	140/16	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
140/8	141/6	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
142/1	142/8	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
142/2	142/5	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
149/2	149/11	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
149/4	149/14	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
149/6	149/17	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
149/8	149/20	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
150/1	150/23	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
150/17	150/29	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
150/20	150/32	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
150/8	150/26	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
24/3	24/6	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej
77/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa mufy kablowej
		Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej

77/2	-	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
79/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
82/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
83/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
83/3	-	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
105/1	105/4	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej
31/2	31/4	Budowa doziemnej linii kablowej SN, Budowa rury ostonowej

Obręb: Rogóżno, gmina Tomaszów Lubelski, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
1817/2	-	Przebudowa drogi wojewódzkiej
784/95	784/100	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
813/2	813/6	Budowa sieci wodociągowej
814/3	814/7	Budowa zjazdu indywidualnego
815/8	815/14	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
816/3	816/7	Budowa sieci wodociągowej
817/3	817/7	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
818/3	818/7	Budowa sieci wodociągowej
819/3	819/7	Budowa zjazdu indywidualnego
820/3	820/7	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
821/3	821/7	Budowa sieci wodociągowej
822/2	822/5	Budowa zjazdu indywidualnego
823/2	823/4	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
824/2	824/4	Budowa zjazdu indywidualnego
825/4	825/8	Budowa sieci wodociągowej
825/6	825/10	Budowa zjazdu indywidualnego
826/2	-	Budowa zjazdu indywidualnego
826/3	-	Budowa zjazdu indywidualnego
828/1	-	Przebudowa drogi wojewódzkiej

Obręb: Sabaudia, gmina Tomaszów Lubelski, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
384/1	-	Przebudowa drogi krajowej
388/1	-	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
389/1	-	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
390/1	-	Budowa jednej studni SKR-2
538/5	-	Przebudowa drogi krajowej
538/8	-	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
539/2	-	Budowa kanalizacji deszczowej

Obręb: Tomaszów Lubelski, Miasto Tomaszów Lubelski, powiat tomaszowski

Dotychczasowy nr działki	Nr działki po podziale pozostającej u dotychczasowego właściciela	Rodzaj robót związanych z ograniczeniem
AR_4.14/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.14/2	-	Budowa jednej studni SK1
AR_4.17	-	Przebudowa drogi krajowej
AR_4.18/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.2/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.22/2	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.24/2	-	Przebudowa drogi krajowej
AR_4.25/1	-	Przebudowa drogi krajowej
AR_4.26	-	Budowa linii teletechnicznej doziemnej
AR_4.27	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.3/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.35/1	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_4.36/2	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej
AR_5.36/3	-	Budowa doziemnej linii kablowej nN, Budowa rury ostonowej

3. Działki objęte inwestycją w stosunku do których inwestor jest uprawniony do ich nieodpłatnego zajęcia na czas realizacji inwestycji (tereny wód płynących) - art. 20a ustawy:

Obręb: Tarnawatka Osada, gmina Tarnawatka, powiat tomaszowski: działka nr 15 – Przebudowa koryta rzeki Wieprz.

Zakresem opracowania objęto budowę odcinka drogi ekspresowej S17 o długości ok. 18,495 km wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W ramach przedmiotowego zadania przewiduje się:

- budowę dwujezdniowego odcinka drogi ekspresowej S17,
- budowę węzła drogowego: „Tarnawatka” na skrzyżowaniu z drogą powiatową nr 3505L,
- budowę Miejsca Obsługi Podróżnych: MOP Krynice kat. III – „MOP Krynice Wschód”, MOP Krynice kat. II – „MOP Krynice Zachód”
- rozbiórkę istniejącego obwodu Drogi krajowej nr 17 i budowa Obwodu Utrzymania Drogi S17 „Tarnawatka” z budynkiem administracyjno-socjalnym i budynkami towarzyszącymi,
- przebudowę/rozbudowę istniejących dróg w zakresie kolizji z drogą ekspresową,
- budowę dróg innych niż droga ekspresowa w tym zmiana przebiegu istniejących dróg, w celu przywrócenia naruszonych połączeń drogowych lub zapewnienia dojazdu do nieruchomości,
- budowę dodatkowych jezdni, zlokalizowanych w pasie drogowym drogi ekspresowej oraz planowanych do przekazania jednostkom samorządu terytorialnego,
- budowę lub/i przebudowę infrastruktury dla pieszych i rowerzystów (chodniki, ścieżki rowerowe, ścieżki pieszo-rowerowe),
- budowę przejazdów awaryjnych oraz wjazdów awaryjnych na drogę ekspresową,
- wykonanie utwardzenia terenu na potrzeby utrzymania,
- budowę obiektów inżynierskich w ciągu drogi ekspresowej i w ciągu dróg krzyżujących się z drogą ekspresową, a także w ciągu dodatkowych jezdni,
- budowę systemu odwodnienia terenu, w tym urządzenia odwadniające korpus drogowy: rowy drogowe, kanalizacja deszczowa, urządzenia podczyszczające, zbiorniki retencyjne,
- wykonanie urządzeń ochrony środowiska, w szczególności: zabezpieczenia akustyczne, przejścia dla zwierząt, przepusty ekologiczne wraz z ogrodzeniem ochronno naprowadzającym, zieleni i ogrodzenie drogi ekspresowej, ekrany przeciwoświebleniowe,
- budowę infrastruktury dla potrzeb obiektów przy drodze ekspresowej zlokalizowanych w ciągu drogi ekspresowej w tym: sieci energetyczne zasilające i oświetleniowe, sieci wodociągowe, sieci i urządzenia oczyszczające ścieki, kanalizację deszczową wraz z urządzeniami podczyszczającymi, przepompownie i inne,
- przebudowę/kolidujących urządzeń i sieci istniejącej infrastruktury pod i nadziemnej: urządzeń teletechnicznych i elektroenergetycznych, sieci wodociągowych, kanalizacji deszczowej i odprowadzającej ścieki, sieci gazowych, urządzeń melioracyjnych i hydrologicznych i innych,
- wyburzenia budynków i obiektów budowlanych, rozbiórkę elementów dróg, przepustów i innych, budowę sieci teletechnicznej na potrzeby Zamawiającego, budowę oświetlenia drogowego, wykonanie oznakowania i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- oczyszczenie i udrożnienie istniejących urządzeń melioracyjnych i odbiorników w zakresie zapewniającym skuteczne odprowadzenie wody z pasa drogowego,
- wykonanie Systemu Zarządzania Ruchem,
- przełożenie lub przebudowę koryt rzek i cieków, przeniesienie obiektów sakralnych (kapliczki, krzyże itp.) i przeprowadzenie zabezpieczających prac konserwatorskich.

Decyzja zobowiązuje do:

- niezwłocznego wydania nieruchomości, opróżnienia lokali i innych pomieszczeń,
- faktycznego objęcia nieruchomości w posiadanie przez właściwego zarządcę drogi,
- uprawnia do rozpoczęcia robót budowlanych.

Informuje, że:

- zgodnie z art. 18 ust. 1e *specustawy drogowej*, dotychczasowi właściciele lub użytkownicy wieczystości nieruchomości objęci decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, którzy wydadzą właściwemu zarządcy drogi – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie ul. Techniczna 4, 20-151 Lublin – nieruchomości lub wydadzą nieruchomości i opróżnią lokal oraz inne pomieszczenia niezwłocznie, lecz nie później niż w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o wydaniu decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, doręczenia postanowienia o nadaniu decyzji natychmiastowej wykonalności albo w którym decyzja ta stała się ostateczna – wysokość odszkodowania powiększa się o kwotę równą 5% wartości nieruchomości lub wartości prawa użytkownika wieczystego,
- zgodnie z art. 18 ust. 1f *specustawy drogowej*, gdy decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dotyczy nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym albo budynkiem, w którym został wyodrębniony lokal mieszkalny, wysokość odszkodowania przysługującego dotychczasowemu właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu zamieszkałemu w tym budynku albo lokalu, powiększa się o kwotę 10.000 zł w odniesieniu do tej nieruchomości,
- w przypadku, gdy decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, dotyczy nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym albo budynkiem, w którym został wyodrębniony lokal mieszkalny, właściwy zarządca drogi jest obowiązany, w terminie faktycznego objęcia nieruchomości w posiadanie, do wskazania lokalu zamiennego,
- w przypadku niewydania nieruchomości właściwemu zarządcy drogi, na jego wniosek zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko dotychczasowym właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości;
- w przypadku nieudostępnienia nieruchomości właściwemu zarządcy drogi, na jego wniosek zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko dotychczasowym właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości,
- zgodnie z art. 13 ust. 3 *specustawy drogowej*, w przypadku, gdy przejęta jest część nieruchomości, a pozostała część nie nadaje się do prawidłowego wykorzystania na dotychczasowe cele, właściwy zarządca drogi – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Lublinie ul. Techniczna 4, 20-151 Lublin – jest obowiązany do nabycia, na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości, w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego tej części nieruchomości.

Z treścią decyzji oraz ze zgrupowaną dokumentacją, w tym postanowieniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 18 kwietnia 2025 r., znak: WOOS.4222.9.2023. RK, sprostowanym postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2025 r., znak: WOOS.4222.9.2023. RK, uzgadniającym realizację przedsięwzięcia można zapoznać się w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim przy ul. Lubomelskiej 1-3, II piętro, telefon: (81)74-24-488, w godzinach 9:00 - 14:00 w poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek (z wyłączeniem środy), **po uprzednim telefonicznym umówieniu**.

Stronom przysługuje prawo wniesienia odwołania od decyzji do Ministra Finansów i Gospodarki w Warszawie, za pośrednictwem Wojewody Lubelskiego w terminie 14 dni od doręczenia decyzji. Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691), doręczenie uważa się za dokonane, po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. od dnia 2 czerwca 2025 r. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania, strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Wojewody Lubelskiego. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

Ponadto informuje, że z dniem wydania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej, **z urzędu wszczęto postępowania w sprawie ustalenia odszkodowań** za przejęte nieruchomości wskazane w pkt VI tej decyzji. W toku postępowania odszkodowawczych zostanie powołany biegły rzeczoznawca majątkowy, który sporządzi operaty szacunkowe określające wartość przejmowanych nieruchomości. Strony postępowania zostaną zawiadomione odrębnym pismem o możliwości zapoznania się z aktami sprawy, w tym ze sporządzoną przez biegłego opinią o wartości nieruchomości oraz o możliwości wnoszenia uwag i wniosków. Podstawę ustalonego przez organ odszkodowania stanowi wartość nieruchomości określona przez rzeczoznawcę majątkowego.

Wydanie nieruchomości powinno zostać udokumentowane (zewewnętrznie). Dokumentem potwierdzającym ten fakt jest np. protokół zdawczo-odbiorczy, jednostronne oświadczenie przekazane/wysłane inwestorowi. Liczy się data wpływu dokumentu do inwestora. **W przypadku małżonków/kilku współwłaścicieli wszyscy muszą wydać nieruchomości w ww. terminie.** Nieutrudnienie wejścia na grunt/nieruchomość może nie być uznawane za wydanie nieruchomości. Przepisy uzależniają bowiem powiększenie należnego odszkodowania wyłącznie od aktywności w tym zakresie dotychczasowego właściciela (użytkownika wieczystego) w ww. terminie.

Odszkodowanie przysługuje również za szkody powstałe w wyniku ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości dla obowiązków dokonania budowy i przebudowy sieci uzbrojenia terenu, budowy i przebudowy dróg innych kategorii, budowy i przebudowy wjazdów, na zasadach określonych w art. 124 ust. 4-7 i art. 124a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r., o gospodarce nieruchomościami. Odszkodowanie za szkody zostanie ustalone przez wojewodę po ewentualnym złożeniu stosownego wniosku przez właścicieli lub inwestora, ale dopiero po zakończeniu inwestycji budowy drogi.

W zakresie spraw dotyczących ustalenia odszkodowania do kontaktu wyznaczony jest pracownik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami i Skarbu Państwa Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie nr tel.: (81) 74-24-375

Dodatkowe informacje oraz dokumenty dotyczące postępowania odszkodowawczych są dostępne na stronie internetowej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego www.lublin.uw.gov.pl w zakładce Obsługa Klienta/ Odszkodowania/Odszkodowania za nieruchomości.

Data publikacji: 16 grudnia 2025 r.

Z up. Wojewody Lubelskiego
/-/
Aneta Ciesielczuk
Z-ca Dyrektora Wydziału
Infrastruktury
/podpisano elektronicznie/



PRENUMERATA DLA FIRM I INSTYTUCJI na cały rok

Piszemy o tym, co ma znaczenie.

Codzienne rzetelne informacje gospodarcze,
polityczne, społeczne i kulturalne z Polski i ze świata.
Poradniki, reportaże, podcasty, wybrane teksty
naszych europejskich partnerów.



**Wybierz pakiet prenumeraty
dla Twojej firmy/instytucji
na cały rok, zyskasz:**

- gwarancję stałej ceny
- codzienny dostęp
do sprawdzonych informacji
- możliwość wyboru: tradycyjnej
papierowej „Wyborczej”
i/lub prenumeratę cyfrową
Wyborczej i możliwość czytania
na dowolnym urządzeniu,
także w aplikacji na smartfonie
i tablecie



Zamów do 19 grudnia na:
wyborcza.pl/prenumeratagw

Futbolowe śledztwo

Argentyński wymiar sprawiedliwości podejrzewa o korupcję Claudio „Chiqui” Tapie, prezesa AFA, czyli tamtejszej federacji piłkarskiej.

Dariusz Wołowski

Z polecenia sędziego federalnego Daniela Rafe-casa argentyńska policja urządziła nalot na strzeżone osiedle w Pilar, aby skontrolować luksusową nieruchomość zarejestrowaną na firmę Real Central SRL, powiązaną z prezesem AFA.

Znaleziono w niej 45 drogich samochodów, wśród nich Ferrari F430 o wartości 500 tys. euro, trzy auta marki Porsche (jeden Carrera i dwa Cayman S), Audi R8, Ford Mustang Mach 1 czy Peugeot RCZ. Poza tym kilka luksusowych motocykli.

Jak Tapia się wzbogacił?

Posiadłość zarejestrowana jest na firmę Real Central SRL, powiązaną z działaczem AFA Luciano Pantano i jego emerytowaną matką Aną Lucią Conte. Argentyński wymiar sprawiedliwości wydał obojgu zakaz opuszczania kraju. Śledczy uważają, że Pantano i Conte nie stać na taki luksus.

Nalot na willę w Pilar na przedmieściach Buenos Aires jest częścią szerszej akcji prowadzonej w Argentynie. Wcześniej policja weszła do siedziby AFA w poszukiwaniu dowodów na działania korupcyjne jej szefów – prezesa Clau-



• **Leo Messi i Claudio Tapia** FOT. NATACHA PISARENKO/ASSOCIATED PRESS/EAST NEWS

dio Tapii i skarbnika federacji Pablo Toviggino. Przeszukała także siedzibę Liga Profesional de Fútbol, organizującej ligowe rozgrywki, której także szefuje Tapia.

Argentyński dziennik „La Nación” donosi, że trwa też policyjna operacja w ponad piętnastu klubach, m.in. Racingu, Independiente, San Lorenzo, Argentinos Juniors, Banfield, Platense, Barracas Central. Funkcjonariusze byli też w klubach niższych lig. Podejrzewa się, że Tapia i Toviggino mają powiązania z firmą finansową Sur Finanzas, która udziela klubom argentyńskim pożyczek na nieuczciwych warunkach.

W całej akcji chodzi też o wyjaśnienie, w jaki sposób Tapia zgromadził swój majątek. Rządzi AFA od marca 2017 roku, gdy zastąpił zdymisjonowanego za korupcję Luisa Segurę.

Pod lupą FIFA

Wojnie futbolowej w Argentynie przyglądają się działacze FIFA, wyczuleni na wszelkie ingerencje władz w sprawy krajowych federacji piłkarskich. Gdyby uznali, że akcja przeciw Tapii ma charakter polityczny, mogliby zawiesić AFA, co oznaczałoby wycofanie klubów i reprezentacji Argentyny z rozgrywek międzypaństwowych.

Czyli Leo Messi i jego koledzy nie mogliby bronić tytułu mistrzów świata na przyszłorocznym mundialu w USA, Kanadzie i Meksyku. Jest to jednak scenariusz skrajny i raczej mało prawdopodobny. Nikomu nie zależy na takim skandalu.

W niedawnym losowaniu mistrzostw świata Argentyna trafiła do grupy z Algierią, Austrią i Jordanią. Wcześniej, w marcu, miała zagrać z Hiszpanią, w meczu nazywanym Finalissima – to pojedynek aktualnych mistrzów Ameryki Południowej i Europy. Jak przyznał trener Argentyńczyków Lionel Scaloni, to spotkanie stoi pod znakiem zapytania. ●

Astronomiczne ceny biletów na mundial

Kibice każdego kraju, którego drużyna zagra na przyszłorocznych piłkarskich mistrzostwach świata, mają prawo do 8-procentowej puli biletów na jej mecze. Organizatorzy mundialu w USA, Kanadzie i Meksyku właśnie przekazują je związkowi piłkarskim.

W oficjalnym dokumencie imprezy z 2018 roku zakładano, że ceny biletów w fazie grupowej będą wynosić od 21 do 323 dolarów. Jeszcze niedawno zapewniano, że najtańsze mają kosztować 60 dolarów. Prawie trzy razy drożej niż pierwotnie planowano, ale jeszcze ok. Szybko okazało się, że wejściówki za 60 dolarów będą dostępne tylko na niektóre (nieliczne) mecze fazy grupowej i tylko w najwyższych rzędach trybun, w narożnikach sta-

dionów (to wejściówki kategorii IV). I siłą rzeczy będzie ich bardzo mało.

Większość biletów jest zaliczanych do kategorii I, II i III. I tylko takie dostają narodowe federacje na mecze swoich drużyn, które potem odsprzedają kibicom. Generalna zasada jest taka, że sektory fanów znajdują się za jedną z bramek. 25 proc. biletów „kibicowskich” ma być kategorii I (miejsca bezpośrednio za bramką), 25 proc. kategorii II (za bramką, ale wyżej, czyli dalej od boiska), a 50 proc. kategorii III (za bramką, bliżej narożników).

Organizatorzy rozsyłają już federacjom krajowym ich pule. Bomba wybuchła, gdy kibice zaczęli poznawać ceny. Jak pisze amerykański portal The Athletic, pierwsza poinformowała o nich federacja chorwacka. Bilety na spotkania tej reprezentacji kosztują od 265 dolarów (kat. III), przez 500 (kat.

II), po 700 (kat. I). Za jeden mecz! Kibice mogą też wykupić pakiet, który zapewni im wejście na wszystkie pojedynki Chorwacji, aż do ewentualnego finału (czyli osiem). Takie pakiety kosztują od 4185 do 8680 dolarów. Całą kwotę trzeba wpłacić do 13 stycznia. Jeśli Chorwacja odpadnie wcześniej, pieniądze za niewykorzystane bilety zostaną zwrócone. O podobnym poziomie cen poinformowała już federacja niemiecka, ale nie wszystkie związki dostały jeszcze swoje pule.

Wokół drożyzny rozpętała się już awantura. Organizacja kibicowska – Football Supporters Europe – wezwwała nawet FIFA do wstrzymania sprzedaży, oskarżając światową federację o „zdradę ideałów mistrzostw świata”. Trudno jednak wyobrazić sobie, że FIFA przystanie na takie żądanie.

O bilety można się starać nie tylko w związku piłkarskim danego kraju, można też próbować kupić je na oficjalnej stronie FIFA. Dwie fazy sprzedaży już za nami, rozpoczęła się trzecia – można składać zamówienia i liczyć na szczęście w losowaniu.

Ceny wejściówek jednak rosną, bo zainteresowanie na świecie jest olbrzymie. A bilety kupione w dwóch pierwszych fazach ich dystrybucji (jeszcze przed losowaniem grup), mogą być teraz odsprzedawane na specjalnych portalach. FIFA widzi, jak duże jest zainteresowanie, może więc dyktować wyższe ceny. W wielu wypadkach – już po losowaniu grup, a potem stadionów, na których dane mecze zostaną rozegrane – rosną one niebotycznie.

The Athletic podaje, że najbardziej wzrosły średnie ceny biletów na me-

cze Kolumbia – Portugalia w Miami (2189 dolarów, wzrost o 514 proc.), Szkocja – Brazylia, też w Miami (1474 dolary, plus 338 proc.) oraz Argentyna – Austria w Arlington w Teksasie (1327 dol., wzrost o 252 proc.).

Są też i mecze, na które bilety są odsprzedawane taniej niż cena zakupu. To na przykład starcie Uzbekistan kontra zwycięzca baraży interkontynentalnych (Atlanta, 197 dol., spadek o 42 proc.), Wyspy Zielonego Przylądka – Arabia Saudyjska (Houston, 203 dol., spadek o 37 proc.) czy Algieria – Austria (Kansas City, 217 dol., spadek o 27 proc.).

Reprezentacja Polski jeszcze walczy o udział w mundialu. Żeby tak się stało, musi w marcu w barażach najpierw pokonać Albanii, a potem zwyciężać Mecz Ukrainy – Szwecja. ●

Maciej Drzewicki

OGŁOSZENIE BEZPŁATNE

Kraj/34403988

34410408



PODARUJ MI 1,5% SWOJEGO PODATKU

Jestem Aleksander, urodziłem się 13.06.2013 roku jako wcześniak z zespołem Downa. Na co dzień zmagam się z opóźnionym rozwojem psychoruchowym, niedosłuchem prawostronnym. Jestem po operacyjnym leczeniu wrodzonej wady serca, a także operacji niedrożności dwunastnicy. Zmagam się z niedoczynnością tarczycy, dysfunkcją narządu ruchu, wynikającymi z bardzo obniżonego napięcia mięśniowego. Zebrane środki zostaną przeznaczone na dalsze leczenie, rehabilitację oraz turnusy rehabilitacyjne i logopedyczne.

Przekazując 1,5% podatku lub darowiznę Fundacji Avalon z dopiskiem ŚLIWA, 12842 wspieracie mnie w codziennym funkcjonowaniu i walce o zdrowie.

**Numer konta do wpłaty darowizny: 62 1600 1286 0003 0031 8642 6001
KRS: 0000270809**

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
Telefon: 22 555 66 00 (czynny w dni powszednie w godz. 10-17);
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Lista do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl
REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY
WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCA: Bartosz T. Wielinski
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szalański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych:
facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl,
instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak

REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Marek Wilk
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44

DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

